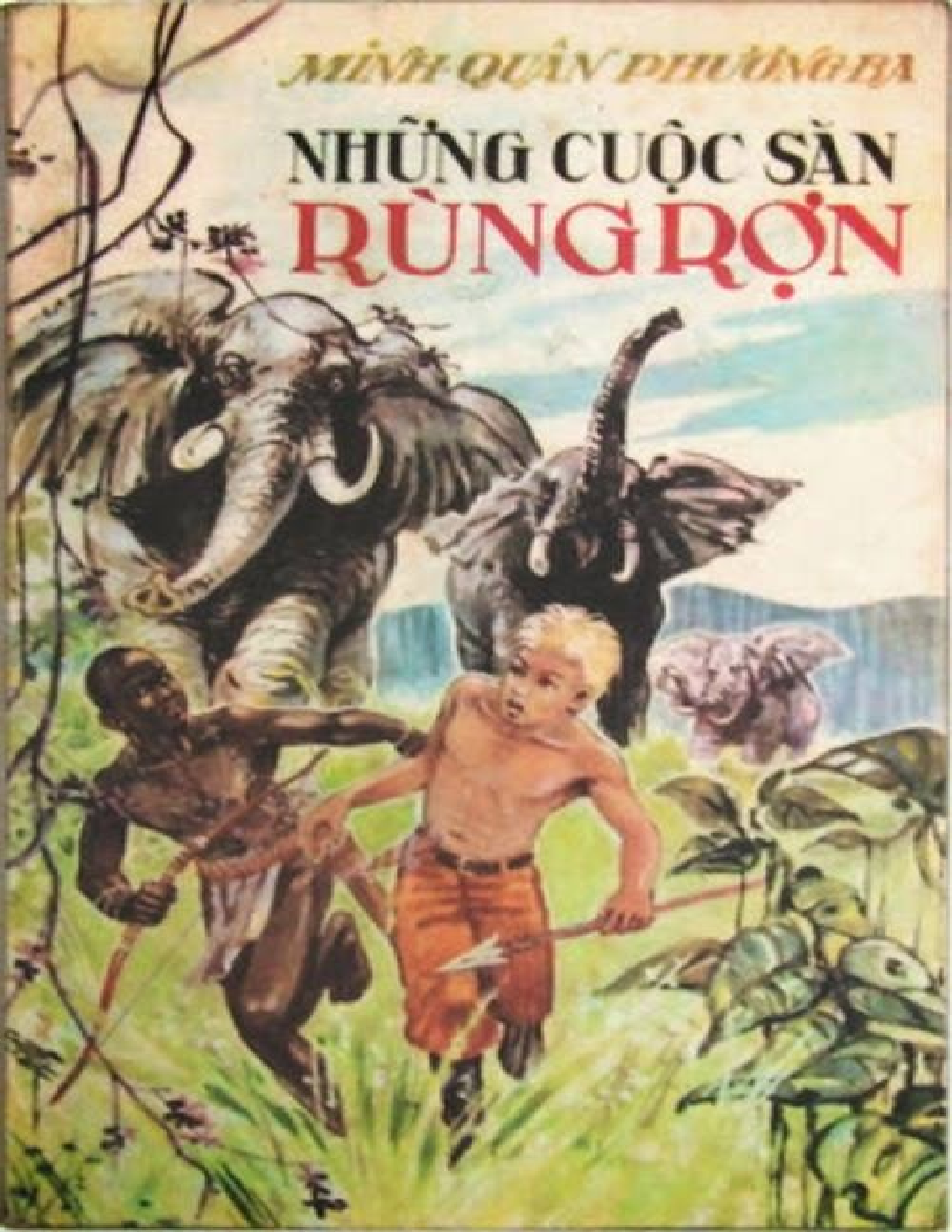

MÌNH QUÂN PHƯƠNG BA

NHỮNG CUỘC SĂN RỪNG RỌN

NHỮNG CUỘC SĂN RỪNG RỌN

Phóng tác theo truyện TRAQUÉ DANS LA BROUSSE của RENÉ – GUILLOT

-----* *-----

Phóng tác: Minh Quân - Phương Ba

Thể loại: Phiêu lưu mạo hiểm

Nhà xuất bản: NXB Văn Học

Đóng ebook: nguyenthanh-cuibap

Nguồn text: Tusachtuoihoa

San chào đời tại một làng nhỏ giữa rừng sâu, cách Vạt-xô-vi 50 cây số. San không giữ được một kỷ niệm nhỏ về mẹ mình vì bà mất khi San còn bé lắm, chưa đến thời kỳ dứt sữa. Tuy vậy, San vẫn nói thông hai thứ tiếng Pháp và Ba Lan – mẹ San là người Pháp – và gia nhân cũng thế.

Tam A, vú già trung tín của gia đình đã chăm sóc San suốt thời thơ ấu một cách tận tâm, từ khi cha San ở Vạt-xô-vi cho đến khi, vì lý do sức khỏe của San, cha cậu lại đưa cậu về làng Ất, nơi cậu mở mắt chào đời.

San lớn phổng lên như thổi trong khung cảnh thiên nhiên hoang dã ấy.

Cha San vốn là một y sĩ, song người ta rất ngạc nhiên mà thấy ông không mấy chú tâm đến việc hành nghề thủ lợi lại dành hết thì giờ cho một cái phòng thí nghiệm dưới hầm, đặt tại nhà riêng của ông tại Vạt-xô-vi. Ông ở lì trong đó ngày cũng như đêm để tìm tòi, nghiên cứu cùng với một phụ tá và cũng là bạn chí thân: bác Minh Sơn.

Minh Sơn, một người đàn ông khoảng trung niên, vạm vỡ và có sức khỏe đặc biệt. San vẫn giữ mãi kỷ niệm về bác ấy: bác ư đặt San ngồi lên lòng bàn tay hộ pháp của mình, còn tay kia chỉ đưa lên, xa xa để cốt giữ thăng bằng nếu San có tỏ ra sợ hãi hay ngồi không vững.

Bác có đôi mắt màu xanh nhạt, bộ tóc hoe đỏ và luôn luôn bù rối, che khuất vầng trán phẳng, thông minh.

San đã sống những chuỗi ngày vui vẻ, hồn nhiên trong ngôi nhà nhỏ với vú Tam A, mà thế giới của cậu là khu vườn có nhiều nai, hoẵng. Cậu đinh ninh mình rất mực tự do, không chút nghi ngờ thắc mắc, cậu không hay biết rằng sự thực thì Bách, người lão bộc trung thành vẫn ngày đêm canh chừng cho tiểu chủ không rời.

San vẫn cỡi con ngựa nhỏ, xinh đẹp mà bác Minh Sơn cho cậu trong dịp sinh nhật năm rồi. Bộ lông mượt như tơ, dày kịt, dày hơn lông gấu, con ngựa Phi Tiễn thật xứng với tên, nhất là khi nào San thúc nó phi nước đại vượt rừng rậm, gai góc, đuổi theo những con hoẵng lanh tợn loài chồn! Luôn luôn, sau những lần như vậy, người ngựa trở về, San thì mặt mày tay chân sây sát, sốt máu, còn ngựa thì mồ hôi ướt đầm cả bộ lông.

- San ơi! Con ngựa này thật là ghê gớm, nó có thể đuổi theo gió đó, nghe!

Bách vừa nói với tiểu chủ vừa thở hào hển và rời khỏi lưng con lừa xám cũng sùi bọt mép vì mệt ngất ngư sau khi đuổi theo Phi Tiễn và San trong rừng rậm.

San thích thú cười dòn:

- Ai bảo bác rượt theo tôi làm chi? Bác già rồi, coi chừng có bữa đứng tim đa! Tôi đi chơi một mình có sao đâu? Bác làm như tôi là đứa mới lên năm ấy!

Một sáng kia, San lên xuống chuồng ngựa: cậu muốn đi chơi mà không có mặt lão bộc già bên cạnh. San biết khu rừng thưa gần nhà có nhiều heo rừng, cậu lại nghĩ ra một cách săn táo bạo giống như cha và bác Minh Sơn đã làm mỗi chúa nhật về chơi: đó là cách săn không dùng súng mà dùng dao đâm heo! San sẽ sàng thẳng yên con Phi Tiễn, ép nó ngậm lấy khớp và mặc cho nó nhảy chồm lên ra khỏi chuồng trong khi con lửa xám to lớn cất tiếng hí vang, ý chừng muốn báo cho lão bộc hay tin.

Khu rừng thưa hiện ra ở phía cuối vườn sau thoáng chốc, một giòng suối trong vắt quanh co chảy giữa những cây phong thấp. San thúc Phi Tiễn vượt qua suối, đạp mạnh chân đỉnh vào hông nó và cho phi nước đại. Trước mặt San, một đôi mang nhảy băng qua đường, sừng chấm sát vai, Phi Tiễn chú ý đến và muốn đuổi theo, nhưng San không cho. Sáng nay cậu muốn săn heo rừng, thứ heo rừng dữ tợn và to lớn kia. Chao! Cây dao dài và lưỡi dao mỏng làm sao! Nhưng nó cũng khá nặng đối với thiếu niên (trong lúc phi ngựa, cậu giữ cây dao dọc theo yên, cán cắm vào bàn đạp).

San có cảm tưởng mình là một vị đế vương vi hành, dưới vó ngựa đất lạnh như lên tiếng chào mừng cậu con trai dũng cảm! Cậu sắp vượt qua khỏi khu rừng này và đến chỗ có nhiều heo rừng. Quả vậy: ba con vật lồ nhỏ, màu lông đen nổi bật lên giữa màn sương, chúng đang cúi mõm ỉn đất bên cái hồ nhỏ. San rút cây dao định tấn công, bỗng cậu nghe có tiếng vó ngựa sau lưng và tiếng động đó làm ba chú heo rừng lùi mất trong nháy mắt. San hết sức bất bình, ném phăng cây dao vào bụi rậm, quay nhìn ra phía sau: bóng dáng to lớn của lão bộc già lơ mờ hiện ra, qua màn sương dày đặc cách cậu cỡ vài trăm thước. San nghe rõ cả tiếng con vật thở hổn hển và tiếng roi quất vun vút vào không khí. A! San phải trả thù! Phải làm cho bác đổ mồ hôi vì San! Tại làm sao mà bác cứ ưa can thiệp vào việc riêng của San như thế chứ? Đã mất mỗi săn, San liền đổi trò chơi: đuổi chạy cũng thích như săn heo rừng vậy!

Thế là, San nằm rạp trên lưng ngựa, buông lỏng dây cương và thúc mạnh vào hông nó, khiến nó phóng như bay qua những cụm rừng.

Những cành cây quất vào mặt San và nhiều lần – rất nhiều lần – San suýt bị bắn khỏi yên, hoặc bị các cây nghiền nát trong lúc con ngựa lồng lên, phi qua giữa khoảng hẹp của các cây ấy.

Ôm chặt cổ Phi Tiễn, San say sưa vì tốc độ, tuy nhiên phía sau cậu, lão bộc già vẫn bám theo sát, không ngần ngại, và cứ mỗi phút qua, lão như thu hẹp dần khoảng cách thêm lên.

Con đường hẹp hiện ra trước mặt, cắt ngang các bụi rậm dày. Phi Tiễn đột ngột rẽ ngoặt sang một bên để tránh cái hang chồn, San gần đánh rơi dây cương, nhưng con vật vẫn tiếp tục phi nhanh làm cho chủ nó lần này như ghen thờ...

Thốt nhiên, có tiếng ngã đánh “huych” một cái, San vội quay nhìn: người ngựa phía sau ngã lăn trên đất. Vướng chân trên dây cương, con vật vùng vẫy một cách bức tức còn lão Bách thì không gượng dậy được vì một chân bị cái yên ngựa đè lên. Chắc là con vật bị gãy chân vì lọt vào một trong những cái hang chồn mà Phi Tiễn lanh mắt trông thấy? Còn lão Bách? San lạnh mình, vì cậu nghĩ đến chuyện lão bộc bị thương.

Cậu hết sức khó nhọc mà không sao điều khiển con vật như ý muốn, nó như điên tiết, hết biết vâng lời.

Tuy nhiên, sau cùng, San cũng quày ngựa được, giục nó trở lại cứu lão bộc của mình. Cậu kêu to lên:

- Đừng sợ, cứ nằm yên, bác Bách, tôi đến đây!

Phi Tiến vừa đến gần chỗ xảy ra tai nạn thì – trời ơi! Bất ngờ làm sao! – Con ngựa ngã vừa gượng đứng lên lại té quỵ xuống, hí lên một tiếng man rợ ; cùng lúc đó, cái yên ngựa dịch ra, kỵ sĩ bò dậy và San nhận ra khuôn mặt hung tợn của hăn: không phải là lão bộc trung thành của nhà San!

San định kêu lên mà tiếng không thoát ra khỏi cổ họng. Kẻ lạ có dáng dấp của một nông dân Nga, một bộ râu rậm màu hung và con mắt... chao! Con mắt đầy gân máu! Hăn kêu lên một tràng những lời khó hiểu – nguyên rủa hay phàn nàn? – Tận lúc đó, San mới bắt đầu biết sợ! Trời ơi! Kẻ lạ ấy đã đuổi theo San chứ không phải là lão bộc theo để canh chừng săn sóc cho San?

Tức thì, cậu quày ngựa, thúc mạnh cho Phi Tiến chạy... Chạy bất kể trời đất, bụi bờ, gai góc, hố hào...

Cho đến khi San mệt lả, thở không ra hơi và trước mặt ngôi nhà nhỏ hiện ra cậu mới tin là mình thoát hiểm.

Lão Bách cũng vừa nhận thấy tàu ngựa trống đúng lúc San về. Không để cho lão kịp gạn hỏi hay trách móc, San kể lại đầu đuôi, vừa kể vừa thở dốc, sợ hãi còn ghi đậm trên nét mặt. Kể xong, San hỏi:

- Bác Bách ơi! Làm sao mà họ lại ghét tôi? Tôi có làm gì hại họ đâu?

Ánh mắt lão bộc còn kinh hoàng hơn tiểu chủ, lão lắp bắp:

- Làm sao à? Nào biết làm sao... nhưng có một điều chắc chắn: nếu cậu bị quân dã man ấy bắt cóc hay giết đi thì tôi cũng chết theo luôn, chớ mặt mũi nào mà dám nhìn ông...

Giọng lão thê thiết cho đến nỗi San cảm thấy xấu hổ vì hành động vừa rồi. Cậu nắm tay lão, trấn an:

- Bác đừng lo! Tôi đã thoát rồi mà! Tôi đã về đây, bác không thấy sao?

- Phải! Cậu thoát lần này! Nhưng rồi đây... Ông đã ngỡ là cậu được bình an tại khu rừng sâu hẻo lánh này, hơn là để cậu ở Vạt-xô-vi. Ngài có ngờ đâu...

- Bác yên tâm đi! Tôi xin hứa từ nay tôi không cỡi ngựa đi chơi bậy bạ như vậy nữa, bác bằng lòng chưa?

Nét mặt lão bộc tươi lên một chút.

Và tuy San đã làm đúng như lời hứa, lão vẫn thấp thỏm không yên. Vì vậy, khi cha San về chơi vào ngày nghỉ, lão liền báo cáo lại chuyện xảy ra.

Ngày 24, tháng 2, sinh nhật thứ 15 của San, cậu được cha hứa là sẽ tổ chức một cuộc săn chồn.

Tình sương hôm ấy, San đã dán mũi vào cửa kính, nong nả đợi chiếc xe cha xuất hiện, chiếc xe với những con ngựa ô to lớn thường được cha San dong cương bằng một tốc độ ghê hồn.

Trên tấm khăn bàn trắng tinh khôi, vú già Tam A đặt một cái bánh sinh nhật với 15 ngọn đèn sáp màu xanh cắm theo hình kim tự tháp. Nhà cửa có vẻ khang trang sáng sủa hẳn lên.

Thời khắc như không trôi mà ngưng đọng lại. Trận mưa tuyết dữ dội đêm qua kèm với những ngọn cuồng phong làm những cành cây trong vườn oằn xuống. San sốt ruột kinh khủng: khác với lệ thường, cha cậu không về vào buổi sáng với bác Minh Sơn. Mặt trời đứng bóng rồi...

Chợt bầy chó sủa vang lên rồi chiếc xe chở cha San và Minh Sơn xuất hiện. Xe ngừng ở thềm cửa, hai người bước xuống, mình mặc áo choàng dày cộp, tay lăm lăm súng săn.

Trông thấy hai người, San đã nghĩ ngay đến cuộc săn đầy hào hứng mà mình sắp được dự chốc nữa đây, vì cậu vốn biết tính cha: ông luôn luôn giữ đúng lời hứa với con trai.

Song San hết sức ngạc nhiên mà thấy hình như... cha cậu không quan tâm đến ngày sinh nhật của mình. Nét mặt đăm chiêu, ông ra lệnh mà không nhìn ai cả:

- Tam A! Bảo Bách tháo ngựa ngay, đưa vô chuồng lau cho chúng được khô và cho chúng lúa mạch, khẩu phần gấp đôi mọi ngày, nghe!

- Thừa vâng ạ! Tôi sẽ bảo bác ấy ngay!

Tam A nói và sắp quay đi thì ông chủ chặn lại:

- Chưa xong, nghe đây: còn vú thì sửa soạn ngay cho chúng tôi một giỏ thức ăn, cả rượu vô-ka nữa, y như... y như đi săn vậy.

San ghen lại vì tức tối: y như đi săn! Cha cậu nói thế có nghĩa là hôm nay ông bãi bỏ cuộc săn như đã hứa với cậu ư? Dễ nghe chưa? San toan hỏi thì vú Tam A cất tiếng:

- Thừa ông chủ, chắc ông chủ định... định không đi săn hôm nay, phải không ạ?

- Đừng gạn hỏi lời thôi! Hãy làm ngay điều ta bảo, và làm càng mau càng tốt, Tam A!

Rồi ông chợt đổi giọng, thấp xuống:

- Ta sẽ giải thích cho vú hiểu sau.

- Vậy, ông chủ không dùng bữa trưa tại nhà sao?

- Phải, không đủ thì giờ (ông quay sang con trai) này, con!...

San đến gần cha, thầm lo ngại, cậu đưa mắt nhìn vú Tam A đang run rẩy vì xúc động rồi lại nhìn bác Minh Sơn trong lúc bác đặt cây súng xuống bàn cạnh cái bánh sinh nhật có 15 ngọn đèn sáp xanh lơ. Khi San nhìn cha, cậu bắt gặp mắt ông sáng lên một cách dị thường, cậu linh cảm là có điều quan trọng xảy ra làm gián đoạn cuộc vui. Giọng cha cậu buồn rầu:

- San ơi! Cha con ta sắp phải rời nơi này. Một cuộc hành trình xa... xa lắm!

Chợt ông ngừng lại, nhìn bác Minh Sơn, tiếp:

- Cả ba chúng ta, cả bác Minh Sơn nữa, con ạ!

Cậu con trai muốn mở miệng mà không thể nói ra lời. Quyết định của cha cậu đột ngột quá, bất ngờ quá, vượt trên sức tưởng tượng của thiếu niên.

- Tam A sẽ chuẩn bị đủ thứ cho con: áo lông thú, áo mưa và ủng. Hãy giúp vú một tay, San con!

San lặng lẽ làm theo lời cha. Khi cậu trở lại phòng khách, cậu thấy cha cùng bác Minh Sơn lôi những tập giấy dày từ các ngăn tủ ra đốt trong lò sưởi. Trên bàn chỉ còn lại vài tờ rời, nét chữ nguệch ngoạc rất khó đọc. Vài tờ khác, chép những công thức rắc rối, nhiều ký hiệu với phương trình và con số giống như những trang đầy các bài tính mà hai người vừa đốt xong.

Bằng vài câu văn tắt, cha San nói cho con biết những tài liệu quan trọng này là đầu mối của cuộc hành

trình đột ngột hôm nay, những công thức đó đã bắt buộc họ phải tức tốc rời khỏi đất Ba Lan yêu dấu. Thì ra, cha San và bác Minh Sơn là những nhà bác học nguyên tử đầu tiên. Họ đi rất xa trong công cuộc nghiên cứu. Từ năm tuần nay, họ được biết là họ bị theo dõi, kiểm soát và sắp bị uy hiếp. Cách đây hai ngày, họ tìm thấy người gác tin cần bị đánh bất tỉnh, cửa phòng bị bẻ khóa và có nhiều dấu vết chứng tỏ phòng thí nghiệm của họ bị lục soát không chừa một cái xó xỉnh nào.

San nhớ lại căn phòng rộng mênh mông với các cửa kính đầy tuyết đọng, cái lò sưởi cao ngấp than hồng... đến nét mặt trang trọng và chăm chú của cha cũng như của bác Minh Sơn, họ đều như quên thời gian trôi bên ngoài, say sưa vì công việc...

Tam A đứng nép trong một góc, không buồn lau nước mắt đang giọt giọt trên đôi má nhăn nhoe. Tuy vậy, bà ta vẫn gắng gượng – trong khi tay run run – để đốt cháy 15 ngọn đèn sáp trên cái bánh sinh nhật của San. Minh Sơn mỉm cười gượng gạo:

- Nào! San! Hãy thổi một cái sao cho tắt hết các ngọn nến đi xem! Can đảm lên!

San bước lại bàn thổi phụt một cái, 15 ngọn nến cùng tắt đi một loạt. Có tiếng vỗ tay nổi lên, song San không thấy thích thú chút nào. Cậu ghen ngào khi chạnh nghĩ đến ngày mai và tiên cảm rằng cùng với những ngọn nến mà cậu mới thổi tắt, cậu cũng vừa chấm dứt, xóa tan những tháng năm đẹp đẽ của tuổi thơ từ phút này đây! Mắt San như mờ đi...

- Cháu sẵn sàng chưa?

- Thưa bác, đã...

- Còn ngựa?

- Ngựa thẳng rồi!

- Hôn vú Tam A của con đi, San! Có thể, con không còn được gặp vú nữa đâu, San ạ!

Rồi ông chữa lại:

- Còn lâu lắm, ta mới được trở về đất Ba Lan...

Vú Tam A giữ chặt cậu con trai trong vòng tay mình, khóc lặng, ghen ngào không thành tiếng.

Bác sĩ Vệ nhét vội vào túi trong của cái áo da một cái ví bằng da thuộc, màu đỏ trong đó cất đầy những giấy tờ quý giá, xếp nhỏ. Ngang hông, ông thắt một dây lưng da giống như bọc đạn chứa đầy nhóc tiền vàng.

- Thôi! Ta lên đường! Đừng bịn rịn quá, Tam A!

Ngoài sân, mấy con ngựa hung hí lên như giục giã, chúng được mắc vào trong cổ xe lớn, kéo mui bằng da thú dày, có đóng đinh đồng sáng loáng. Một tấm lắc bằng bạc gắn vào sườn xe – sườn bằng gỗ đen bóng – trên đó khắc một con báo đang đùa với ba trái cầu vàng (tượng trưng cho gia đình San).

Tam A ôm chặt San lần nữa, rưng rưng nước mắt rồi bà ấn cái mũ dạ của San xuống sâu hơn, đến tận mang tai đoạn đi cùng tiểu chủ ra sân. San trèo lên xe ngồi giữa cha và bác Minh Sơn trên cái ghế thấp xung quanh đầy chăn và áo choàng.

Dưới chân cậu là hai khẩu súng đặt song song, súng ngắn của cha cậu và súng hai nòng của Minh Sơn. Từng cơn gió rít lên qua các rặng thông, trận cuồng phong đang tiếp diễn. Minh Sơn quất ngựa cho phi nước đại trong lặng lẽ vì trước đó, lão bộc đã tháo các chuông ở cổ ngựa ra.

Minh Sơn bảo bạn, giọng trầm hẳn xuống:

- Mưa tuyết sẽ giúp chúng ta!

Mà thực vậy, bánh xe vừa qua khỏi là lập tức tuyết phủ ngập, che lấp vết xe, cũng khó mà nghe được tiếng vó ngựa dẫm lên mặt tuyết.

Con đường mờ mịt kéo dài trước mặt, làm thiếu niên cảm thấy buồn thối thía trong lòng. Giờ này – cậu thở dài nghĩ thầm – đáng ra ta đang ở trong khung cửa kính cắt bánh sinh nhật, sinh nhật thứ mười lăm...

Tối đó, họ dừng lại trong một cái quán nhỏ cho ngựa nghỉ giây lát lấy sức rồi lại ra đi, song lần này, họ cho đi chậm hơn. Họ tránh những đường lớn. Lợi dụng lúc ngựa nghỉ, Minh Sơn chiếu đèn bấm lên bản đồ để tìm một lối mòn băng qua các cánh đồng trống và các khu rừng bất tận. Rồi họ băng qua những con sông đông cứng.

Đến cuối ngày thứ hai của cuộc trốn chạy vất vả này, ngựa hoàn toàn kiệt lực. Dùng một nắm tiền vàng, cha San đem đổi lấy hai đôi khác, nom đáng bộ chúng, San đoán ngay là chúng không phải ngựa nòi, nhưng biết sao hơn!

San rất tiếc phải bỏ hai đôi ngựa đẹp của cha lại cho đám nông dân xa lạ, cậu đứng cạnh lò sưởi, ghen ngào cổ nuốt vội món xúp lơ luộc cho xong bữa. Khi họ lên xe, cha San khám phá ra khẩu súng hai nòng của Minh Sơn đã biến mất, song phải cắn răng tiếp tục cuộc hành trình.

Tuyết bắt đầu ngừng rơi, đêm sáng rõ và lạnh rợn. Đất cứng khua vang dưới vó ngựa. Cha San vừa quát vừa la to để giục ngựa đi. San được dịp chứng tỏ là mình đoán đúng về đôi ngựa tồi tệ. Mờ mờ sáng hôm sau, cha San phải rời đường mòn, đánh xe vào các lùm cây... Minh Sơn cười nhưng không phản đối.

Chợt San trông thấy hai kỵ mã nằm rạp trên lưng ngựa vút qua như hai mũi tên. Họ có phải là những kẻ muốn ám hại cha con San chăng? Cha San nói:

- Nếu định săn chúng ta, bọn chúng phải đợi ở các nhà ga, không nên nghỉ ngơi quá...

- Phải, tôi cũng nghĩ như anh, họ đón ta ở các nhà ga và ngang biên giới...

- Này, Minh Sơn! Anh biết rõ vùng này phải không?

- Như biết rõ bàn tay tôi mấy ngón vậy, đừng lo. Phía nam kia là vùng đầm lầy, hiện thì đông cứng, ta có thể cho ngựa phi qua dễ dàng. Không có làng mạc gì cả.

- Như thế có làm cho xa thêm không?

- Dĩ nhiên là hơi xa, song an toàn hơn, vì tôi cam đoan không ai đón chúng ta ở đó cả. Tôi chỉ ngại là gặp viên chức nhà Đoan lưu động...

- Và bây giờ nữa, phải không?

- Đừng quá e ngại, chúng ta có súng mà!

Đến giữa rừng, họ dừng xe, dùng hết số thực phẩm do Tam A soạn theo cho họ. San lạnh cóng và cậu nốc cạn cốc lớn rượu vô-ka như uống một ly nước ngọt không do dự, đoạn quần kỹ chần, cậu đánh một giấc, gác hết mọi lo âu.

Lần cuối cùng, họ dừng lại một thôn nhỏ lơ thơ mười bếp lửa, cạnh biên giới, nơi họ sẽ vượt qua đêm

nay. Họ không tiếc rơm cũng như lúa mạch, nên ra roi lần đầu, đôi ngựa đã phi nhanh.

Đêm phủ xuống khi họ ra khỏi khu rừng đưa xuống một cánh đồng cỏ và rồi khu sinh lầy hiện ra. Đôi ngựa do dự, dùng móng dò dẫm trên mặt băng, sợ băng vỡ ra dưới sức nặng của người và xe. Minh Sơn nhảy phóc ra khỏi xe, vừa chạy vừa kéo mạnh dây cương để khuyến khích con ngựa đầu đàn vì nó muốn lồng lên hơn là bước tới. Mặt băng vẫn cứng và rồi xe có trốn, lướt nhanh. Minh Sơn thở hào hển, chạy theo và toan lên xe. Bỗng hai tiếng súng khô khan nổ lên, khô đến nỗi người ta có thể lẫn tiếng nổ với tiếng roi ngựa... Có lẽ phát ra từ xa, nên không ai nghe thấy đạn xé trong không khí. Rồi thì con ngựa đầu đàn vấp chân, song cổ gượng, hí dài một tiếng và sau cùng quỵ xuống như một thân cây bị lưỡi rìu sắc phạt ngang.

Tức thì, Minh Sơn lao đến, dùng dao sẵn cắt lìa những sợi dây buộc con vật vào xe. Nó lăn qua lăn lại, vùng vẫy một cách tuyệt vọng, bốn vó chống lên trời, quờ quạng nom thật thảm thương.

- Đưa khẩu súng của bác đây! Nhanh lên!

San lúng túng giây lâu làm Minh Sơn sốt ruột, giục lại. Cha cậu bảo bạn:

- Tôi quên cho anh hay, súng hai nòng của anh bị quân gian cuỗm mất từ...

- Chúa ơi! Ngồi đó mà kể lể... đưa ngay cái súng của anh cho tôi, coi nào!

Bác sĩ Vệ kêu thất thanh:

- Anh làm gì vậy? Lên xe ngay! Minh Sơn ơi, tôi không muốn anh hứng chịu...

- Vô ích! Tôi biết rõ sức ngựa hơn anh. Họ sẽ đuổi kịp ta nếu có tôi. Để tôi chặn đường chúng. Anh và San đi ngay đi thì hơn.

- Đừng nói chuyện điên rồ! Minh Sơn! Lên xe ngay!

Cha San nói và đưa tay chực kéo bạn, giọng ông nghẹn lại vì quá xúc động. Minh Sơn khẳng khái:

- Để tôi ở lại. Tôi thề rằng chúng không qua được khi anh và thằng bé chưa thoát hiểm! Đi đi! Đừng làm như bọn phụ nữ hèn yếu... Vệ à! Đừng do dự. Anh phải nghe tôi! Đừng cãi lại ý định chính đáng của tôi, đừng làm cho sự cố gắng của tôi hóa thành vô ích! Thúc ngựa nhanh lên! Vệ!

San chỉ còn trông thấy nét mặt cương nghị của Minh Sơn – mũi lông cừu của ông ta rơi mất từ bao giờ – với tóc màu hung đỏ rồi bởi trước gió... Một viên đạn nã vào ông, ông vội vàng giấu cánh tay đang tuôn máu rùng rùng ra sau lưng, giục bạn:

- Đi mau đi! Vệ! Chúng không bắt sống được tôi đâu! Đừng sợ hãi!

Giọng đầm nước mắt, San kêu lên:

- Bác Minh Sơn! Cháu không muốn bác hy sinh...

Minh Sơn quát lên:

- Chúng nó sắp đến kìa! Đi đi thôi! Gia roi mạnh vào, Vệ! Ta sẽ gặp nhau mà San! Tạm biệt nhé? Chúc may mắn, nhé? Đừng khóc San!

Bác sĩ Vệ giơ cao ngọn roi, cậu thiếu niên hoa mắt lên. Chiếc xe lao tới như một mũi tên. Trong đám sương mờ phủ vây quanh họ, cậu còn kịp nom thấy lần đạn từ nòng súng của Minh Sơn phát ra: một trong số hai tên kỵ mã từ sườn núi trờ ra bị rớt khỏi yên ngựa, chân hẫng bị vướng trong bàn đạp và trong cơn

hoảng hốt, con ngựa cuống cuồng kéo lê xác hằn chạy một đoạn dài. Chiếc xe chở cha con cậu khuất xa, tiếng súng loạn xạ không ngừng nổ chứng tỏ Minh Sơn vẫn chiến đấu gan dạ để cứu bạn và thiếu niên...

Rồi thì im bật: yên lặng như thể không có gì xảy ra. San biết rằng bác Minh Sơn liều mạng, khó lòng thoát chết và cậu nghe đau nhói tận tim, song cậu không dám khóc, vì muốn xứng đáng với gan dạ bác ta.

Cậu quay nhìn cha, nét mặt ông ủ dột quá cho đến nỗi, cậu nghĩ rằng im lặng để chia xẻ nỗi lòng ông hơn là cất tiếng nói một câu gì, dù là một câu đề cao người bạn thiết của cha.

San tưởng chừng như thời gian chạy trốn kéo dài vô tận, không phải là thời gian tính bằng tuần, bằng ngày hay đêm như những người không bị rình rập, săn đuổi không ngừng.

Thoạt đầu, cha con cậu sang Đức. Trên những chuyến xe tốc hành, San luôn luôn thấy cha nhìn chăm chăm về phía cửa kính mở ra dọc hành lang, hành khách hay qua lại. Cậu cũng nơm nớp sợ, nhất là mỗi lần nghĩ đến việc đã xảy ra, son rồi cậu thiếp đi vì quá mệt mỏi. Trong cơn mơ, cậu thấy mình bị rượt trên cánh đồng băng giá, máu kẻ thù và máu của cha con cậu loang loáng trên mặt tuyết, và cậu tỉnh giấc tức thì.

Trên giường ngủ của toa tàu, qua ngọn đèn xanh nhỏ, San nhìn thấy đôi mắt cha sáng quắc, ông không ngủ vì ông phải thức canh chừng tất cả những người qua lại ngoài hành lang. Biết đâu trong số đó lại không có kẻ đang rình rập tìm kiếm cha con ông!

- Ngủ đi con!

Giọng người cha trầm trầm âu yếm, nhưng cậu con trai đang sợ hãi vì cuộc rượt đuổi rùng rợn trong mơ.

Trời mưa khi tàu đến Bá Linh. Bác sĩ Vệ nắm tay con trai bước mau qua những con đường tối mịt – không, phải nói là ông lôi tuột cậu đi mới đúng. Đến một hiệu may, cha con cậu cởi bỏ áo choàng lông thú, ủng và mặc một thứ y phục khác, sang hơn. Họ cũng giữ một phòng tại khách sạn.

Và rồi, San ngạc nhiên thấy cha lại lôi mình đi hết trạm này đến trạm khác, nhiều lần thay đổi hướng đi trong hầm tàu điện ngầm, sau cùng họ đến ngủ ở một khách sạn khác. Tuy nhiên, San không dám hỏi cha.

Tại biên giới Pháp-Đức, trời cũng mưa tầm tã khi nhà Đoan khám xét hành lý hai cha con. Mưa vẫn rơi đều trên những cánh đồng và những khu rừng trọc dọc theo thiết lộ, con tàu ngừng lại hầu hết các ga nhỏ giấy lát rồi lại đi, tiếng còi rít lên như một quái vật lạc trong sương đang dò dẫm tìm đường giữa những làng mạc thừa thớt của đồng quê xứ Pháp.

San không biết tên thành phố cha con cậu đặt chân xuống. Những mái nhà lợp bằng đá xanh, lấp lánh dưới cơn mưa.

Từ nhà ga đến thành phố phải đi ngang một cái đập nước, qua một con kinh nhỏ, màu nước vàng đục, chạy suốt ngoại ô, vài chiếc thuyền máy đậu trên bến vắng. Ông Vệ phải dừng lại vài bận để hỏi thăm đường. Đến một con hẻm hẹp phía sau nhà thờ, có khu vườn, ông đến trước một cửa hàng bán đồ cổ và đẩy cửa bước vào. Cái chuông cửa reo lên. Một ông lão nhỏ bé, lưng còng tiến lại mở cửa. Trong kho ngổn ngang những thứ nhập nhằng không tên tuổi. Dưới cái mũ nồi cũ kỹ, nom ông ta cũng phong trần như mớ đồ cổ chất trong phòng. Bộ râu thưa và cặp mắt thì, chao ơi! Thoạt nhìn, San chợt nhớ đến đôi mắt sắc lạnh

của bác Minh Sơn khi ra lệnh cho cha cậu ra roi. Nắm chặt tay cha San, ông lão nói:

- Rất khó nhận ra anh, Vệ ạ! Hãy coi nhà Lê Đích này như là nhà của chính anh, tôi rất mừng được tiếp cha con anh.

- Tôi sẽ không ở đây lâu.

- Thì đã hẳn...

- Bác có nhận được điện tôi gửi từ Bá Linh chớ?

- Có, có! Và tôi đã cố gắng hết sức mình, tuy thì giờ rất hạn hẹp. Anh yên tâm đi! Mọi việc đậu vào đấy như ý anh, Vệ ạ!

- Lê Đích này, anh biết chớ, tôi không quan tâm đến mạng sống tôi nhưng...

- Dĩ nhiên...

- ... Anh biết chớ? Tôi không có quyền tiêu hủy công trình nghiên cứu của tôi, tôi sẵn sàng chết nếu biết rằng kết quả công trình đó không lọt vào tay bọn Quốc Xã khát máu.

- Làm sao chúng dò biết được công việc của anh?

- Làm sao à? Màn lưới gián điệp của chúng giăng khắp Âu Châu... và còn xa hơn nữa. Lê Đích ơi! Rồi anh xem, chiến tranh sắp bùng nổ nay mai.

- Chiến tranh?

Giọng ông già hơi run. Bác sĩ Vệ gằn từng tiếng:

- Phải! Ba Lan yêu quý của chúng ta sẽ là nước đầu tiên bị chiếm...

- Còn những bí mật của anh? Anh chưa cho tôi biết chi hết?

- Những nhà bác học khác đang cố gắng trong phạm vi mỗi người để tìm tòi... nghiên cứu. Rồi đây, khoa học nguyên tử sẽ phát giác nhiều điều làm đảo lộn thế giới. Còn tôi thì... tôi đã tìm thấy rồi, tôi sắp đến đích, tôi đi trước họ. Nhưng tôi không bán công trình nghiên cứu của tôi cho bọn phi nhân, dù là chúng đã đề nghị trả cho tôi rất nhiều vàng. Vì vậy, chúng đã lên đến lục tìm trong phòng giấy tôi để ăn cắp tài liệu mật ấy, chúng đã phá đập của tôi nhiều thứ - sau khi không thuyết phục tôi sang Bá Linh để làm việc cho chúng được. Anh ngạc nhiên hả? Chưa hết đâu: chúng còn âm mưu bắt cóc thằng San khi nó cời ngựa dạo trong rừng...

- Chúa ơi!

- Chúng không từ một hành động ghê tởm nào. Đáng ra, tôi phải rời Ba Lan sớm hơn...

- Thế giờ anh định ở đâu đây? Ở đâu cha con anh khỏi bị đe dọa, hả Vệ?

- Tôi đã suy tính kỹ và bây giờ chỉ còn một chỗ: Phi Châu!

- Nhưng anh có quen ai không đã chớ?

- Trước đây, mỗi năm tôi đều có nghỉ hè ở Soudan, Lobi và quen với những tay săn bắn ở đó...

- Ờ, tôi quên anh là tay thiện xạ. Thế thì yên tâm lắm. Nay, tôi đưa giấy tờ cho anh ngay chớ?

Vừa nói, ông ta vừa kéo một cái ngăn tủ lấy giấy tờ căn cước giả cho cha San. Ghé mắt nhìn vào một lúc, cha San gật gù:

- Được quá đi chớ, chỉ thiếu hình ảnh và con dấu.

- Anh đưa ảnh anh đây cho tôi dán vào, còn con dấu thì khỏi lo, ngay đêm nay tôi sẽ khắc xong. Anh đừng nghi ngờ những ngón tay nhà nghề của tôi, dù rằng thú thật với anh, chúng có hơi run...

- Tôi biết... tôi biết mà Lê Đích, làm sao tôi lại không nhớ anh là thợ khắc con dấu tại Ngân Hàng Quốc Gia Vạt-xô-vi chớ! Nhờ anh, cha con tôi sẽ là dân Pháp, tôi có thể qua mặt bọn chó săn một cách dễ dàng. À, Lê Đích, anh đặt cho con tôi tên mới là gì đấy? Tên thật nó là San, Hoàng Đình San đó nghe!

- Hoàng Đình San! Tên tốt đấy, nhưng từ nay nó sẽ là Lê Hữu Hà, chịu không?

Thế là lần đầu tiên, San bị đổi tên, dùng thông hành giả mạo để tránh con mắt bọn gián điệp Quốc Xã theo dõi cha con cậu từ đầu cuộc hành trình.

Mặc dù trời chưa hết mưa, vẫn có những cô cậu ngụy trang đi ngang phố vừa hát vừa thổi sáo. San dán mắt qua khung kính mờ đục ẩm ướt, cậu thấy họ dừng lại trước mỗi nhà, xin bột, trứng, đường để dùng làm bánh trong đêm Phục Sinh.

Chốc chốc, chuông cửa nhà Lê Đích lại reo lên: một khách hàng hỏi thuê thứ y phục dùng để hóa trang làm một tên hề hay vị bá tước chẳng hạn. Lê Đích vui vẻ mở tủ lớn ra, mùi long não thơm ngát ủa ra khỏi cửa kính, ập vào mũi mọi người. Lê Đích cũng đưa cho San một cái mặt nạ, mắt trắng dã, môi dày và tím sẫm, da đen sì. Nhìn vào gương thiếu niên chợt phì cười quên cả lo âu đè nặng trong tim.

Cha con cậu dùng cơm tối với Lê Đích nhưng không nghỉ đêm tại nhà này.

- Thế là đại đột đấy, Vệ ơi! Ở đây an toàn mà...

- Tôi cảm ơn anh, nhưng không thể chần chờ. Máy giờ có tàu đêm?

- Có nhiều chuyến tàu đêm và một chuyến tốc hành đi Ba-lê vào nửa đêm.

- Tôi sẽ đi chuyến tốc hành đêm nay.

- Không nên! Đừng để chúng được dịp may. Bọn chúng có nhiều tai mắt. Hãy đợi trời thật tối tôi sẽ đóng cửa hiệu rồi đưa cha con anh ra vườn song không phải để đến nhà ga...

- Anh nói gì vậy? Tôi không hiểu nổi, nói rõ xem, nào!

- Nghe đây, Vệ! Những người bị săn đuổi luôn luôn vội vàng nóng nảy: tìm cho bằng được mọi cách để thoát hiểm, thế là lao đầu vào bẫy. Phải bình tĩnh: phải tránh những chuyến tàu tốc hành, những nhà ga... Khi con mồi chạy sau con chó săn thì ít nguy hiểm hơn, anh hiểu ý tôi chưa?

- Hiểu! Nhưng tôi hỏi anh, chả lẽ cha con tôi cuốc bộ giữa quốc lộ?

- Không! Đừng dùng đường bộ, những cái xuống máy chậm chạp dọc theo các con kênh, theo sông...

Ông ngừng nói vì một chú bé vào hỏi mua mặt nạ, ông già chớp lấy cơ hội tốt:

- Tao sắp đóng cửa không buôn bán gì nữa, nhưng tao có thể cho mày cái mặt nạ với điều kiện mày giúp tao một việc nhỏ, rất dễ dàng. Nghe đây! Đạp xe xuống kênh xem chiếc Ngọc Mai còn đó hay đã nhổ neo.

- Tưởng gì, thế thì khỏi phải đi, vì chính tôi ở gần đập nước, khi đến đây tôi trông thấy nó còn buồng neo chỗ mồm đất đen.

- Tốt quá, thôi! Cháu chọn mặt nạ đi! (và đợi cho chú bé chọn mặt nạ xong, đi về rồi, ông ta bảo bạn)

May cho anh biết ngần nào: tôi quen người chủ cái thuyền máy này, anh ta tốt lắm và sẽ không từ chối gì đối với tôi. Đợi đó nhé: Tôi sẽ trở về ngay, tôi cần thu xếp với anh ta trước.

Quả vậy, 15 phút sau, ông ta trở về, vứt cái áo choàng ướt sũng trên ghế dựa, giọng vui vẻ:

- Mọi sự êm xuôi. Thuyền trưởng Dũng sẽ cho anh quá giang, nhưng đợi chút nữa, anh có tiền Pháp chứ?

- Không, nhưng tôi có vàng...

- Không nên, để tôi đổi cho anh ít tiền quan cho tiện.

Cha San tháo cái thắt lưng da ra. Lê Đích kêu lên:

- Anh có cả một gia tài nhỏ, nhưng tôi không có đủ số tiền quan đổi cho anh đâu. Tôi có ít thôi.

- Không sao, anh có thể giữ hết, tôi không cần phải mang theo nhiều làm gì.

- Tại sao lại tôi giữ? Anh phải mang theo chứ? Ai biết cái gì xảy ra ngày mai? Anh không định tiếp tục việc nghiên cứu sao?

- Tôi nghĩ đến điều này luôn đấy chứ, nhưng mà... không rõ mình có tiếp tục được chẳng nếu chiến tranh bùng nổ nay mai.

- Anh thì chỉ nghĩ đến chiến tranh...

- Nhưng nó sẽ là sự thật, ta không nên trốn tránh sự thật, ta phải đối mặt với nó, Lê Đích ạ!

Mưa dứt hạt, Lê Đích đưa cha con bác sĩ ra vườn. Ở khu công viên người ta nhảy múa vui vẻ, vô tư và những chùm đèn sáng rực cũng đong đưa theo gió. Cha con cậu nhập vào đám đông và được đưa theo một hình vòng tròn. Dù sao, San vẫn còn bé quá, cho nên chỉ lát sau, cậu cũng vui vẻ nhảy múa, hát reo, quên phắt mình là kẻ đang bị săn đuổi, đang trên đường trốn chạy.

San như bị vùi trong rừng hoa giấy và công-phét-ti đủ màu. Khỏi công viên một quãng, trời trở thành tối om, những ngọn đèn đường vàng vọt cách khoảng nhau rất xa, thuận tiện cho cha con San hơn, và đưa họ về phía ngoại ô vắng vẻ.

Bờ kênh hiu quạnh, chỉ duy một chiếc thuyền thả neo xa đập, đợi chờ.

Thuyền trưởng Hồ Minh Dũng không có thủy thủ, ông kiêm nhiệm đủ việc trên thuyền: điều khiển máy, nấu ăn, rửa sàn tàu. San được ru ngủ bởi tiếng động cơ đều đặn. Họ trải qua ba ngày liên tiếp như thế. Ông ta rất ít lời, chỉ trao đổi những câu cần thiết với khách hàng. Đôi khi, ông trò chuyện với con mèo đực của ông, một con mèo rất lớn cứ mỗi tối, sau bữa ăn lại giương cặp mắt xanh nhìn chăm chăm vào những quân cờ của chủ (thuyền trưởng đánh cờ một mình, không có đối thủ: khi thì ông đi nước cờ trắng, khi ông đi những quân cờ đen).

Ông ta đỗ cha con San tại Ba-lê, bến chỗ cạnh nhà thờ Đức Bà. Cha con San lên bộ, nghỉ đêm tại một khách sạn khu sinh viên.

Cha San dùng điện thoại giữ chỗ tại hãng Hàng không Pháp để hôm sau đi Dakar. Và sáng hôm sau, cha con cậu từ biệt Ba-lê, lên tàu tại phi trường Orly.

Với cậu bé thì những lo âu trong quá khứ như tường được chấm dứt và cuộc du lịch thích thú bắt đầu:

Casablanca, Dakar... rồi một cuộc *đổi bộ* gần ở phi cảng để chờ máy bay nhỏ đi Bamako. Tại nơi này, máy bay lại hạ cánh giây lát rồi cất cánh một cách khó nhọc trên những ngọn đồi màu sét rỉ vùng Koulouba, lắm lúc San như nghẹn thở vì tưởng máy bay đâm sầm vào sườn núi.

Dòng sông Niger chảy lặng lờ và trải dài như một tấm thảm bạc, rừng núi màu hung đỏ rồi thì rừng già mênh mông xanh thẳm, đặc nghịt, lùn tịt trên mặt đất bị chia cắt do những nhánh sông, nhỏ như sợi chỉ.

Khi máy bay sà thấp, San thấy tấm thảm xanh úp xuống khu rừng nổi lên và lớn dần ra, xao động như sóng bể, vài chỗ đùn cao như những hòn đảo, những cánh đồng cỏ màu nhạt hơn, những chấm đen của các túp lều trong làng chìm giữa khu đất hoang vu, xa lạ. Rồi thì xa hơn, những túp lều san sát liền nhau ở đáy thung lũng như một đàn voi.

- Sắp đến Bobo – Dioulasso rồi đấy, San ạ!

San thấy thành phố như một khu vườn được chăm sóc kỹ càng với những con đường bằng đất đỏ, hai bên là những cây sao. Máy bay bay dọc theo một dòng sông cạn nước, hai bên đầy những căn lều bằng đất chen chúc như ổ chuột. Vài đứa trẻ trần như nhộng giơ tay vẫy vẫy con chim sắt khổng lồ.

Đó là trạm cuối trước khi cha con San đến Lobi.

CHƯƠNG 3

"Này bác, xe này đi Kotokro chứ?

- Kotokro? Kotokro...! Lâu quá không ai đi đến nơi này nên tôi gần như quên đi...

Bác tài xế da trắng, mặt mũi đầy dầu máy đang hì hục sửa bộ máy xe vận tải, ngừng tay, nói. Và bác ta có vẻ suy nghĩ rất lâu mà vẫn chưa nhớ ra cái địa danh Kotokro:

- Chịu thôi, nhưng có phải quý ông định đến thăm ông Mặc Lâm không?

- Vâng!

- Thế thì hay quá, tôi biết rõ, song từ khi ông ấy bị trâu húc gãy xương sườn thì ông không hay đi đâu nữa... Chính tôi đưa ông ta đến nhà thương Bobo.

Tiếp theo đó là một chuỗi cười lạnh lạnh làm rạng rỡ khuôn mặt láng bóng dính đầy dầu mỡ, cái cười quỷ quyệt làm người đối diện phải giật mình:

- Khi gặp ông ấy, nhờ quý ông nói dùm là Dĩ Vinh gửi lời thăm nghe? Phải! Cứ nói Dĩ Vinh, lái xe vận tải hãng S.A.K.A là ông ta biết liền.

- Vâng! Tôi sẽ nói như lời bác dặn.

- Quý ông đi săn hăn? Để tôi chỉ xe giúp! Đây chỉ có hãng S.A.K.A của chúng tôi là có xe đi các nơi: Volta, Diébougou, Gaoua, Batié... Nhìn đằng kia coi: cái xe màu đỏ có đập tấm bạt đó, thấy chưa? Ui chà! Đi săn mà gặp ông Mặc Lâm thì... phải biết, ngon lành số dách à!

- Cảm ơn bác Dĩ Vinh!

- Chưa xong đâu, ông có biết rằng xe không đến thẳng Kotokro không? Xe chỉ đến Gaoua, rồi đổ ông xuống, tôi vừa nhớ ra...

- Vâng! Tôi đã có đi rồi, bác ạ. Cảm ơn bác!

- Chúc ông đi bình yên! Ông có cậu con trai dễ thương ghê!

Cha con san đi ngang chợ để đến bến xe. Dưới ánh nắng gay gắt, San thấy một đám người đi đi, lại lại, khung cảnh thật lạ đối với cậu. Tiếng la hét, trò chuyện hay mặc cả, cái cọ vang lên chói cả màng tai. Những giỏ trái cây, những hàng đồ gốm, những hũ bia làm bằng hạt kê (mà khách hàng thò ngay quả bầu khô bắn thiêu mức ra) Khách hàng chờ đến phiên mình sẽ lần lượt mức uống trước khi nhổ xoẹt một bãi kola đỏ ối xuống chân.

Chao! Cách đây một tuần là Ba Lan lạnh lẽo với tuyết phủ, với đường sá đầy băng và đồng hương da trắng đắm mình trong sương mù của mùa đông, với những chiếc xe ba ngựa lướt như bay. Rồi giờ đây là

ánh sáng chói lọi vùng nhiệt đới, thứ ánh sáng cuồng nhiệt làm cho màu sắc và mùi vị như vụt bùng lên. Đây, Châu Phi với màu đỏ chói chang, với màu vàng rực rỡ, màu xanh ngút ngàn của vô số áo choàng và khăn quần đầu đặt trên những mái tóc xoắn tít.

Giữa chợ, trong đám bụi đất đỏ do những đôi chân trần tung lên, người ta chen lẫn nhau hỗn độn không thể tả. Trong đám đông lẫn lộn nhiều chủng tộc: đây là bọn chần cừu tóc dài màu xanh, kia là những người dân quê mùa mặt vuông chẳng chịt vết sẹo, rồi dân du mục che kín mặt trong khăn, rồi những phụ nữ váy bằng lá cây hay che ngực bằng những tấm da. Hắc chủng chia ra làm nhiều thứ: đen xanh của vùng Côte d'Ivoire, đen đỏ đỏ của xứ Soudan, đen xanh lục của vùng Niger.

Cha con San phải vất vả mới tìm được lối đi giữa đám người đông đảo ấy.

Đến một chỗ bày nhiều đồ thủy tinh lấp lánh trên chiếu cói, cha con cậu dừng lại. Một thương gia người Syrie bé nhỏ, da nhẵn nheo đang cầm râu chuỗi hạt mặc cả sát sạt với một người da đen to lớn, vận âu phục về một lô hạt ngọc xanh (Phụ nữ Lobi ưa mang nhiều chuỗi ngọc xanh như mang một cái yếm che ngực và buộc quàng ngang hông bằng một sợi dây nhỏ. Họ chọn một viên to nhất nhét vào cái lỗ khoét trên vành mũi). Người da đen cũng không vừa, anh ta giơ cao chuỗi ngọc lên, khoa chân múa tay, miệng nói liên hồi, nhưng vẫn không thắng nổi ông già.

Chợt, giữa những tiếng trầm trồ khó hiểu đó chen vô một cái tên: Mặc Lâm! Ấy thế là mọi việc êm xuôi.

Cha con cậu lại đến chỗ nhốt dê, người ta đang chuẩn bị để đưa dê lên xe vận tải và chở đi.

Lại cũng xe của hãng S.A.K.A. và ngoài dê ra còn có cả những bao than, giỏ gà, và những kiện hàng đặc biệt ; thoát nhìn thấy San đã chú ý ngay: đó là những bó ngà voi cong hình cánh cung đã mài nhẵn bóng và to tựa những cành cây. Bên cạnh là cái cũi bằng gỗ bên trong nhốt một con báo lông lấm chấm đen, cực đẹp. Tất cả những kiện hàng này đều có viết chữ bằng phấn đỏ: Mặc Lâm!

Bác tài xế tiếp cha con San một cách khá vồn vã tại góc chợ, dưới gốc cây phượng vĩ đỏ ối, nặng trĩu hoa nở rộ.

- Tôi biết... Tôi biết mà! Tôi có ý định đợi các ông đó chở. Máy bay đã đến cả giờ rồi. Mời lên xe! Ngồi băng trước với tôi cho đỡ xóc. Chà! Hãng S.A.K.A. tệ lắm: họ chỉ biết thu tiền rõ nhiều chứ không lo tu bổ xe đâu, chờ chừng nào cái đinh ốc cuối cùng long ra kìa! Nào! Mời... Mời...

- Có phải đến Gaoua, bác đổ chúng tôi xuống không?

- Vâng!

Anh ta nói và sang số, chiếc xe kêu lên rền rẹt khùng khiếp tưởng có thể nghiền nát bộ máy già nua... Rồi vẫn cái cười tinh quái như cha con San từng bắt gặp trên ánh mắt của người tại vùng này, bác ta lại nói về Mặc Lâm bằng giọng thán phục:

- Tôi quen ông Mặc Lâm. Dân bản xứ gọi ông ấy là người da trắng to lớn ở Kotokro. Tại vì ông biết đó: có nhiều người da trắng chẳng to lớn hơn dân bản xứ bao nhiêu. Những người da trắng bé nhỏ được họ gọi là "kê điếu". Ông biết tại sao không? Như vậy có nghĩa là họ nhỏ bé như những con chim, chỉ vài hạt kê cũng nuôi sống họ nổi. Họ thuộc loại vóc dáng như tôi, dĩ nhiên họ cũng làm việc được, song là thứ công việc ít nặng nhọc. Còn Mặc Lâm thì...

Phía sau gã tài xế lăm mồm, dưới tấm bạt chõng chất đầy hàng hóa, anh ta cố nhét lên một đám da đen.

Họ ngồi như chồng lên nhau, đàn ông, đàn bà, các bà mẹ mang theo lũ con trên lưng, bọc trong tấm khăn choàng. Dân Dioulas, thứ dân da đen bé tí sinh hai bằng nghề bán hàng rong khắp Châu Phi. Họ trò chuyện bằng đủ thứ thổ ngữ của vùng Soudan và miền duyên hải, họ cười rộ từng hồi. Chợt, nghe đến tên Mặc Lâm, họ ngừng bật câu chuyện, lắng tai.

Anh tài xế vẫn thao thao:

- Mặc Lâm là một người hùng! Một tay lão luyện! Một lãnh chúa! Nếu ông ấy muốn, ông ấy đã là Tổng Đốc của Lobi. Họ tôn ông lên làm vua bọn da đen đó, không phải tôi nói quá đâu. Cứ trông vương miện và những vòng vàng đầy cổ tay cổ chân ông ấy là biết liền. Nếu mà quý ông được thấy ông ấy ngồi dưới bóng cây cao bá, quạt mát bằng quạt lông đà điểu và bọn nô lệ dâng lên cho ông những cốc bia kê tươi mát, thơm lừng trong lúc ông xét xử tội nhân thì phải biết! Khả kính! Khả kính!

- Tôi quen Mặc Lâm, bác ạ! Tôi cũng có đi săn với ông ấy nhiều lần, lần sau cùng cách đây ba năm.

- Vậy sao? Vậy thì tôi khỏi dài dòng vì ông biết rõ về ông ấy, há?

Giọng bác ta có vẻ hụt hẫng, y như một kẻ đang thao thao về một khám phá mới, nào ngờ đâu kẻ đối thoại đã biết rõ từ lâu. Cha San vội nói:

- Tuy vậy, tôi làm sao biết rõ về ông ấy bằng bác...

- Chúng ta đến cái cầu thứ nhất đây, ông ạ. Chà! Trận nước lũ vừa rồi đã cuốn mất một nửa sàn cầu. Giờ ta phải phụ lực nhau khuân các đà gỗ... thể thao mà, phải không, thưa ông!

Nói xong, bác tài thẳng xe đến kết một cái ghê hồn, cái xe lại lắc lư như gã say, bò chầm chậm lên một cái dốc dựng ngược dẫn đến con sông cạn, bùn xám chảy dưới thung lũng. Cầu bắc trên những cây trụ to lớn trồng kề nhau ở đáy sông, những chỗ thân cầu bị nước cuốn, giờ người ta phải thay bằng những khúc gỗ khác.

- Tất cả xuống xe!

Tài xế la lên, đoạn lại chạy xe chầm chậm cho đến lúc bánh xe sát bên lỗ hổng. Những người da đen tức thì bắt tay vào việc: họ cởi những cái khố ra, đoạn xúm lại khiêng gỗ phía sau đặt lên những cây tà vẹt ngay chỗ lỗ hổng.

Hì hà, hì hụi như thế đến hai tiếng đồng hồ mới sang sông được. Bên kia bờ, con đường lại lên dốc thẳng đứng. San giúp cha “canh” những bánh xe mỗi khi chiếc xe tận lực rồ máy tiến tới được vài thước. Nước trong kết xe sôi sùng sục làm bật tung cả nắp đậy. Mỗi lần xe ngừng, anh tài xế lại la lên chửi bới và khuyến khích bọn mọi đen: họ đang gò lưng kéo những sợi thừng to cột trước bánh xe.

- Hò lơ... hò... lơ... kéo này!...

Sau cùng, xe lên đến đỉnh dốc. Bọn đàn bà ngồi thụp xuống vệ đường, vừa thở hào hển, vừa uống một thứ sữa đã bắt đầu đông đặc đựng trong những trái bầu khô, hoặc ăn hạt kola đựng trong những cái mẹt đan, những hạt kola màu vàng vàng trắng trắng nằm phơi trên lớp lá. Anh tài xế hỏi:

- Ông có muốn nếm thử một chút không? Cũng hay lắm à!

Cha con san nếm thử, chẳng hay chút nào. Để giải khát, họ uống một thứ nước âm ẩm, mẩn mẩn đựng trong cái nậm da dê lạ mắt (Đây là lần đầu trong đời, San uống như vậy. Cái nậm làm bằng bộ da dê: người ta

chặt đầu lột da nó, chân dê được cắt đi rồi cột túm thật kỹ bằng dây da, hân cũng là da dê!) Tài xế lại ra lệnh:

- Lên xe! Mau!

Con đường đất đỏ hực lên lỏi giữa rừng già, càng tiến sâu càng rậm rạp. Bầu trời xám tựa màu chì và như sắp úp xuống đầu người, đè nặng lên khu rừng xanh ngịt. Đôi khi, con đường thẳng tắp, trải dài như một dải lụa đỏ mất hút giữa những bụi cây hoặc những đám dây leo từ ven rừng. Xe qua xong thì cây cỏ xanh tươi như khép lại che kín con đường.

- Này, ông có thể cầm cây súng này – anh tài xế vừa ngoặt tay ra sau lấy khẩu súng nhẹ, rất đẹp đưa cho bác sĩ Vệ – ông có thể bắn trong lúc xe chạy. Sơn dương ở đây nhiều lắm.

Lên đến một bình nguyên khô cằn đầy sỏi đá, cây cối thưa dần. Xe vẫn lắc lư như con tàu trên sóng, bác sĩ nghiêng mình ra khỏi cửa xe, đưa súng ngắm.

- Xa quá! Không hy vọng mấy...

Anh tài xế nhận xét. Trước mặt họ, trên cao là một bầy sơn dương băng qua đường, con nào cũng to cự đại. Chúng nhảy ra khỏi biển cỏ như thể là đàn cá rộ nhảy khỏi làn sóng biển, làm San nhìn mê. Cha cậu hạ súng xuống. Đàn vật cách xe cỡ hơn trăm thước, nhưng xe lắc lư quá, dù là tay thiện xạ cũng khó lòng hạ nổi chúng.

A! Châu Phi! Châu Phi đã cho san thấy những con sơn dương to lớn màu nâu. San tự hứa sẽ săn cho kỳ được nếu còn có dịp gặp chúng trên đường.

Xe đang từ từ tiến xuống đồng bằng, băng ngang những đồng cỏ lớn ngả màu hung vì cháy sém do ánh mặt trời thiêu đốt. Dừng lại Diébougou chốc lát xe lại leo dốc đi Gaoua. Nghe nói ngày hôm trước có một chú voi buồn tình đi dạo ngang một làng bản xứ, nó lúng túng không biết đặt chân chỗ nào giữa đám lều lụp xụp nên vô tình đã dẫm nát mất đi mấy cái. Xe ngừng lại lấy xăng ở chợ, trước một cửa hiệu buôn, một anh chàng giữ câu lạc bộ, đội mũ kiểu Ấn Độ, nói thao thao:

- Ui cha! Một con bélé chớ ít ỏi chi? Nó to ghê là to...

- Mà thấy nó, hử?

- Chớ sao! tôi thấy nó như thấy anh vậy đó, nghe! Tôi còn nhận ra nó nữa kìa. Nó là một con voi già, dữ lắm, nó tách ra khỏi đàn đi một mình. Nó đã dẫm nát hai làng rồi, phía dưới vùng Lokosso gần sông... Chà! Con bélé – bélé!

Người bán xăng đang lọc xăng cho xe bằng cách rót trong một cái mũ, góp lời:

- Nó không nói dóc đâu, quả thật con voi đã dẫm nát hai làng.

Anh tài xế, sau khi đến văn phòng Thiếu tá ký giấy tờ về, cũng thêm:

- Tôi tin là con voi này sẽ chết một cách anh dũng, nó đúng là một chúa rừng đơn độc. Mỗi cái ngà của nó nặng dăm 40 ký lô đa! Tụi mọi đen hay nói quá lố: chúng bảo là ngà nó dài cho đến nỗi nó kéo lê dưới đất. Phải! Nó sẽ chết một cách anh dũng như đã sống. Tôi chịu nó lắm. A! Hình như nó định xuống vùng Volta, ông hiểu không? Há?

Hỏi xong, chả cần cha San trả lời, anh thao thao tiếp:

- Nó không chủ tâm phá làng phá xóm đâu, vô tình mà. Nhưng Thiếu tá đã phi báo cho Kotokro hay. Giờ này, tôi đoán là ông ấy đã biết mọi sự phá phách do nó gây ra. Rồi xem, nó sẽ chết một cách xứng đáng bởi tay một người xứng đáng.

San không thể chịu nổi cái lối úp mở của bác tài, cậu hỏi:

- Thế có nghĩa là ông muốn nói ông Mặc Lâm sẽ...

- Cậu thông minh lắm, cậu nhỏ!

Anh ta cười hèn hếch, quay sang cha San:

- Ông thấy chưa? Cậu ấy đã biết tên Mặc Lâm! Mà này, tôi nói thiệt: ông Đồn trưởng cù lần lắm! Trong lúc nhân viên của ông còn ở nửa đường thì người da đen đã truyền đạt cái tin này cho Mặc Lâm bằng những mật hiệu phát từ tiếng trống của họ. Mặc Lâm là người đầu tiên biết hết mọi việc xảy ra, dù ông ta ở lý tại Lobi, không ra khỏi cửa. Người đầu tiên, tôi nói ngoa, tôi chết liền!

Bỏ đồng cỏ sau lưng, cái xe ị ạch tiến vào rừng. Cha San giải thích cho con trai biết về lối truyền tin bí mật của những cái trống bịt da. Có một thứ mật hiệu còn rắc rối hơn là đánh “mọt” của thế giới văn minh. Tin tức được truyền đi nhanh chóng từ thôn trang hẻo lánh này đến thôn trang khác. Và cứ thế, tin tức được lần lượt truyền đi, qua những cánh đồng cỏ, qua sông, vượt rừng, còn nhanh hơn ngựa hỏa hoạn.

Anh tài xế lại chen vào câu chuyện:

- Chắc chắn giờ này Mặc Lâm đã biết có ông và cậu bé đến đây rồi. Tài lắm!

San ngơ ngác nhìn cha, ông gật đầu:

- Đúng vậy đó! Con chó ngạc nhiên.

San nghe thắt trong ruột vì lo lắng. Chao ời! Nếu người da đen biết tin thì bọn mật vụ Quốc Xã lại không biết ư? Thoắt cái, quang cảnh hùng vĩ ở hai bên đường tối sầm trước mắt cậu con trai. May sao, gã tài xế tiếp:

- Nhưng ông đừng tưởng người da trắng chúng ta có thể hiểu được những tin tức do họ truyền đi bằng tiếng trống, ngoại trừ Mặc Lâm, đã bảo ông ta là bậc kỳ tài mà!

Anh ta nói không ngừng. Nhưng San thấy yêu anh ta quá! Anh ta đã làm cậu yên lòng biết bao nhiêu! Kể cũng tội (San nghĩ thầm) anh ta chỉ có một mình thui thủi trên đường với dân bản xứ, cứ phải thủ khẩu như bình. Nay có dịp gặp người da trắng, làm sao ít lời cho được? Trong lúc San tự tìm cách để bênh vực thói lảm lời của anh ta, thì anh ta không bỏ lỡ một giây:

- Tôi kể cho ông và cậu bé một chuyện vui về những mật hiệu do tiếng trống biết nói cả ngày đêm, nghe? Chuyện này gây náo động suốt mùa đông à! Thế này đây: có một tên da trắng xuống máy bay ở Bobo như ông vậy đó, nhưng hắn ta đi trốn, có lẽ vậy. Không ai biết gã ta có phải người lương thiện không? Khó hiểu thật, nhưng một điều chắc chắn là gã đã chạy trốn khỏi tầm lưới của cảnh sát Pháp nhiều ngày. Gã tưởng bở, vì đã qua mặt được cảnh sát Pháp là qua mặt được rừng già. Rừng già quá rộng, tìm ra gã thì khác gì tìm cây kim lẩn trong đồng rơm khô? Nào có ngờ đâu...

Cha con San nhìn nhau, mặt tái nhợt và trong lúc con trai nghen thở lắng nghe, ông không dẫn được, hỏi:

- Nghĩa là... Bắt được gã?

- Ê! Nóng vậy, bồ? – giọng anh tài trở nên thân mật vì thấy câu chuyện được tán thưởng – Phải kể có đầu đuôi chứ! Nhờ những cái trống đó đuổi theo gã như người với bóng, như thể gã ta rải vôi bột trên đường đi giống cái kiêu chú bé trong chuyện đời xưa rắc hạt để nhớ lối về đó, cho nên khi gã đến Basse – Côte thì gã bị tóm trong cái trại đồn gỗ mà gã giả xin vô làm công. Mà cái trại đó ông biết không: nằm giữa rừng nghe, cách làng cả hai trăm cây số ngàn chứ ít ỏi gì! Trong trại chỉ có độc một người da trắng làm xếp công trường, chỉ huy ba trăm tên da đen Korogo đồn gỗ đào. A! Khoan! Đừng bắn, không được đâu!

Anh ta vừa nói vừa dùng tay hất đầu súng cha San đang giương lên, cùng một lúc, thẳng xe ngừng gấp lại. Cách xe non ba chục thước, một con vật xinh đẹp từ bụi rậm bên đường nhảy ra đứng thẳng trên bốn chân, cổ quay về phía xe, dáng bộ chững chạc và kiêu hãnh như không hề biết sợ (hay vốn đã quen với loài người?) Nếu anh ta không ngăn kịp, cha San đã bóp cò rồi.

- Nó không phải là thú hoang – anh tài giải thích trong lúc cha San ngơ ngác – Và nó không đơn độc một mình đâu. Tôi nhận ra nó từ xa, nó là Baou, Nữ Hoàng của Lobi đa! Chúng ta cách Kotokro không quá ba chục cây số đường chim bay.

- Nó là gia súc của Mặc Lâm phải không?

- Ông đoán đúng đấy. Đụng đến nó không xong đâu. Nhưng nó hiền lắm...

San há hốc miệng ra, cậu đi từ ngạc nhiên này đến ngạc nhiên khác.

- Nó không làm hại ai. Nó hay theo bọn dẫn đường đi săn do Mặc Lâm thuê. Dân bản xứ quen nó rồi nên không sợ và cũng không dám động đến một cái lông tơ của nó. Nó sống trong nhà với chủ như gia súc đã mấy năm nay lận, ông ơi!

San nhìn kỹ con báo: bộ lông mượt vàng rực rỡ, cặp mắt xanh long lanh giữa nếp mi nhăn nhéo, dáng bộ đĩnh đạc, nó vừa nằm xuống trên đường đất đỏ một cách rất là tự thị! San buột miệng hỏi:

- Nhưng rủi người ta không biết nó thì sao? Báo thì con nào lại chẳng giống con nào? Có gì để phân biệt?

- Phải! Nhưng đã có luật và các tay thợ săn đều phải biết luật đó: trong một đường kính 20 dặm, từ Kotokro đến Dakana và cả Kouloumitan, thợ săn không được bắn báo, vì có thể làm con Baou. Nó oai vậy đó, nghe?

Dã thú vụt đứng lên, cào cào trên mặt đường đất đỏ vài phút rồi nhảy phóc một cái, biến vào rừng.

- Nó có thể về Kotokro một mình. Nó khôn lắm. Kia! Tôi nói có sai đâu: nó không đến đây một mình thấy chưa?

Có tiếng hát văng lại rồi từ bìa rừng bốn người da đen xuất hiện, bốn tên da đen lực lưỡng chỉ che mình bằng chút da thú choàng ngang hông phủ xuống... Trên vai là cây cung và ống tên, cổ đeo lưng lủng lẳng cái còi săn ba lỗ, bằng gỗ mun mà thợ săn nào cũng có để gọi nhau khi lạc trong rừng. Ngang hông cũng có con dao lớn hai lưỡi đựng trong một cái bao bằng da sơn dương.

Mọi người xuống xe, bốn người thợ săn tiến lại cười toe toét, miệng rộng đến mang tai, bày bộ rằng trắng toát tuy đã cà mà vẫn còn nhọn như răng sấu. Như tất cả thợ săn Lobi, mỗi người đều cắm vào dưới

mũi, chỗ thịt giữa hai lỗ mũi, một miếng ngà voi nhỏ như một thứ trang sức đặc biệt. Như vậy, có nghĩa là họ thuộc vào một giai cấp khác, trong bộ lạc của Mặc Lâm: người da trắng khả kính ở Kotokro. Không cần giải thích, người ta có thể nhận ra họ là người của Mặc Lâm. Để cắt nghĩa rõ hơn – nếu ai không biết – họ chỉ việc vừa cười vừa quay đầu về phía trái, tất cả cùng quay về phía trái. Họ làm cho người lạ thấy rõ dấu hiệu bộ lạc mình bằng cách họ tự rạch mặt phía má trái, những vết dài từ má tới mang tai, khác hẳn vết chém khi lâm trận. Đặc biệt hơn nữa, tai họ, phía trái cũng bị cắt mất đi một miếng.

- Mặc Lâm có đủ hai tai lành lặn khi gặp ông chứ?

Và vẫn không đợi cha San trả lời câu hỏi, anh ta tiếp luôn:

- Ông ta cũng có hai tai lành lặn như chúng ta đây, nhưng trong một cuộc săn, chính mẹ con báo Baou đã rình trên cây và vỗ đầu ông trong lúc ông đang hướng dẫn đoàn săn. Ông ta mạnh như Ẹt-cuyn chứ phải giống sao? Ông lăn tròn trên đất với con thú, trong lúc vật lộn, ông thắng nó, ông bóp cổ nó và thò tay sâu tận cuống họng nó, rút lưỡi nó ra. Còn nó? Nó đâu có chịu thua dễ dàng? Nó cũng dùng vuốt rút hết một tai ông ta, sát đến da đầu. Thiệt là kỳ phùng địch thủ, tướng ngộ lương tài!

San suýt kêu lên vì khiếp đảm khi nghe đến đoạn Mặc Lâm bị rút hết một tai và rồi cậu ngăn được – vì muốn tỏ ra mình cũng có máu mào hiểm – cậu lại tự ngăn lần nữa vì câu nói chữ sau cùng của bác tài vui tính.

- Còn Baou thì sao?

- Baou hả? Nó thì, nó chỉ nhích hơn con mèo con, bộ lông mới mọc lơ thơ khi Mặc Lâm đem về Kotokro và bây giờ nó xinh đẹp như vậy đó.

Chỉ tay vào bốn tên da đen vừa đi khuất, bác tài xể lại giở cái kho hiểu biết của mình ra:

- Tôi nói cho ông với cậu đây biết là, nếu muốn thì Mặc Lâm có thể trở thành một ông Vua chứ không phải chơi đâu. Ông thấy chứ? Họ trung thành với ông ấy đến chết và rất hạnh diện chừa cái tai cắt cụt ra. Cùng với vị chủ soái có chung một dấu hiệu trên người là một vinh dự, đối với họ. Họ không làm Mặc Lâm thất vọng đâu nhé!

Con đường ngoằn ngoèo dẫn đến bình nguyên vùng Tingréda. Trời tối dần. Phía trước là bầu trời xanh thẫm, thấp, úp chụp xuống khu rừng chạy dọc theo bờ bể cho đến quá Volta . Nhìn vào thung lũng hẹp người ta có thể đoán có một con sông, rạch ranh giới vùng đất thuộc người Anh và vùng Côte d'Ivoire . Khỏi đó, con đường lại xuyên ngang rừng chìm ngập trong bóng tối. Xa lắm về phía tây, những tia nắng rớt hắt lên khu rừng làm khung cảnh thêm phần hùng vĩ.

Xe đang đỗ dốc nhưng tài xế vẫn cứ hăm phanh, anh bảo:

- Tôi phải đỗ các bạn xuống đây! Con đường này vừa được khai phá sơ sịa. Ủa, lạ chưa! Sao không có ai đến đón các bạn hết vậy kìa? Chậc! Tôi ngại quá, không muốn để các bạn ở đây, hiu quạnh quá.

San suýt cười vì giọng văn vẻ của anh ta nhưng cũng lấy làm cảm động về sự chu đáo của anh. Cha San chưa kịp tỏ ý kiến thì anh ta lại đã tiếp:

- Hay là tôi đưa đến Batié, tiện hơn? Nghỉ đêm ở đó tốt lắm, an toàn...

- Cảm ơn bác. Bác tốt lắm, nhưng tôi muốn xuống đây, tôi cũng biết qua vùng này.

- Ông biết rõ, hở?

- Không rõ lắm, nhưng tạm tạm...

- Ông có biết rằng trước khi đến Dankana, ông khó mà hy vọng gặp được một chỗ trú qua đêm không?

Trên đồi vắng, có thể ông phải ngủ đêm ngoài trời đó, nghe?

- Vâng! Tôi biết điều này.

- Vậy thì được, tôi cho hành lý xuống đây! Chúc ông may mắn, chào cậu!

Nhưng trước khi nổ máy, anh ta lại gặng thêm lần nữa:

- Ông quyết định rồi chứ? Không ân hận chứ? Tôi muốn đưa cha con ông đến Batié hơn...

- Cảm ơn bác nhiều lắm, nhưng tôi tin là không có gì nguy hiểm. Tôi cũng là một thợ săn và Phi Châu không lạ lắm, đối với tôi.

Xe sắp chuyển bánh thì chợt mọi người nhận ra một tiếng kêu khác thường phát từ bụi rậm:

- Yo... yo...

Bác tài xế hớn hở:

- A! Có người đấy! Thôi, thế là tôi yên lòng lắm. Có thể chứ! Chúc may nhé!

Cha con san chờ cho xe khuất dạng mới tiến lại phía có tiếng kêu. Một con đường nhỏ hơn hiện ra, vài bụi gai thưa, rồi một đám bụi rậm. Khu rừng hiện ra với những cây bách to cự đại. Một con trâu trắng mũi chấm đất, trên vai đóng đưa cục bứu thật to, một thứ trâu tải của vùng này ; cái vòng sắt lớn xuyên ngang mũi nó cột vào một cành cây bằng sợi dây da. Trước con trâu là một thằng bé da đen ngồi xổm trên đất, cạnh nó có một con khỉ nhỏ, lông xanh, con vật cũng ngồi trong một tư thế như thằng bé. Cảnh tượng ấy khiến San liên tưởng đến thuyền trưởng Hồ Dũng với con mèo ở dưới tàu, bởi vì con khỉ và thằng bé cũng đang chơi cờ mà quân cờ là những hạt sỏi khác màu và bàn cờ là mặt đất được vạch, chia ô cẩn thận. Chỉ khác cái là con mèo của thuyền trưởng chỉ nhìn thôi, còn ở đây, con khỉ xanh là một đối thủ đáng hoàng.

Khi cha con san đến gần, thằng bé đứng lên nhặt cung tên đã đặt trên đất trong lúc đánh cờ. Nó trang bị y như những người cha con San gặp vừa rồi: một mảnh da dê quấn ngang lưng như một cái xà rồng, bó sát lấy bộ đùi. Cái còi săn nhỏ lủng lẳng trên cổ và con dao hai lưỡi bên hông. Cái nhìn mạnh bạo và thẳng thắn, mắt nó biểu lộ một sự vui mừng, như thể nó đang cười... bằng mắt. Thoạt trông, San ngỡ nó còn có một con mắt nữa, con mắt thứ ba trên khuôn mặt đen ngả màu tím tím của nó, một con mắt xanh óng ánh, nhưng không: chính là viên ngọc quý được nhét vào cánh mũi! Trạc tuổi San, song nó lực lưỡng hơn.

Nó lại đặt khí giới xuống chân sau khi nhặt lên, đứng thẳng người, dáng bộ chừng chạc và hơi kiêu hãnh, mắt cũng nhìn thẳng khách lạ, một bàn tay úp lên ngực. San hiểu liền đó là một cách chào hỏi. Con khỉ thấy kẻ lạ có vẻ không bằng lòng, nhảy phóc lên bám vào ngực thằng bé da đen. Nó liền nhét con vật vào dây lưng như nhét một đồ vật vào túi rồi cất tiếng cười trong lúc quay đầu lại để lộ cho khách thấy phía tai bị cắt cụt, che dưới mái tóc xoắn.

Như thế là nó tự giới thiệu đấy. Sau đó, nó nhanh nhẹn đón lấy hành lý cha con san đặt lên lưng trâu, đoạn cắt dây rừng cột chặt.

Ra hiệu cho cha con San đi sau, nó nắm dây cột dắt trâu đi. San tò mò tợn vì từ đầu thằng bé da đen

không nói một lời! Mà cái vẻ mặt thì khinh khỉnh khó ưa làm sao! Mặc dù vậy, trong cái nhìn của nó, thỉnh thoảng San bắt gặp một chút ngập ngừng e ngại, nề nề làm cậu thấy vững lòng.

San đi cạnh nó, cậu muốn bắt chuyện nhưng thấy... khó mở đầu quá, lại thôi. Thỉnh thoảng đôi bên lén nhìn nhau... San cảm thấy chịu không nổi... A! Chắc nó chỉ biết nói thứ tiếng của xứ này! San tự nhủ. Song chỉ mười phút sau nó trả lời cha San bằng tiếng Pháp khá thạo làm San thích quá, gần muốn reo lên. Nó cho khách biết là nó ở với Mặc Lâm ba năm rồi.

Con đường chẳng chịt gai góc cho nên câu chuyện tạm ngưng. Đôi khi Yago – tên nó – phải dừng lại dùng dao phát một lối cho khách. Nom cái cách nó vung dao lên thành thạo, San nảy ra cái ý muốn kết bạn với nó ngay. Cậu thầm phục nó: đôi bàn chân không giày dép tiến tới không chút e dè, do dự. Đến khúc rừng thưa, Yago bảo khách dừng lại dưới một gốc cây to và đặt tay lên môi ra hiệu im lặng.

Rồi nó dăm chiêu như tuồng đang theo dõi những bước chân vang vọng từ xa do thứ giác quan đặc biệt của người rừng, mà khách lạ không sao cảm nhận. Đoạn nó nới dây cho con trâu thông thả gặm cỏ, còn nó thì tháo cung trên vai xuống lấy ra một mũi tên; bứt một cái lá mỏng và cứng như lá tre, gập đôi lại nó đưa cái còi thô sơ đó lên môi thổi một hơi dài.

San chưa được nghe tiếng dã thú gọi nhau trong rừng thẳm, song cậu đoán rằng giả thứ tiếng chúng bằng cái còi lá kia, chắc Yago đã từng lừa chúng nhiều lần. Cậu hồi hộp đợi. Lâu, rất lâu sau đó, có tiếng tựa tựa như tiếng do Yago gây ra đáp lại nhưng rất xa. Nét mặt tím tím của nó rạng rỡ trông thấy, làm San cũng vui lây.

Tuy vậy, nó không ngừng thổi. Rồi ngạc nhiên làm sao đối với San, mảnh lá trước mặt họ như vừa được vệt ra: một chấm nâu nhạt xuất hiện! Một con sơn dương nhỏ nhẩn với những bước nhảy uyển chuyển, đôi tai mướt như nhung và chưa kịp nhú sừng. Rõ ràng là con vật lạc đàn, nghe tiếng còi nên chạy đến. Tức thì, Yago đặt tên lên cung và nghiêng mình nhắm bắn song nhanh tay hơn, cha San ngăn Yago lại làm cho nó hết sức ngạc nhiên. Còn con vật, nghe hai tiếng “dừng bắn” của cha San liền nhảy qua phía trái và biến mất vào bụi rậm trong nháy mắt. Yago nhìn theo bốn cái chân thon nhỏ bằng đôi mắt tiếc rẻ, bất bình.

Cũng như chú bé rừng xanh này, San ngạc nhiên về thái độ của cha, không hiểu ông cẩn thận hay vì lòng khoan dung đối với con mồi xinh đẹp? Yago bằng giọng thành thạo và hơi ngụ ý trách móc:

- Đường đến Kotokro còn xa, xa lắm...

Cha San ngẩng lên, nhìn vào mắt nó và nó thông thả tiếp:

- Rồi đêm tối đến, phải ngủ dọc đường à!

- Dọc đường? Chú muốn nói... nhưng mà chỗ nào đây?

- Thưa ông, tôi biết một làng, một làng nhỏ thực nhỏ, nhưng không sao. Ông có thể tin tôi, ông chủ đã giao cho tôi việc đón ông thì...

Đột nhiên, nó ngừng lại, rút mũi tên, hạ cây cung xuống hướng lên một ngọn cây, nhắm bắn. Từ trong vòm lá xanh, rậm rạp bỗng rơi xuống chân đoàn người một con chim bồ câu xanh tuyệt đẹp, mũi tên xuyên qua mình nó, máu nhỏ rò rỉ.

San lập tức cúi xuống nhặt xác con vật rồi trong khi cậu chưa kịp ngẩng lên thì một mũi tên thứ nhì cũng vừa rít lên và một con thứ hai rơi vèo xuống gần chỗ vừa rồi, con chim lần này kêu lên một tiếng nhỏ như

tiếng một con cắt bị ngột thở.

Cùng một lúc, nhờ tiếng kêu báo động, vòm lá xanh rung chuyển và tiếng đập cánh rào rào vang lên, cả bầy chim hoảng hốt bay đi trong bóng tối. San không tài nào nhìn thấy được gì, nhưng con mắt tinh tường của Yago dường như có thể chọc thủng màn đêm, nên mũi tên thứ ba lại vút đi và con chim thứ ba bị hạ giữa lúc đang bay.

Yago đeo cung lại, vui vẻ nhìn cha con khách lạ rồi dùng một sợi dây nhỏ cột cả ba con chim vào thắt lưng, giọng đắc ý, nó nói:

- Thịt chim cũng khá, thưa ông!

Trời tối hẳn. Không thể nào đi trong rừng rậm nữa vì các lối mòn như bị xóa trong màn đêm. Nhiều lần Yago phải tháo dao ngăn ra phạt cây để lấy lối đi. Nó giục San lên ngồi trên lưng trâu, phía sau cựa bươu mềm nhũn mà cậu trai da trắng hơi sờ sợ đó. Khi khu rừng đến đoạn quang hơn và nhìn thấy đồng cỏ lác, nó mới leo lên sau lưng San, hai chân bỏ thòng hai bên, tay thì vịn vào vai bạn mới. Yago vừa cười vừa bảo San:

- Cõi trâu không ngon, mình bị xóc quá, cõi ngựa ngon hơn! Ở Kotokro có nhiều ngựa ngon lắm à! Anh sẽ có dịp thấy...

San muốn trêu Yago bằng cách gặng lại: “ngựa chó phải bánh đâu mà nói là ngon?” nhưng cậu ngừng kịp vì nghĩ mình mới quen, chưa đủ thân để trêu chọc kiểu này. Yago tiếp:

- Thiệt, tôi không nói dóc đâu, ngựa ở Kotokro còn ngon hơn là ngựa của ông Trưởng đồn à, ngựa bác sĩ cũng thua luôn, bác sĩ làm ở bệnh viện, anh biết không?

- Có bệnh viện sao?

- Có chứ, đó là nhà thương thí chữa bệnh buồn ngủ, anh biết không...

Vừa nói, Yago vừa thản nhiên nhổ lông chim một cách thành thạo, vút bay tung tóe.

- Bộ anh mới tới Phi châu lần thứ nhất, hả?

- Phải, nhưng cha tôi thì đã từng đi săn với...

- Biết rồi, khỏi khoe ra. Tôi biết cha anh quen với ông chủ tôi, có khi đến gặp để mua thú vật. Mà...

Yago ngừng lại thình lình, làm San trở mắt ngạc nhiên, tuy trong tối nó không thấy, nhưng nó biết thế, vội vàng chữa lại:

- Xin lỗi anh, tôi quen miệng, tôi phải kêu anh bằng anh.

- Không sao, chúng ta bằng nhau mà.

Yago sung sướng vì những lời thân mật của cậu trai da trắng, tâm sự ngay:

- Tôi là con một thủ lãnh à! Cha tôi chỉ huy một bộ lạc lớn, rất lớn. Song từ lâu rồi, tôi không được trở về nhà với bộ lạc, tôi bị mất quyền. Nếu họ nhận ra tôi họ sẽ bắn tên đầy mình tôi. Nhưng họ không thể nhận ra tôi đâu, họ quên cả tên tôi rồi. Yago là tên của ông chủ đặt cho tôi đấy. Yago! Yo! Yo! Là tiếng để chỉ cái gì lớn nhất, đứng đầu, số một, hiểu không? Ông chủ coi tôi như con đầu của ông, hiểu không?

Không đợi San trả lời, Yago nói luôn:

- Rồi có dịp tôi sẽ cho anh biết tại sao tôi phải rời khỏi bộ lạc mà đáng ra tôi sẽ chỉ huy họ nổi nghiệp

cha tôi. Tại sao tôi phải thay tên, đổi họ, phải là những người thân yêu mà trở thành con nuôi của ông chủ da trắng Mặc Lâm. Bây giờ khoan đã, mình chưa thân nhau lắm, phải không?

Mặc dù nói thế, khi Yago chỉ cho San thấy đống lửa đầu tiên ở bìa làng, cậu tin rằng có một sợi dây vô hình đã buộc chặt hai trẻ khác màu da lại. San tin là mình với Yago sẽ trở nên đôi bạn chí thân vì ánh mắt nồng nàn trìu mến và chân thành của Yago khi nhìn cậu, cậu nhận ra điều đó.

- Chúng mình sẽ nghỉ đêm tại làng này. Tôi biết rõ mọi người làng. Có một người hay dẫn đường cho cha nuôi tôi. Khu sinh lầy kia là chỗ người ta vừa giết con Bélé – Bélé đó nghe, con voi to đã dẫm nát nhiều làng ở Gaoua đó, anh biết không?

- Có Yago ạ! Tôi có nghe anh tài xế kể chuyện.

Đôi bạn nhìn nhau, cùng cười vui vẻ. Con đường như ngừng lại.

- Thưa ông, ông có khí giới chi không? À, chắc không! Tôi muốn hỏi khí giới cầm tay kìa, chớ để trong va li thì không sao.

Nói đoạn, nó nhanh nhẹn nhảy xuống khỏi lưng trâu, giúp san buộc lại mấy cái va li đã gần tuột trong khi di chuyển. Họ dừng cách làng cỡ non trăm thước. Làng chỉ vón vện có ba gian nhà làm bằng đất đỏ mà khách lạ có thể quan sát nhờ ánh lửa đốt ở một nơi công cộng gần đó. Đàn ông đang tụm lại bàn cãi và hút ống điếu theo thói quen, vài người đứng lên khi nhận thấy người lạ vào làng.

Ánh lửa chiếu trên những khuôn mặt cần cỗi, những khuôn mặt in đậm nét phong sương, những vết sẹo chằng chịt, chứng tích của bộ lạc. Họ nhìn chăm chăm khách lạ, không hỏi han, không cử động, có lẽ họ ngạc nhiên vì sự có mặt trong đêm của khách. Cha San định bước đến song Yago ngăn lại:

- Thưa ông, hãy để tôi...

Nói xong nó nhanh nhẹn tháo bỏ cung tên, cả cái bao da đựng lưỡi dao săn rồi treo hết lên cành cây thấp nhất, giữa lối vào làng.

San hiểu đó là một cách biểu lộ thiện chí của khách lạ đối với dân làng. Muốn là bạn họ, phải đến với họ bằng tay không. Tại nơi này mỗi cá nhân phải tự xây lấy cái soukala của mình, như một cái pháo đài thấp, rộng, có lỗ châu mai, tường thì đắp bằng đất đỏ dày độ một thước và khoảng cách giữa các soukala này cỡ một lần tên.

Yago thành thạo phong tục của họ và nhờ vậy cha con san cũng được đón tiếp niềm nở. Mọi người lắng nghe Yago nói chuyện. San không hiểu gì về những thổ ngữ lúi lo của vùng Lobi, nhưng cậu nhận ra hai tiếng “Mặc Lâm” được lặp lại nhiều lần, và cứ mỗi lần Yago nói đến hai tiếng đó, những khuôn mặt hung tợn lại rạng rỡ lên, có khi họ cất tiếng cười rang rang một cách hài lòng.

Yago lo cho trâu ăn trong khi bọn phụ nữ mang đến trước mặt khách một nồi cháo kê và bình sữa đặc. Cha con san cùng cậu trai da đen thưởng thức một cách ngon lành. Song món được San chiêu cố tận tình là món bồ câu do Yago săn được, món bồ câu quay trên lửa than đỏ rực. Gia vị là thứ đá muối, nói rõ hơn là một viên sỏi màu vàng nhạt có vị mặn mà Yago moi ra từ xa rông cùng lúc với con khỉ nhỏ có bộ lông dày kịt vẫn mang theo bên mình.

Rồi mọi người được nghỉ đêm trong cái soukala. Tất cả soukala đều giống nhau: thấp, hẹp và một hành lang nhỏ tạo thành lối đi giữa bức tường dày bằng đất sét. Bên trong là một mê lộ với những phòng kín, nhỏ, chỗ trú của đàn ông, đàn bà, trẻ con, gia súc chen chúc nhau.

San để ý quan sát, thấy có phòng để cối xay bằng đá, phòng thì để từng chồng đồ gốm và Yago giảng cho cậu biết đó là hồi môn của phụ nữ vùng này. Giữa một hành lang hẹp là phòng thờ linh thần, có ánh sáng thoát ra do một lỗ nhỏ khoét trên nóc nhà. Nhìn chung, những soukala này quả là những pháo đài thực sự, có thể phòng thủ lâu dài nếu bị vây hãm.

Khách được ngủ trong căn phòng lớn nhất, phòng này vốn dành cho đàn ông, nằm chồng lên nhau do những bức vách đặt cách khoảng như các toa ngủ của một con tàu hỏa. Bên dưới họ vô số gia súc: gà, dê...

San nằm cạnh Yago, miên man suy nghĩ trong lúc người bạn đường rừng đã ngáy một cách ngon lành. San thao thức vì những hình ảnh của rừng già hiện ra đầy trong óc cậu: con báo đủng đỉnh ngang nhiên không sợ thợ săn, những người thợ săn trần truồng với một bên lỗ tai tự động hót cho giống chủ soái ; những soukala kỳ dị như những ổ mối khổng lồ và gian phòng thờ chiếu sáng do một ngọn đèn đốt bằng mỡ thú săn. Rồi thì... một đồng đất không ra hình thù gì rõ rệt, có chạm trổ một khuôn mặt gớm ghiếc, nhăn nhó, những vòng ngọc mang quanh cổ của pho tượng này còn dính dấu máu gà – gà đã bị giết trong cuộc tế lễ – và cái cảnh tượng hư hư thực thực trong soukala...

Song rồi sau cùng, San cũng thiếp đi vì quá nhọc suốt ngày.

CHƯƠNG 4

Sáng hôm sau, lại tiếp tục lên đường. Khu rừng như vừa thức giấc dưới nắng sớm. Chợt hai tiếng nổ khô khan bật lên, Yago nhận ra không phải là tiếng súng của thợ săn, vì nếu do thợ săn thì ngay sau đó có tiếng reo lên mừng rỡ (được mồi) hay tức bực (nếu vuột con mồi). Thốt nhiên, một nỗi kinh nghi đè nặng lên tim mọi người, mơ hồ, kỳ lạ.

Họ ra đi từ lúc tỉnh mơ cho đến bây giờ. Tiếng đàn sáo sậu đánh thức nhau, tiếng những con tu-căng dị dạng, mỏ như một cái móc, và tiếng vài thứ chim khác làm sống động cả một vòm cây. Chim đa đa lông xám, cửa dài đậu trên nóc nhà như những tên lính canh... Rồi thì nắng lên cao và đột nhiên, cùng một lúc mọi tiếng chim ngưng bật.

A! Tiếng súng nổ vừa rồi đích là từ một nòng súng cát-bin hay mút-cơ-tông chứ không phải là loại súng cũ kỹ của thợ săn bản xứ. Yago cũng trình bày sự nhận xét của nó với khách:

- Thưa ông, đúng là một khẩu mô-de.

Cha San gật đầu, im lặng trong một tư thế đề phòng. Nhưng rồi, chả có gì đáng lo xảy ra cả. Con đường mòn dọc theo sườn đồi, thỉnh thoảng bày ra một khoảng trống và từ đó nhìn xa ra, họ đã có thể thấy ở đáy thung lũng một dải lụa xám sáng ngời lóng lánh qua đám lá xanh: dòng sông Volta chạy dọc theo biên giới vùng bờ biển Vàng.

- Thôi, ta nên tiến tới mau hơn!

Yago vừa thúc trâu, vừa nói. Cờ hai trăm thước nữa, bỗng họ thấy một bóng người chạy trốn, chân khập khiễng, có lẽ hấn bị thương? Hình như là một tên da đen dáng dấp nhỏ, thấp, trông thật tội nghiệp. Yago nói mau:

- Năm lấy cái dây mũi trâu đây! Năm thật chắc, nghe?

Và thoát một cái, nó nhảy tót xuống đuổi theo cái bóng tên da đen nhỏ bé. Cha con San chả hiểu ngô khoai chi cả và cậu con chỉ biết làm theo lời dặn của Yago. Cờ một khắc sau, cha con San bắt kịp Yago, nó đang cúi xuống, vuốt ve sinh vật mà họ tưởng là tên da đen vừa rồi: ra đó là một khi đột rất đẹp, đôi mắt vàng, với vầng trán thấp và mi mắt màu xanh. Con vật đáng thương vừa rên rĩ vừa nhìn Yago bằng hai mắt buồn rầu lẫn sợ hãi.

Cha con San càng ngạc nhiên khi thấy nó có vẻ quen thuộc với Yago: cậu vừa vuốt ve nó vừa gọi nó bằng giọng âu yếm như thể là an ủi, dỗ dành một người thân:

- Niki! Niki! Đừng sợ, có ta đây!

Trên lối đi dày cỏ, vài giọt máu loang loáng, vương vãi. Cha con San bước lại gần, quan sát vết thương

con vật. Yago nhanh nhẩu:

- Đây, thưa ông: nó bị thương ở đùi. Đừng cử động nữa, Niki!

Niki có vẻ hiểu lời Yago, nó nằm yên, thôi run rẩy, khoanh hai cánh tay dài thườn thượt trên khuôn ngực đầy lông và dùng ngón tay nắm lấy tay Yago. Nom nó gần giống như người. Nó kiên nhẫn nằm yên trong khi cha San giải phẫu cho nó – vì viên đạn kẹt trong đùi nó – bằng con dao săn của Yago. Suốt thời gian đó, San không ngớt nhìn nó: con vật mà cậu đã lầm là người. Hai bàn tay nó làm cho San xúc động, thật y như bàn tay một người, có điều là lòng bàn tay nó không đen lăm lăm mà ngả màu tím và hơi hồng hồng y như bàn tay của người da đen.

Sau đó, Yago tháo một món đồ vật khá kỳ dị từ vai con vật ra: một cái túi bằng da dê căng phồng bên trong, lông lá bên ngoài nguyên vẹn ; hai sợi dây đai buộc cái túi quàng vào vai nó như cách trang bị của lính nhảy dù. Cha San mở va li ra để kiểm thứ gì làm bằng cho con vật khôn ngoan. Sau rốt, ông đành phải xé cái khăn tay dùng thay băng. Niki tỏ vẻ đau đớn nhiều khi ông xoa rượu lên vết thương. Xong đâu đó, Yago đặt nó ngồi trên lưng trâu, chỗ của San.

Cuộc hành trình lại tiếp tục. Yago cho cha con khách biết còn cỡ một dặm nữa là đến Kotokro rồi ngần ngừ một giây, nó lại nói:

- Lính Đoan đã khám phá ra chỗ Niki đi ngang...

- Lính Đoan à?

- Thưa ông, chính vậy. Chúng nã đạn vào người ta hay khi... (giọng hãnh diện, Yago nói thêm) Niki không phải là con vật tầm thường: nó vượt qua sông Volta hàng chục lần à, nó thuộc đường và qua mặt tụi lính Đoan một cách dễ dàng à! Có lẽ lần này xui xẻo làm sao đó, chớ còn lâu tụi chúng mới bắt được Niki. San à, mà... quên, anh hiểu tôi nói gì không? Ông Mặc Lâm đã huấn luyện nó thành thạo, nó mang qua sông... nhiều thứ...

San “à” lên một tiếng: cậu đã hiểu rõ rồi. Cái túi da dê căng phồng chứa đựng những món hàng lậu thuế kia chỉ nhờ vào con vật tinh khôn... Giọng Yago vang lên:

- Niki vẫn vượt qua sông, vượt biên giới đến tận lãnh thổ thuộc địa Anh quốc tìm vào nhà một người bạn ông Mặc Lâm, người này nhét thật nhiều phẩm vật vào túi da cho nó, và rồi nó mang về Kotokro hàng chục, hàng trăm bận bình yên... nguyên vẹn không mất mát, chậm trễ...

A! Lại Mặc Lâm! – San kêu thầm trong bụng – con người kỳ quái, ngự trị ở Lobi, chỉ huy những bộ lạc thiện xạ, đã huấn luyện và khắc phục cả vật lẫn người một cách tài tình.

Quên cả đường dài, quên cả nhọc mệt lẫn những nguy hiểm vừa qua, San chỉ còn thấy náo nức mong sao thu ngắn đoạn đường để gặp ông ta.

- Chào khách quý! Chào bác sĩ Vệ!

Mặc Lâm nói bằng giọng vồ vập, trầm trầm. San chột chạnh nhớ đến bác Minh Sơn, người đã hy sinh tính mạng vì cha con cậu: cũng đáng dấp cao lớn ấy, tóc cũng màu hung sáng rỡ như bờm sư tử, chỉ khác một điểm: tóc Mặc Lâm dày, rậm hơn nhiều. Đôi mắt xanh biếc và cái nhìn sáng quắc. Mặt ông ta như màu

đất nung vì ánh mặt trời nhiệt đới thiêu đốt và nét khắc khổ hiện rõ trên vùng trán phẳng.

Trái với dự đoán của San, ông ta không ở trong một ngôi nhà kiểu tây phương với hàng hiên, mái rạ như ông đồn trường hay y sĩ, giáo chức trong vùng. Ông ở trong một cái soukala, song là một soukala bề thế hơn các soukala mà cha con San từng thấy suốt cuộc hành trình. Mái rất rộng, đầy lỗ châu mai. Một thân cây lớn, dựng sát tường, xẻ từng nấc dùng làm thang để leo lên mái. Một khu vườn bao quanh soukala, chạy dài tận suối Bam-ba.

- Vệ ơi! Cha con anh sẽ chết khát! Yago! Hãy lo nước uống cho khách quý của ta! (với bác sĩ Vệ) Xin lỗi anh, tôi có một việc phải giải quyết tức thời, rồi tôi sẽ tiếp anh.

Nói xong, ông ta quay lại phía sau và bấy giờ San mới chú ý đến một lão già xấu xí, nhỏ bé, bộ râu cẩu bần đang thu mình trong xó tối của bức tường. Chân lão mang đôi giày vệt gót, không có vớ, nét mặt cần cỗi, dáng người khô đét.

- Này! Ra-hi-ma! Hãy nghe tao nói đây: tao cảnh cáo mày lần chót, đó nghe?

- Thừa xếp...

- Câm miệng đi! Đồ tham lam, hèn hạ! Một bao kim loại thiên nhiên! Không đáng là bao đối với mày, phải không? Dân làng nghèo mạt, không có gì ăn. Mày thì cứ lo làm giàu, làm giàu, làm giàu mãi! Một năm vàng đổi một năm kê! Mày phải công bình chứ? Mày liệu thần hồn, nếu mày cãi tao bóc lột họ nữa, tao sẽ bẻ gãy mày làm đôi như thế là...

Vừa nói ông ta vừa bẻ đôi một thanh gỗ thuận tầm tay cho lão già kia thấy.

Giọng cương quyết, ông nói tiếp:

- Đó, mày thấy chưa? Mày sẽ gãy lìa làm hai như thanh gỗ này đây! Tao chưa bao giờ nói mà không làm đâu, mày biết chứ?

- Ông không có quyền làm vậy, ông tính xử hiếp tôi...

- Tao có quyền đấy! Rồi có sao không?

- Tôi sẽ khiếu nại lên ông Đồn trưởng, ông ấy sẽ xử tôi...

- Được, nếu mày muốn. Ra mày chưa biết ai chỉ huy thực sự ở đây hả? Thôi, tao không dài lời. Tao có bạn thân tới thăm. Cút xéo! Chiều nay phải có vàng đó.

Lão già nhăn nhó cúi đầu bước ra. Mặc Lâm cao giọng đuổi theo:

- Nhớ không Ra-hi-ma? Tao theo sát cạnh mày đó, đừng hòng qua mặt tao, tao không muốn xuống tay, nhưng nếu mày cãi lời tao thì chớ trách.

Cha San hỏi:

- Ai làm đồn trưởng ở đây vậy?

- Cát Liên! Một thanh niên còn trẻ, rất trẻ. Rồi anh sẽ có dịp biết hẳn, đó là một thanh niên khá, nhưng phải cái chưa kinh nghiệm lắm. Tôi tin là hẳn thành công.

Ông ta chợt đổi giọng, vui vẻ:

- Thôi! Gác hết công việc lại. Anh và cậu bé cần nghỉ ngơi. Vệ ơi! Đã khá lâu tôi không được cái vinh hạnh đón tiếp anh đấy nhỉ? Mấy năm? Hai? Ba chứ!

Ông ta cất tiếng cười sang sảng, hồn nhiên làm San cũng vui theo.

Rồi ông ta đưa bạn và con trai bạn vào cái tư dinh lạ lùng của mình bằng cánh cửa đục sâu trong bức tường dày hơn hai thước: Ông ta ngự trong hai phòng, tiếp giáp với cái xó đặt cối xay kê. Một phòng chất đầy súng và sách trên các ngăn tủ cùng những chiến lợi phẩm trong các cuộc săn. Phòng kia, dành cho hai con ngựa quý và nhiều cái ghế bên trên đặt những bộ yên bằng da thực đẹp. Vẫn bằng giọng thân mật, trầm trầm, Mặc Lâm bảo bạn:

- Trong những năm anh không đến chơi với tôi, tôi đã làm được nhiều, rất nhiều việc tốt. Rồi anh sẽ thấy tôi không có nói ngoa đâu! Anh sẽ thấy, anh sẽ không nhận ra đồng bằng Bam-ba nữa. Tôi đã cho phá cây và làm thành ruộng, tôi sẽ làm cho mấy con hà mã quên dần...

- Nghĩa là bọn người chuyên săn bắn chịu nghe anh lưu cư một chỗ, cấy cà?

- Không dễ dàng đâu, anh bạn. Họ là những ông vua con... song tôi sẽ giảng giải cho họ hiểu rằng cơm cũng ngon như thịt thú chứ không phải là chuyện khó tin. Tôi sẽ làm cho vợ con họ bắt tay vào việc trồng lúa, vỡ đất. Chào! Tôi phải thuyết phục, chiến đấu thực sự à! Họ vốn mê tín, cho nên tôi cũng phải chịu theo họ: tham khảo ý kiến bọn đồng bóng, dâng lễ tam sinh cho các tượng, phải có sự đồng ý của Giang Thần, Thủy Thần; phải có sự chấp thuận của loài hà mã... đủ thứ, đủ...

Ông ta ngừng nói, cất tiếng cười sảng khoái, hài lòng. Trong thoáng chốc, San cảm thấy ông ta đã mất hết cái phong thái của người da trắng mà hết như một thủ lãnh Da Đen thực thụ, nhất là khi ông ta vô tình lấy tay hất mái tóc dày, rậm, đỏ hoe lên làm lộ chỗ tai bị báo cầu rách, cạnh thái dương.

- Tôi dành quyền cho tụi phù thủy ký kết giao hẹn với bầy hà mã. Tôi chỉ lo tạo nơi đó thành những thửa ruộng màu mỡ là được. Anh biết không: chúng tôi đã có hai mùa gặt rất khá. Nhưng đến năm vừa rồi thì kém quá. Cái thằng gian thương vừa ra khỏi đây đó, nếu mà tôi không đe nó, nó sẽ thu thập hết số vàng dân của tôi nhặt ở bờ sông hay lẫn trong đá... Ủa, lại quên, thôi, hãy nói về anh. Tôi quá bất nhã, xin lỗi anh, nghe!

Giọng ông ta nhỏ lại:

- Được điện tín anh, tôi hiểu ngay là lần này không phải đến chơi và săn như những lần trước.

- Đúng vậy, Mặc Lâm ạ! Cha con tôi đã chạy như ma đuổi và...

Cha San ngừng lại, thở dài một cái đánh sượt, giọng buồn bã:

- Một bạn thân, chí thân và cũng là cộng tác viên của tôi đã bỏ mạng để cứu cha con tôi.

- Thế kia ư? Tôi không ngờ đấy, và nếu không do anh kể, tôi chắc không tin được.

- Vâng! Khó tin nhưng có thực, bạn ạ! Tôi đã đành nhắm mắt, bỏ nhà cửa, đất đai, cả công cuộc nghiên cứu của tôi. Tôi không thể ở yên một chỗ nào lâu và sau cùng tôi nghĩ đến nơi này, nghĩ đến anh.

- Tôi không tin là anh làm chính trị, người như anh...

- Không! Anh nói đúng, tôi không ưa hoạt động chính trị. Gượm! Tôi sẽ kể cho anh nghe...

Mặc Lâm ngắt lời cha San:

- Hãy khoan, tôi muốn cho lũ nhỏ được ra vườn, chuyện người lớn không nên để chúng nghe làm chi, bất tiện (với Yago) Này con! Hãy đưa cậu San ra vườn chơi, chỉ cậu ấy xem thú vật. Biết chừng cậu ấy sẽ

giúp con một tay cũng nên.

Nhưng trước khi hai cậu con trai rời phòng, Mặc Lâm gọi giật Yago lại, ra lệnh:

- Sửa soạn cho chuyến đi Ân Vệ nhé? Sáng mai. Khi xe đi ngang chỗ cũ sẽ bỏ cái thùng xuống. Thùng đã soạn xong rồi. Mày nhớ bảo thằng Tùng vác cái két nặng, còn mày thì lo xuống hàng thôi.

Khu vườn thật đẹp với cụm rừng thưa xa xa. Những bờ rào dày đầy gai, các bụi rậm ngăn tầm mắt làm người ta không thể thấy được rào lưới sắt bao quanh bên ngoài. Khu vườn chạy dài, thoải thoải xuống tận suối Bam-ba đầy sâu và heo nước.

Khu vườn rộng mênh mông chứa đầy những sơn dương lớn có, nhỏ có, chúng chạy lại gần chỗ có người. Nhiều chuồng lớn nhất đã thú do người của Mặc Lâm săn bắt, hay giăng lưới được, đặt dọc dài theo bóng mát của những cây phượng đỏ rực hoa. San được rõ thêm là Mặc Lâm làm nghề buôn thú rừng: ông ta bắt chúng, bán cho các thảo cầm viên, các gánh xiếc hoặc ở các chợ lớn tại Ân Vệ hay Ham-bua.

Tùng, tên gia nhân của ông đã chờ sẵn cạnh một cái thùng lớn, hẳn đang quan sát kỹ cái nắp đập bên trên. Yago nhe răng cười với San:

- Tôi quên, đợi chút, tôi phải lấy cái thước.

Nói xong, nó lao đi như một mũi tên. Bầy sơn dương đuổi theo Yago tạo thành một đám rước ngộ nghĩnh. Và rồi, trong thoáng chốc, nó trở lại, tay cầm cái thước dây, vui vẻ:

- Thôi, làm việc!

- Yago, có cần tôi làm gì không?

Tên da đen hỏi. Yago trả lời:

- Không, chỉ cần dịch cái thùng lại gần cho tôi chút thôi. À, và cái này nữa: anh đem giùm con A-ta đi đựng tôi rảnh tay, nó phá quá!

Nói đoạn, nó lôi con khỉ nhỏ từ trong xà rồng đưa cho Tùng, anh ta đón lấy nhét con vật vào túi áo. Yago cười bảo San:

- Bây giờ anh giúp tôi đây: anh đập nắp thùng lại mỗi lần tôi...

Nó hơi do dự một chút rồi mới tiếp:

- Không khó nhưng mà anh hơi lạ và có thể anh sợ... Nhưng không sao, nào! Anh cầm cái bút và cuốn sổ này, ghi giùm tôi.

Yago mở cái giỏ thứ nhất ra, thò tay vào trong khoảng khoảng rồi – eo ơi! – nó lôi ra một con rắn dài ngoẵng. San lùi lại và cổ trắn tĩnh để khỏi hét lên trước mặt Yago – cậu rất sợ bị chê là nhút nhát – trong khi đó, Yago một tay nắm cổ con rắn, tay kia kéo ra theo chiều dài thước dây...

Cứ như thế lần lượt, sau mỗi lần đo xong nó hô to lên và San ghi vào sổ, (đủ thứ rắn: rắn nước, hổ mang, rắn lục, trăn, loại này to nhất, San hiểu ra là chúng được đánh giá tùy theo chiều dài) rồi Yago thả vào thùng lớn và San đập nắp lại.

Sau một giờ đồng hồ, món hàng đã hoàn tất chờ gởi đi vào sáng hôm sau. San liếc qua trên sổ: cả thảy là sáu mươi thước rắn! Yago tiết lộ cho bạn biết chúng sẽ được di chuyển đến Bobo bằng xe sáng sớm hôm

sau, rồi đi tàu hỏa tới A-bi-găng đoạn xuống tàu thủy gởi thẳng đến sở thú Ân Vệ.

- Nhờ anh, công việc mau hơn một chút, anh muốn nếm thử cái này không?

Yago tươi tỉnh nói và chìa cho bạn một chùm trái cây lạ, màu huyết dụ.

San nổi gai ốc vì nghĩ đến những con rắn mà Yago vọc cả giờ đồng hồ. Cậu bối rối không muốn phụ hảo ý của Yago và lại cũng không thể nào làm vừa lòng bạn. Yago lại cười sảng sặc:

- Anh sợ hả? Uống chưa, trái này ngon lắm kia!

Tối đó, cha con San ăn một bữa ngon lành trong biệt dinh của Mặc Lâm: có gà quay trên than hồng thơm lừng và kem tráng miệng. Ông ta đặt giường ngủ – loại giường cắm trại trong rừng – dành cho bác sĩ Vệ, ngay trong phòng ông ta.

- San ngủ chung với Yago, con nhé?

Ông ta bảo vậy. San vui vẻ bằng lòng ngay. Phòng này ở tận cuối hành lang, lối đi chẳng chịt như mê hồn trận, len qua những vách đất, gần hầm chứa đồ thờ. Yago tâm sự cho bạn biết là chỉ mình nó đặc quyền giết gà để tế thần.

San tiên cảm mình sẽ trở thành bạn thân với Yago, đứa con trai da đen, tuy sống với một chủ nhân da trắng nhưng vẫn tôn trọng tập tục man rợ của xứ mình.

Phòng không có giường, trần thấp lè tè, những tấm da cừu, da dê được trải phủ trên một lớp cỏ khô rất dày. Hai cậu con trai sẽ ngủ trên đó (mấy tấm thảm da thú có lót cỏ bên dưới, rộng bằng một chiếc cối lác vừa đủ cho một người nằm). Một đồng chăn sặc sỡ dùng để đắp, thoảng mùi da cừu. Một đĩa đất bản xứ đựng một thứ dầu và cái tim vải đang leo lét cháy gần miệng đĩa, ánh sáng lung linh, kỳ bí. Niki, con khi tải hàng lậungủ trong xó gần đấy, cũng trên nệm da như San và Yago. Có cả A-ta, con khi nhỏ xíu của Yago. San cảm thấy ẩn hiện trong trí những ngọn đèn thủy tinh lóng lánh sáng rực, cái giường với nệm gòn trắng tinh êm ấm, ngọn đèn đêm gần đầu giường, trên bàn ngủ với tia sáng dịu dàng, xanh biếc, rồi những cuốn sách có minh họa xinh xắn mà cậu thường đọc cho đến khi ngủ quên... Rồi Tam A, vú già trung tín với bước chân sẽ sàng, đôi mắt âu yếm và vòng tay che chở. Cậu nhớ cả những khi cậu lười tắt đèn dù không còn đọc sách nữa và biết mình sắp ngủ ; lần nào vú cũng gắt yêu: “Cậu bé đến hư” song vẫn tắt đèn giúp cậu và bóng tối phủ chụp xuống gian phòng ấm cúng của cậu, du cậu vào một giấc ngủ an lành.

Chợt, cậu sực tỉnh vì có tiếng nổ lóc bóc từ chiếc đèn thô sơ, vì dầu sắp cạn và tiếng Yago ra lệnh cho con khi khôn ngoan:

- Niki! Coi tắt đèn đi!

Con vật đứng lên, lom khom đi ngang phòng cúi xuống cây đèn, dùng hai đầu ngón tay bóp tắt ngọn đèn, cử chỉ thành thạo y như cử chỉ con người vậy.

Và đến phiên con Baou thò đầu vào, – San không thấy nhưng biết thế – con vật cũng nhận ra mùi của người lạ, do dự đứng lại trước cửa giây lâu. Nó gầm gừ có vẻ bất bình. Yago phải lên tiếng:

- Im đi! San là bạn của tao à!

Nhưng nó vẫn không im. Yago nhồm dậy, nói với con báo bằng thứ ngôn ngữ riêng, tay vuốt ve bộ lông

mượt của con vật trong bóng tối.

Trên tấm da dê cạnh hai người, con báo đặt mình xuống khoan thai, chân lót dưới thân mình. Niki đặt một bát sữa ngay mõm nó, con báo bắt đầu uống, tiếng nó tấp sữa nghe chanh chách, sẽ sàng. Đợi cho Nữ Hoàng của chúng xong bữa, hai con khỉ ngồi chồm hổm cạnh nó dùng bàn tay sục sạo trong mớ lông êm mượt để bắt chí, rận, đoạn kẹp giữa hai ngón tay, nhai nghiền đi.

San đã ngủ quên tự bao giờ.

CHƯƠNG 5

Kể từ ấy, San bắt đầu một cuộc sống đầy những bất ngờ, tựa như cậu sinh ra vốn đã là một người rừng chính cống. San làm quen với những dã thú trong khu vực rất nhanh: bày sơn dương trong vườn thò mồm vào tay San giục ăn. Khi Niki thì nói chuyện với San như nói với Yago, dáng bộ trang trọng, bàn tay tím đũa ra đỡ lấy cái cằm dưới, cái cằm như của một gã béo phì, nặng nề. Con khỉ xanh nhỏ bé thì coi thân mình San như một cái cây để cho nó leo trèo. San cũng biết hết mọi hoạt động của nó: quay cái cối xay cà phê, bật que diêm cho ông Mặc Lâm hút thuốc hay kéo cái quạt trần làm bằng một ô vải vuông bằng cách móc chân vào sợi dây treo, mỗi khi chủ nghỉ giấc trưa. Baou, con báo xinh đẹp cũng bạo dạn sòng đôi cạnh San. Bộ ba: Yago, San và con báo lục lạo trong rừng để tìm mật ong rừng ở các bông cây.

Yago và San như người với bóng. Bạn săn mà! Với Yago thì bạn săn là thứ bạn hữu cao quý nhất tại xứ Lobi. Và Yago bảo San chờ một ngày thuận tiện, nó sẽ cử hành lễ giao ước về thứ tình bạn cao quý này một cách bí mật tại hầm chứa tượng thờ ở cuối căn nhà đất.

Thế rồi tại đó, Yago tặng cho San một món quà tuyệt đẹp và vô giá: cây cung Lobi bằng thứ gỗ màu rất tươi và một túi đựng tên hình lăng trụ làm bằng da dê đầy nhóc tên. Người ta khó mà phân biệt cái nào của San cái nào của Yago vì nom quá giống nhau. Đây là thứ khí giới của đàn ông Lobi. Những mũi tên được tẩm thuốc độc (do một vị phù thủy pha chế công phu, bí mật).

Yago đưa bạn đến trước bàn thờ tượng thần, như thế, Yago đã coi bạn như một thanh niên tại bộ lạc mình. Rồi đến phần thực hành cuộc lễ: hai cây cung của họ được đặt trên đất thành hình chữ thập. Trong bóng tối, San nom thấy tượng thần nặn bằng đất đặt trên một cái bệ cao, mặt mày nom thật hung tợn, đôi mắt bằng một loại đá màu hổ phách lóng lánh tựa thủy tinh. Yago, bằng tất cả thành kính thì thầm khẩn nguyện với vị thần đoạn thò tay xách cổ con gà – đã sẵn từ bao giờ cạnh đó – rồi bằng một cử chỉ nhanh nhẹn, nó đưa con dao sắc ngọt cửa cổ con vật, vói lên tưới máu trên mặt tượng thần.

Thế là xong phần tế lễ đấy. Bây giờ đến phần nghi lễ huyết thệ giữa đôi bạn trẻ: theo lời bạn, San nhắm mắt lần đến sát tượng thần, dùng một đầu ngón tay nhúng vào những giòng máu ràn rụa còn nóng hổi trên mặt thần và dùng đầu ngón tay máu đó chấm vào ngực bạn. Đến lượt Yago cũng làm như San. Huyết thệ chấm dứt một cách trang trọng. Kể từ đây hai người như một, sinh tử có nhau.

Yago ra hiệu cho San nhắm mắt lại lần nữa, cúi xuống nhặt một cây cung trong lúc Yago cũng làm như thế và đôi bên đối cung cho nhau. Điều này cũng có một ý nghĩa: khí giới hai người vẫn chỉ là một theo tục lệ Lobi, họ là bạn săn trọn đời (tại Lobi, người ta đi săn từng hai người một)

Yago lấy làm hãnh diện mà thấy bạn sốt sắng trong huyết thệ, nó cười sung sướng:

- Anh biết không: không một ai được chứng kiến cuộc lễ của chúng ta, huyết thệ phải thực hiện một cách

bí mật, như thế mới ứng nghiệm và không bị thần linh quở phạt chúng ta.

Ra khỏi phòng, đôi bạn đi dọc theo hành lang ngoằn ngoèo từ phòng này đến phòng kia. Một chú chuột thập thò đằng góc liền bị Yago tặng cho một mũi tên xuyên ngang qua mình. Với nụ cười đắc ý, nó giải thích cho bạn rõ:

- Đây cũng là một phần thuộc nghi thức huyết thệ, San à! Một trong hai đứa mình phải giết chết sinh vật thứ nhất mà mình gặp sau huyết thệ, có vậy nghi lễ mới hoàn toàn.

- Giết? Một sinh vật? Chỉ là gia súc hay dã thú thôi chứ?

- Không hẳn thế, nếu không may sinh vật đầu tiên ta gặp là người thì ta cũng phải xuống tay...

- Trời ơi!

San kêu lên bằng giọng hoảng hốt. Yago vẫn tự nhiên:

- Đừng sợ mang tội, đó là một điều bắt buộc, hiểu không? Chính thần linh đưa người hay vật đến cho ta hạ thủ, sinh vật đó đã tận số, chớ nào phải tại mình muốn giết đâu mà phải thắc mắc hả San?

San bắt đầu theo Yago để săn bắn trong khu rừng quanh Kotokro. San sử dụng cung tên thành thạo sớm hơn Yago dự đoán: những con bồ câu xanh biếc, những con sơn dương nhỏ thậm thọt kiếm ăn cạnh bờ đầm Toué lúc trước đều do một tay Yago săn được đem về nướng, dọn bữa cho Mặc Lâm ; bây giờ còn do San săn được nữa.

Mặc Lâm tỏ ra hài lòng vì San cũng nhận trách nhiệm trong việc săn thịt về ăn, tuy ít song ngày nào cũng có.

Bây giờ thì Ba Lan yêu quý đã xa, xa tới tận. Thịnh thoảng, dưới gốc cây cổ thụ, hai cậu con trai nằm nghỉ sau cuộc săn, San mơ màng tưởng nhớ đến cánh đồng tuyết phủ trắng xóa, đến đàn ngựa đen cột trước các cỗ xe và cậu bỗng thở dài vì lòng hoài hương bừng dậy...

Ngày tháng trôi nhanh, San cảm thấy được yên ổn và không bị ai săn đuổi nữa ; phải chăng vùng đất hoang vu này đã xóa hết vết tích cha con San? San nguôi đi sợ hãi lúc đầu và không chút đề phòng mỗi khi nghe tiếng trống từ rừng sâu dội lại mang những tin tức bí mật truyền đi cho dân chúng. Và sau đó, San hoàn toàn yên lòng khi nghe Yago giải nghĩa tiếng trống cho mình hiểu:

- Một cái xe của hãng S.A.K.A. bị cháy trên đường gần Téini, nhưng may người ta cứu kịp, nếu không thì đã gây đám cháy rừng rồi đó!

Hoặc:

- Tụi da đen trong làng Elovi đã bỏ trốn rồi...

- Tại sao lại bỏ trốn? Ai làm gì mà họ sợ?

San tò mò hỏi. Yago cười khà khà:

- Tại sao à? Tại họ sợ bác sĩ Viết, ông ta sắp đi công tác ở đó để tìm các bệnh nhân buồn ngủ. Họ cho ông ta là phù thủy, một thứ phù thủy da trắng có nhiều bùa phép. Về mặt này, ông ta vượt hẳn cha nuôi tôi à! Ủa, anh cười cái gì vậy? Ai nói chơi sao mà cười? Anh không tin tôi hử?

Vừa nói, Yago vừa đưa tay sờ lên những thứ bùa hộ mệnh của mình: sừng hươu, răng báo, răng cạp mà

nó xâu lại, đeo lưng lẳng trên cổ. San vội vàng trả lời:

- Không, tôi tin anh lắm chứ, sao lại không tin? Tôi chỉ ngạc nhiên thôi, bác sĩ Viết chữa bệnh theo khoa học chứ có phải phù thủy đâu?

- Ông ấy làm sống lại được những người chết, chính mắt tôi thấy mà!

Lần này, Yago lại vuốt dọc theo cổ, chỗ đeo bùa hộ mệnh, có vẻ kính cẩn.

Cha San làm việc ở bệnh viện với bác sĩ Viết như một phụ tá thực thụ. Bệnh viện cất trên một ngọn đồi cao, nhìn xuống Kotokro, gồm phòng chẩn mạch, kho chứa y liệu và có cỡ mười cái giường cho bệnh nhân nằm điều trị tại chỗ.

Soukala của Mặc Lâm thì nằm lưng chừng đồi, quãng giữa dốc. Trên cao là đồn, có văn phòng của Thiếu Tá Cát, trước sân trải sỏi trắng nom khá xinh. Rồi đến Tòa Sứ. Một cột cờ dựng giữa sân, sáng và chiều lá cờ được kéo lên, hạ xuống trước một hàng lính đội mũ đỏ, đi chân không, bỗng sững nghiêm chào. Khung cảnh khá uy nghiêm dù chỉ lèo tèo không quá mười tên lính.

San và Yago vẫn đi theo bác sĩ Viết trong lúc ông đi chữa bệnh – trừ lúc nào đi săn. Một bữa, trên đường đến làng Elovi còn 10 cây số nữa thì xe bị hư. Anh tài xế mở máy xe ra hì hục tháo chỗ này, vặn chỗ khác suốt buổi, xe vẫn đứng ì ra, không nổ. Thế rồi sau cùng, Yago điềm tĩnh bảo:

- Để tôi thử sửa xem!

Và cậu trai da đen đã khám phá ra chỗ nối bộ phận hòa khí bị hở và lái chiếc xe Ford cũ kỹ một cách thành thạo như bất cứ tay tài xế lành nghề nào của hãng S.A.K.A. Tuy là trước khi bắt tay vào công việc này, Yago không quên tháo bùa hộ mệnh trên cổ đeo vào cho bộ máy hòa khí để nhờ thần linh hỗ trợ, San vẫn khâm phục bạn như thường.

Đây là lần thứ hai San đi theo cha và bác sĩ Viết đến cắm trại giữa rừng cùng với mấy người y tá để tìm tòi, tra cứu chứng bệnh buồn ngủ quái ác của thổ dân. Trong căn lều lộng lộng gió, một cái bàn xếp được mở ra, vài cái ghế thô sơ, một số ống chích, kim dài nom phát lạnh người, với mục đích để thọc sâu vào xương sống, hút nước ra nghiên cứu chứ không phải để dùng tiêm thuốc cho bệnh nhân như lúc đầu San lầm tưởng.

Thổ dân tụ tập từng nhóm một tùy khu vực đợi đến phiên họ được đưa vào lều. Trên vai mỗi người được đánh dấu bằng phấn màu khác nhau để bác sĩ có thể dễ dàng phân biệt họ đang ở thời kỳ nào của bệnh trạng và sẽ được chữa trị cách nào cho hợp.

Suốt ngày Đoàn Công tác Y tế này cặm cụi làm việc rồi chiều về, họ trở lại Kotokro. Ngang làng Kouo, bác sĩ Viết bất ngờ dừng xe lại trước một căn lều tồi tàn, đổ nát, không một bóng người. Ông cao giọng bảo cha San:

- Đó, ông thấy chứ? Thân chủ của chúng ta kìa!

San nhìn theo hướng bác sĩ chỉ tay, cậu trông thấy một đứa trẻ ngồi tựa lưng vào tường đất, đầu gục lên hai cánh tay trong dáng bộ thảm não. Bác sĩ gọi to làm nó giật mình, ngẩng lên để lộ một bộ mặt xám ngoét với cặp mắt trắng dã, vô hồn. Bác sĩ cho cha con San biết là nó đang ở vào thời kỳ cuối của bệnh buồn ngủ, mặt, tay và toàn thân nó sừng lên một cách kỳ dị. Cha mẹ nó biết là vô phương cứu chữa nên mang nó đến vứt ở đây. Cha San ngạc nhiên:

- Ông bảo cha mẹ nó bỏ nó tại đó à? Sao lại có thể như thế được?

- Phải! Đó là phong tục thổ dân tại đây. Nó được coi như là thuộc về thần chết, chứ không phải cha mẹ nó ghét bỏ nó đâu. Đây! Ông nhìn quanh nó xem: người ta đã chuẩn bị cho nó chu đáo để nó có thể làm một cuộc du hành dài... và không bao giờ trở lại...

Quả đúng như lời bác sĩ Viêt nói: quanh đứa nhỏ la liệt đủ thứ thức ăn, gồm có trái cây, cơm nếp, một bình rượu kê, có cả một cây gậy cho nó chống nữa. Giọng bác sĩ Viêt lần này đầy cương quyết:

- Dù là có rất ít hy vọng, tôi không thể mặc nhiên chờ tử thần đến dắt nó đi. Nào, quý bạn hãy giúp tôi một tay, xem!

Nói xong, bác sĩ nhảy phóc xuống xe lanh lẹ như một chàng trai trẻ tuổi ; và với sự giúp đỡ của mấy người y tá, họ vớt nó lên xe đặt vào băng trước. Một anh y tá đành phải đứng ở bực xe lên xuống, nhường chỗ cho thằng bé ấy.

- Tăng tốc lực! – bác sĩ ra lệnh cho tài xế – Về ngay bệnh xá, tình trạng nó nguy kịch lắm đấy!

Và trong khi cái xe cà tàng gầm gừ tiến tới, bác sĩ giải thích thêm cho cha con San biết tập tục kỳ quái của dân vùng này:

- Khi đưa đứa trẻ vứt bên đường như thế, cha mẹ, họ hàng nó phải tuân lệnh lão phù thủy mà loại nó ra khỏi gia đình. Lão ta đã làm phép, mang nốt tên nó vứt vào rừng sâu. Cho dù có một phép lạ nào cứu nó thoát khỏi tử thần, nó vẫn bị xua đuổi ra khỏi bộ lạc vĩnh viễn, không ai thừa nhận nữa.

Khuôn mặt Yago chợt tối sầm lại và trong thoáng chốc, San hiểu ngay là bạn mình cũng lâm vào trường hợp tương tự như đứa trẻ bạc phước kia. Bất giác, cậu nắm chặt tay Yago, bốn mắt nhìn nhau không nói thành lời song hai quả tim như cùng nhịp đập.

Xe tiếp tục leo dốc một cách khó nhọc. Cho đến khi vượt khỏi rừng gai, con đường thoải thoải mở rộng trải dài trước mắt, mọi người sung sướng thở phào vì nghĩ đến quãng đường ngắn ngủi còn lại thì chợt có tiếng xé gió rít lên của hàng loạt mũi tên. Không đợi lệnh chủ, anh tài xế tăng ga... rồi loạt tên thứ hai lại ào đến và loạt thứ ba. Có nhiều mũi tên đâm vào thùng xe.

- Cố lên một chút! Anh tài! Cỡ trăm thước nữa là ta vượt khỏi lẩn tên man rợ này rồi! Tốt! Cứ thế...

Nhiều lần, chiếc xe điên cuồng lao tới, chồm lên suýt lật nhào khi qua những khúc quanh... tiếng thẳng xe rít lên ghê rợn không khác chi tiếng tên xé gió. Bác sĩ Viêt trấn an mọi người:

- Hừ! Quân khốn! Chúng đón chặn chúng ta ở đây tự bao giờ rồi. Nhưng thôi! Qua cơn nguy hiểm rồi đấy, các bạn ạ! Cảm ơn Chúa...

Ông quay lại, nhìn bệnh nhân của mình bằng đôi mắt sung sướng: ông đã giật nó ra khỏi tay tử thần, không chỉ với bệnh hoạn mà còn với những mũi tên tẩm thuốc độc. Nhưng đột nhiên ông kêu lên, giọng hoảng hốt:

- Ủa, kìa Vân! Anh làm sao vậy, hả? Anh... anh bị trúng tên ư?

- Vâng, thưa bác sĩ, chúng đã bắn... trúng... tôi...

Giọng người y tá yếu ớt, đau đớn. Bác sĩ Viêt hỏi dồn:

- Ở đâu? Đâu?

- Ở bắp chân, thưa bác sĩ...

- Dừng lại! Dừng ngay lại!

Ông hét to, nhưng Vân vội ngăn:

- Xin bác sĩ đừng quan tâm. Dừng lại nguy hiểm cho những người khác, thà để mình tôi... tên độc...

Vân nói dồn một thôi, giọng cương quyết làm cho mọi người trên xe đều xúc động. Bác sĩ run giọng:

- Anh có đau lắm không, Vân?

- Thưa không! Nhưng tôi cảm thấy như phía dưới bắp chân đã rời thân thể rồi vậy.

- Đưa tôi xem, nào! Dừng xe lại! Phải nghe tôi!

Giọng bác sĩ nồng nhiệt. Tài xế tuân lệnh ông, nhưng anh ta chưa kịp cho xe ngừng hẳn thì Vân đã buông rơi mình xuống đám cỏ ven đường, mặt xám ngoét, hơi thở hỗn hển, nom anh ta hết sức thảm thương, làm San và Yago đều cùng quay mặt đi vì xúc động.

Nhanh nhẹn, bác sĩ Viết và cha San đem y cụ đến, cắt thịt xung quanh mũi tên để rút mũi tên có ngạnh ra đoạn họ tiêm cho Vân một mũi thuốc khỏe.

- Chúng tôi có làm anh đau lắm không?

- Thưa bác sĩ, không đâu! Cảm ơn bác sĩ, nhưng tôi e là vô ích thôi. Tôi biết...

- Tội dã man!

Bác sĩ Viết lại kêu lên bức tức.

Một giờ sau xe về đến Kotokro. Y tá Vân và thằng bé được đưa ngay vào phòng cấp cứu của bệnh xá. Mọi người thở phào nhẹ nhõm.

Yago nắm tay bạn trở về soukala của Mặc Lâm rồi đôi bạn trẻ ăn tối với nhau, lặng lẽ vì chịu nặng lo âu cho số phận y tá Vân và thằng bé.

Nửa giờ sau, cha San cùng bác sĩ từ đồn về, hai người trò chuyện với Mặc Lâm như thói quen từ trước nay. Chợt Mặc Lâm hỏi:

- Thế nào? Mọi việc khá chứ?

San ngạc nhiên vì giọng thờ ơ của Mặc Lâm không hiểu ông ta muốn hỏi về điều gì, nhưng bác sĩ Viết đáp ngay bằng giọng trầm buồn:

- Thật xui xẻo: tôi định cứu người mà vô tình làm chết người... Vân hết đau đớn rồi, thuốc độc ngấm lên tim nhanh quá!

- Còn đứa bé?

- Rất ít hy vọng – bác sĩ vẫn buồn rầu nói – nhưng tôi vẫn cố gắng. Chỉ tội nghiệp cho y tá Vân... chỉ vì tôi... Đôi khi tôi nản quá, Mặc Lâm ạ!

- Đừng qui lỗi cho mình. Đừng tự hành hạ mình. Anh hành động đúng lắm.

Trong bầu không khí buồn rầu, tang tóc, giọng nói đĩnh đạc của Mặc Lâm làm mọi người tin tưởng đôi phần. Chợt Mặc Lâm reo lên vui vẻ:

- Chào ông Đồn Trưởng! Ông đến rồi! hay quá, chúng tôi đang muốn gặp ông đây. Này ông Cát! Ông biết những điều khốn nạn vừa xảy ra chứ?

- Tôi biết rõ như ông!

- Và ông vẫn bình tĩnh như thế được sao? Mấy thằng mọi ở Elovie cố tình ngăn trở công việc có ích chung, ông phải tính chứ? Phải đối phó với chúng...

- Tôi sẽ làm báo cáo ngay.

- Báo cáo? Để làm quái gì? Có gì ích lợi đâu? Thôi ông ơi! Cho tôi xin cái vụ giấy tờ! Đừng hòng trên tình có sáng kiến bảo vệ, giúp đỡ chúng ta. Dân Lobi hung tợn lắm, phải cho chúng biết rằng chúng đã gây nợ máu và phải trả cũng bằng chính máu của chúng kia. Nếu không...

- Chính ông đề nghị?...

- Chớ sao! Và phải đòi món nợ máu ấy ngay mới được. Tôi biết rõ hơn ông! Đừng chần chờ chúng ta sẽ mất mặt, phải cho chúng biết là chúng gặp những đối thủ can đảm, ra hồn, những con người đàng hoàng, có thể chúng mới nể mình và mới có thể xúc tiến công việc có ích chung.

- Vâng! Có lẽ ông nói đúng!

- Sao lại có lẽ? Đúng hay không, chỉ có vậy thôi, ông đồn trưởng ạ! Ừa, ông từ biệt chúng tôi sớm vậy sao?

- Vâng! Tôi bận quá ông Mặc Lâm ơi! Chúng ta đang lún dần xuống bùn đấy! Nhưng biết làm sao? Ngày mai, ông đến đồn chứ?

- Vâng! Nhưng ông đừng quên rằng ta phải hành động, và hành động ngay! Đừng để chúng khinh nhờn ta. Chào ông đồn trưởng.

- Chào ông.

Bác sĩ Viết ngồi nán lại với Mặc Lâm và cha con San. Cơn mưa báo hiệu, khí trời ẩm, nặng nề khó chịu. Ánh sáng trắng bệch của cây đèn dầu tỏa ra yếu ớt, cứ chốc chốc Yago lại đứng lên bơm đèn. Muối và côn trùng vấy quanh ngọn đèn, một số bị chết thiêu, xác vương vãi quanh đèn.

- Bác sĩ Viết ơi! Tối nay thật bực mình...

- Phải! Hai năm nay y tá Vân làm dưới quyền tôi, anh ta là một người có lương tâm nghề nghiệp nhất mà tôi được gặp trong thời gian phục vụ xứ này. Nay anh ta mất mạng một cách bất ngờ hết sức vô lý, còn tôi, tôi lại cũng không mấy hy vọng cứu thằng bé, dù tôi cố gắng...

- Bữa nay, tôi thấy anh xuống tinh thần lắm đó, Viết ơi! Không nên! Chúng ta là đàn ông mà!... Đừng nghĩ là sự cố gắng của anh vô ích, biết đâu...

Đột nhiên, ông ta quay lại, ra lệnh cho Yago:

- Này, con đi coi chừng bày thú một chút đi Yago!

- Vâng!

Yago nói và quày quả đi liền. Giọng Mặc Lâm lần này thấp xuống:

- Này bạn thân! Anh quên ta còn đụng đầu với những trường hợp tồi tệ hơn... Anh quên chuyện... cách

đây ba năm rồi sao?

- Đâu mau quên vậy? Nhưng hồi đó trường hợp thắng bé đâu đến nỗi tuyệt vọng như hiện giờ?

- Không! Trí nhớ phản anh đó, cũng tương tự, tôi đoán quyết như vậy.

Bác sĩ Viết cãi:

- Tôi chả thấy giống nhau chỗ nào hết, ngoại trừ một điểm: tôi nhặt nó ở ven đường và nó cũng bị thân nhân chối bỏ, đem hiến nó cho thần chết mà thôi.

- Nó cũng thập tử nhất sinh, trong nhiều tháng mà anh đã giúp nó chiến đấu với thần chết, và cuối cùng anh đã thắng...

- Tôi chỉ gặp may, nhờ nó phần lớn: nó có một sức khỏe đặc biệt...

- Và bây giờ, nó trở thành một cậu trai dũng cảm, công anh lớn lắm đó, anh Viết ạ!

San hết sức tò mò, cậu thắc mắc vì những lời lẽ úp mở của đôi bên, cậu đoán là họ đang nói về Yago, bạn thân cậu, song không dám chắc lắm, cho đến khi bác sĩ Viết vui vẻ nói:

- Nó trở thành dũng cảm như ngày nay là công anh, anh đã đem nó về nuôi!

- Nhưng tôi không có quyền hạn gì đối với tử thần...

Cha San cười xòa:

- Thôi, hai người cứ xô qua, đẩy lại như vậy để làm gì? Tôi thì tôi nói là hai anh đều có công lớn đối với nó, đúng hơn!

San hiểu ngay quả thật họ nói về Yago. Giọng Mặc Lâm tràn thương cảm:

- Nó không có gia đình nữa kể từ buổi sáng họ vớt nó ở ven rừng kèm với gậy chống và thực phẩm. Nếu nhờ một phép lạ nào mà nó được sống sót, bộ lạc nó vẫn không dung chứa nó nữa.

- Dã man quá! Tôi không tin...

Cha San kêu lên, Mặc Lâm ngắt lời ông:

- Chưa hết đâu: nó phải đi biệt tích ở một vùng khác, vì nếu mà họ nhận ra nó, họ sẽ tiếp đón nó bằng những mũi tên tẩm độc được.

San bồi hồi xót xa cho số phận Yago, nhưng định mệnh bi thảm của Yago có một điểm ngộ nghĩnh trùng hợp với San: hai người đều phải bỏ tên cũ, đặt tên mới, một đằng là do chính thân nhân chối bỏ, một đằng là do bắt buộc, để bảo toàn sinh mạng.

- Thôi, tôi về đây! Ngày mai sẽ tính lại. Sáng mai, các anh đến chứ?

Bác sĩ Viết che tay ngáp dài, nói. Mặc Lâm:

- Dĩ nhiên, tôi sẽ ghé lại anh trước khi lên đồn, chắc Cát sẽ hành động...

- Anh tin thế ư?

- Phải! Anh ta còn trẻ, hơi bất nhất một chút nhưng không phải là một tên hèn.

- Được! Mai ta sẽ gặp nhau nhé? Chúc các bạn ngủ ngon!

Khi cha con San và Mặc Lâm sắp đi ngủ, bỗng từ rừng sâu vọng lại một hồi trống dồn dập, cấp bách.

Cha San nhìn Mặc Lâm có ý hỏi, ông ta trấn an bạn:

- Chắc dân làng báo tin cái chết của y tá Vân. Không có gì đâu mà anh lo. Cứ ngủ yên, Vệ ạ!

Nhưng ông chợt đổi giọng:

- Ủa, lạ chưa? Hình như... Yago! Con nghe kỹ coi, hình như là có tin mới nữa, phải không?

Ông ta nhìn Yago trong lúc cậu trai da đen lắng nghe thông điệp. Yago chưa trả lời vội trong lúc chủ cậu ta nóng nảy trông thấy.

- Sao? Cái gì? Mà nghe rõ hử? Mà hiểu hết chứ? Lại một vụ lộn xộn chi đó hả? Mà y như có người da trắng chen vô nữa, phải không?

- Thưa không! Không phải vụ lộn xộn giữa dân bản xứ. Đó là một người da trắng lạ mặt, một người du lịch hay đi săn chi đó... thưa, anh ta đang leo lên đồi, băng ngang Katiola.

- Chắc gã ta muốn mua đồ gồm chó gì? (quay sang cha San, ông giải thích) Anh biết không, phụ nữ bản xứ làm đồ gồm bằng thứ đất sét rất đặc biệt, nó bóng nhẵn đến nỗi khách hàng không thể đoán ra nó bằng chất gì? Gỗ, kim khí hay là đất sét... Ủa! Yago, ta nói chuyện mặc ta, con cứ nghe tin chứ! Sao? Tin tức đến đâu rồi? Tên da trắng đó có vẻ muốn đến đây không? Hình dáng nó ra sao? Nó có bị rắc rối chi chăng?

- Thưa, nó nhỏ bé hơn những người da trắng khác, khoảng trung niên, nó đang mặc cả mua thú rừng.

Mặc Lâm nhảy nhồm lên:

- A! Thôi ta biết rồi, đó là thằng Lịch, thằng quỷ sống. Ta ngờ nó chết rồi kia chứ. Thế nào nó cũng đến đây.

Ông ta đưa mắt cho cha San, nụ cười cũng như vẻ điềm tĩnh cố hữu biến mất. Mặt ông sầm lại, ông đưa tay kéo mái tóc – một thói quen để che giấu xúc động – lặng lẽ, không nói gì thêm. Cha San gặng hỏi:

- Lịch là ai vậy? Anh ta người nước nào, anh biết không?

- Tôi không biết được điều này, hãn thạo tiếng Anh, chuyên buôn thú rừng, có giao dịch mua bán với tôi vài bận: mua sư tử, nai đem về Luân Đôn, có khi thì nói mang về Ham-bua. Nhưng tôi không tin hãn, tôi, thì tôi cho hãn là một trong những tên vô tổ quốc lang thang khắp trái đất, làm bất cứ nghề gì để thủ lợi, không cần biết việc đó nên làm hay không. Đó là hạng người đánh mất lương tri từ khi chưa đến tuổi trưởng thành. Anh hiểu ý tôi chứ?

- Hiểu đôi chút...

- Tôi không tin hạng người này. Nhưng không sao, ta có thừa thì giờ, anh Vệ ạ!

San và Yago trở vào chỗ của mình. Con báo Baou đã có mặt từ lâu thì phải: nó nằm trên nệm cỏ, mình quấn kỹ trong chăn. Hai chú khỉ ôm chặt nhau gần đấy. San thắc thỏm hỏi bạn:

- Yago! Anh có tin là nay mai người da trắng tên Lịch đến bắt cha con tôi không?

- Dễ dàng không? Đâu có chuyện đó, bạn? Muốn bắt được cha con anh, hãn phải giết tôi và ông Mặc Lâm kia.

- Nhưng tôi hỏi anh: Lịch có ý định đó không chứ?

- Làm sao tôi biết được? Có thể có và cũng có thể không. Nhưng anh yên bụng đi: tôi còn sống, không

để ai đụng đến móng chân anh đâu. Chúng ta có cung tên, cha nuôi tôi có súng, anh quên sao?

- Phải! Nhưng tôi vẫn lo lo làm sao ấy!

- Thôi đừng lo, ngủ đi tốt hơn. Mai hẳn nói chuyện.

Yago đánh thức San giữa lúc cậu đang ngủ say. Nó giục giã:

- Lẹ lên! Ông chủ đã lên đồn rồi. Dậy uống cà phê rồi ăn bánh bắp nghe? Ngon lắm, nghe!

San nuốt vội vàng bát cà phê nóng và nhai vội cái bánh tráng làm bằng bắp. Con khỉ nhỏ lanh lẹn phóc lên vai Yago, nhưng Yago kéo nó xuống, dỗ dành:

- Ê! Bữa nay không phải là đi chơi! Mày phải coi chừng nhà!

- Vậy ta đi đâu?

- Anh có phải là bạn tôi không?

- Dĩ nhiên.

- Vậy thì đừng hỏi, hãy đi với tôi, anh sẽ biết. Thắt ngựa giúp tôi, mau!

- Ta đi ngựa hả? Ông Mặc Lâm có rầy không?

- Không biết. Trong lúc này, tôi muốn quên ông ấy giây lát. Nhanh lên! Đưa dây cương cho tôi. Được, nắm cứng mũi nó và thắt lại. Khi mình thắt yên, nó phình bụng ra. A! Tốt! Anh khéo tay đó!

- Trời ơi! Ngựa tôi ở Ba Lan cũng do tôi thắt chớ ai, anh coi thường tôi quá, Yago ạ!

- Thôi, lên yên! Chúng ta phải nhanh lắm mới được. Ô! Không! Ta đi tắt trong rừng kia.

Con ngựa thật khỏe, qua khỏi cánh đồng cỏ lớn, Yago cho nó phi nước đại và giảm dần tốc độ đến rừng, lên đồi. Từ xa, San trông thấy những soukala của làng Daka với những bức tường đất đỏ chói. San đoán là Yago muốn đến làng Elovi, và nó có vẻ hết sức nôn nả. Vốn thuộc đường, nên nó dong ngựa băng qua suối chỗ cạn nhất, một cách dễ dàng, rồi thì rừng gai, bụi rậm...

Yago cho ngựa đi chậm lại để lấy sức. Giọng nghiêm nghị, nó bảo San ;

- Nếu chúng ta chưa làm lễ huyết thệ, tôi không dám đưa anh theo chuyến đi này đâu. Chúng ta xuyên làng bằng lối sau, còn hợt thì đi đường chính.

San nhận ra đúng là cái làng hôm qua đã bắn tên độc vào xe, giết chết Vân, song cậu không kịp mở miệng thì Yago đã lại tiếp:

- Tôi phải báo tin cho dân làng biết...

San lạ lùng hết sức: Yago đã được người da trắng cứu sống và trừ màu da, nó không khác họ chút gì. Họ bảo bọc nó, dung dưỡng nó trong lúc bộ lạc và tất cả thân nhân khai trừ nó, đem nó hiến cho thần chết giữa lúc nó đang bệnh thập tử nhất sinh, và nó biết chắc chắn là nếu nhận ra nó còn sống, bộ lạc sẽ đón nó bằng những mũi tên có ngạnh tẩm thuốc độc. Thế mà chính nó, hôm nay lại đi báo cho những người có hành động độc ác này về dự định của Mặc Lâm ; thật là khó hiểu. Yago biết rằng bạn đang thắc mắc, nó giải thích:

- Không ai ghét tôi, họ là đồng chủng của tôi. Họ phải làm theo luật lệ của bộ lạc. Tuy không được họ

nhìn nhận và muốn giết chết nữa, tôi vẫn thương họ. Anh phải hiểu tôi!

Và giọng hãnh diện, nó tiếp:

- Bộ lạc tôi can đảm có tiếng, bắn giỏi lắm, anh ạ! Mũi tên của họ cũng có hiệu quả như một viên đạn của dân da trắng.

San hiểu rồi! Bạn cậu ở cả hai phía: phía người đồng chủng đã sinh ra nó và người da trắng đã cứu sống, nuôi dưỡng nó.

- Tôi hiểu anh! Nhưng tôi chỉ sợ việc này lộ ra thì ông Mặc Lâm sẽ giận anh.

- Làm sao cha nuôi tôi biết được? Chỉ có một người biết, đó là anh, không lẽ anh lại...

- Hãy tin tôi! Chúng ta là bạn mà, Yago!

Đôi bạn nắm tay nhau. Yago cho ngựa phi nhanh hơn và bảo bạn:

- Ở Elovi này dân chúng chỉ sợ phù thủy thôi. Ngoài ra...

- Đầu óc anh chỉ chứa rặt chuyện phù phép tà ma.

Yago nghiêm giọng:

- Anh chưa rõ đó. Rồi có ngày anh sẽ thấy nhiều việc... Chà! Sắp đến làng rồi đó! Ta buộc ngựa vào một gốc cây rồi leo lên đồi. Không ai thấy ta đâu. Anh cứ đứng yên đợi tôi ở đây nhé?

- Vậy chớ tôi không thể đi với anh sao? Anh sợ gì?

- Không, tôi không sợ gì hết, nhưng tôi ngờ là anh không muốn đi với tôi, chớ nếu anh muốn thì tốt quá. Đi! Đi với tôi! Không ai hại anh đâu.

San bỗng giật mình vì nhận thấy bạn không mang theo cung tên, không cả con dao vẫn đeo cạnh sườn theo thói quen mỗi khi ra ngoài.

Hai đứa leo lên dốc, cách những căn lều chừng trăm thước. Yago dừng lại, hú to lên:

- Yo! Yo!

Và cứ thế rất nhiều lần để báo hiệu cho dân làng khỏi hốt hoảng hay nghi kỵ. Lũ trẻ con đang tùm lại chơi đùa liền cung cúc chạy về nhà, vài người đàn bà ló mặt ra rồi lại thụt vào, nấp kín. Bọn đàn ông dạn dĩ hơn. Từ xa, Yago dùng thổ ngữ Lobi nói chuyện với họ rồi mới tiến lại gần. Vài giây sau, một đám đông vây quanh hai người, tuy nhiên họ kiên nhẫn đợi tộc trưởng đến. Khi ông ta xuất hiện, San ngạc nhiên thấy một lão già mặt mũi nhăn nheo, tóc bạc trắng, răng rụng sạch, vừa đi vừa bào hột kola trên một miếng thiếc có đục lỗ. Ông ta đưa đôi mắt sáng quắc nhỏ bé nhìn san dò hỏi. Yago thao thao nói, trong lúc tù trưởng vừa lắc lư cái đầu bạc trắng, vừa bập bập đôi môi đỏ chót chất kola. San chả hiểu ngô khoai gì về những mẩu đối thoại giữa hai bên, nhưng cậu nghe hai tiếng Mặc Lâm lặp đi lặp lại rất nhiều lần.

Mọi người nhốn nháo bàn tán rồi chia ra thành nhóm nhỏ, bọn trai tráng để lộ nét giận dữ trên mặt, song tù trưởng khôn ngoan cố làm cho họ dịu bớt đi.

San có dịp ngắm kỹ bọn người hiếu chiến đồng chủng của Yago: anh nào cũng vạm vỡ, rắn rỏi, mặt đầy sẹo, ngoại trừ mảnh da dê quấn ngang hông, họ hầu như trần truồng, đáng bộ hung hăng, gan góc. Yago cũng có vẻ hãnh diện khi được ánh mắt khâm phục của bạn, giọng nó chững chạc:

- Anh xem đó! Nếu Thiếu Tá Cát đến một mình, không có ông Mặc Lâm, chỉ đi với lính của ông ta thì e

khó trở về toàn mạng. Ngược lại...

San không mấy quan tâm đến lời Yago, cậu theo dõi cuộc thảo luận đang sôi nổi của dân làng: những kẻ gan góc nhất cướp lời viên tộc trưởng, giơ cao nắm tay, trừng mắt nhìn về phía đường lớn trong dáng bộ quả quyết. “À, họ nhất định đón tiếp súng mứt cơ tông bằng mũi tên có ngạnh tẩm độc được đây!” San tự nhủ. Rồi thì cậu thấy – theo tay chỉ của bạn – lũ trẻ con, nhỏ hơn cậu và Yago nữa, chạy đi nhận khí giới phần chúng: cung và giáo nhọn. Đó là thứ khí giới lợi hại sau cung tên, một thứ giáo ngắn có thể phóng vào mình con sơn dương đang chạy cách ba chục bộ hoặc trong lúc giáp chiến với trâu hay lợn rừng.

- Họ phát khùng rồi đó, anh ơi!

- Chà! Hai bên đánh nhau hử?

- Chớ sao! Còn cách nào hơn?

Dân chúng đã tản mác dần, không phải họ đi trốn mà đến vị trí chiến đấu: leo lên những cái thang bằng thân cây dựng sát tường. Lên sân thượng, họ nấp sau lũy đất, tên hờm sẵn trên cung, xuyên qua các lỗ châu mai.

Thật ra, trong thâm tâm, Yago chỉ muốn cứu đồng chủng của mình. Nó mong mỏi rằng khi nghe đến hai tiếng Mặc Lâm, dân chúng sẽ không ứng chiến – dù rằng họ ứng chiến, nó hãnh diện hơn – Tội nghiệp nó: nó bị giăng co giữa đôi bên, thương cả Mặc lâm lẫn dân làng.

- Đến đây! Bạn!

Yago nói và kéo tuột bạn đi. Hai đứa băng qua công trường vắng, chỗ mà gà và dê đứng đỉnh dạo chơi trước những soukala sắp sửa biến thành pháo đài trong chốc lát. Ngay trụ cờ tế thần, một căn nhà đất làm như hình bát úp, trên tường treo đầy những di vật của các dã thú bị sát hại: ngà voi, sừng tê giác, trâu rừng, sơn dương. Yago lặng lẽ kéo bạn đi dọc theo hành lang dài ngoắt ngoéo, vào trong. Phải một lát sau, San mới quen với bóng tối, nhưng Yago thì không, nó có đôi mắt tinh tường đặc biệt như có thể soi thủng bóng đêm nên chỉ một giây sau là nó tìm ra thứ cần: cái trống! San chưa từng thấy thứ trống trận này, làm bằng thân cây đục thủng, hai đầu được bịt lại bằng những tấm da đóng đinh gỗ rất chắc. Bây giờ thì San đã thấy, không chỉ một mà hàng tá trống như thế, và giữa lúc cậu còn ngạc nhiên, chưa hiểu dụng ý của Yago thì nó đã nhanh nhẹn lôi xuống một cái, một cái cao to gần bằng người nó, không quên đem theo một cái dùi.

Rồi nó bắt đầu nện mạnh dùi lên mặt trống. Đột nhiên, tiếng hò reo trên các sân thượng và tiếng nguyên rủa của dân làng im bật đi. Yago không giải thích nhưng San đã hiểu: nó phải tin cho Mặc Lâm – đang trên đường lớn tiến vào làng – biết rõ dân làng đã phòng thủ kỹ càng, nó không thể để cha nuôi lọt vào ổ phục kích của họ, nó muốn cứu cả hai bên.

Tiếng trống thì thùng vang dội cả một vùng. Khi Yago ngừng tay thì cũng có tiếng động cơ xe tiến đến.

- Trời ơi! Họ đến rồi!

San hoảng sợ kêu lên, Yago vội trấn an bạn ;

- Đừng lo! Tôi đã báo tin rồi. Họ không mắc lừa đâu.

Chiếc xe của Đồn trưởng Cát hiện ra trên đồi rồi ngừng lại cách soukala đầu tiên chừng ba trăm thước. Những người lính mũ đỏ xuống xe sắp hàng, khí giới lăm lăm trên tay song chưa tiến lên, vì còn đợi lệnh

trên.

San gần như nghẹn thở: bóng dáng cao lớn của Mặc Lâm hiện ra, sừng sững, súng cát bin trên tay, đầu trần, để lộ mái tóc hung đỏ, ông chững chạc tiến tới trong lúc từ các lỗ châu mai, những mũi tên thứ nhất xé gió bay đến tới tấp. Nắm chặt tay bạn, Yago run run vì lo cho cha nuôi, nhưng nó hết sức yên lòng thấy ông vẫn bình yên đi tới cạnh cây Hòa bình, thong thả treo cái súng lên cành cây và với dáng điệu trầm tĩnh, quả quyết, ông đến nhà viên tù trưởng.

Đó là một thói quen của Mặc Lâm, nhờ vậy, ông khắc phục được nhiều người, ngay cả kẻ thù. Ông tiến tới, tay không khí giới, trầm tĩnh như thể có thần linh phò trợ, chở che. Ông biết rằng toán lính phía sau tuy có súng song chưa lắp đạn. Nhưng không cần, ông đã dự tính hết mọi điều – chỉ trừ sự có mặt của con nuôi ông. Yago phóng tới, nhanh như những mũi tên thù địch, nó không thể đứng yên nhìn cha nuôi đi sâu vào cạm bẫy. Đến cạnh cây cha nuôi treo súng, nó giật lấy cái cát bin và chạy theo ông. Mặc Lâm vẫn không mất bình tĩnh, tiếp tục bước lại gần những pháo đài bằng đất đỏ trước mặt, nhiều tiếng reo hò nổi lên như thể trợ lực với những mũi tên.

San cố gắng kêu bạn mà tiếng kêu tắt nghẽn trong cổ họng. Cậu lao tới, tuân theo bản năng, không suy nghĩ. Yago nâng súng lên, toan nhắm bắn trả để bảo vệ Mặc Lâm, nhưng ông gạt tay nó đi một cách cương quyết.

San trông thấy nhiều bóng đen lố nhố bên trong lỗ châu mai, những mũi tên phóng đến rít lên man rợ và Mặc Lâm vẫn không hề hấn gì.

Bỗng một ánh thép của ngọn giáo lóe lên, San chết lặng không kịp tránh. Nhanh như cắt, Yago nhào tới dùng thân mình làm bia cho bạn và rồi nó xô mạnh một cái, cả hai lần trên đất, trong khi những mũi tên tử thủ tua tua bay tới. Sau đó, San bất tỉnh, cậu không hay biết chi nữa.

Nhiều hình ảnh lẫn lộn trước mắt San, nhiều người cúi xuống nhìn cậu. Hình như có giọng nói lo ngại của cha cậu và của Mặc Lâm. San cảm thấy như bị bóng tối nặng nề đè nghiêng xuống làm cậu ngạt thở, một thứ sức nặng lạ lùng vừa ẩm ướt vừa nóng bỏng. Miệng cậu có vị mặn của máu và cát lẫn lộn. Hình như mũi giáo đã đâm lủng đùi cậu? Nhưng cậu không cảm thấy đau và cậu đã kinh hoàng, ngã xuống theo đà xô cùng sức nặng của Yago đè lên mình...

Cha cậu không hay biết chút gì về chuyện đêm đầu tiên San bị thương, Yago lén đưa một tên phù thủy đến chữa cho San, và sau khi lão lén đi ra Yago đã thức trắng đêm để canh chừng cho San. Có hại chi đâu: bác sĩ da trắng cứ chữa theo cách của người da trắng. Phù thủy da đen cứ chữa theo cách của người da đen, cốt là san được sống, Yago nghĩ thế.

San nghe lời bạn, nhắm mắt uống những thứ thuốc đựng trong cái bát bằng đất nung, có vẽ dấu hiệu thần bí bên ngoài. Lão còn đeo vào cổ San nào rằng báo, nào lông voi, coi như đó là thứ bùa hộ mệnh linh ứng.

San được săn sóc đặc biệt trong căn phòng quét vôi trắng, một thánh giá gỗ treo trên đầu giường. Con Baou thì nằm ngang cánh cửa vào phòng để gác, khi Niki quần quít ở chân giường, khi A-Ta cũng có mặt, với tia nhìn dò hỏi, ái ngại. San mê tỉnh, mê tỉnh nhiều lần. và mỗi lần mở mắt, cậu đều thấy Yago chăm chú nhìn mình bằng đôi mắt lo âu, mệt mỏi.

- Tôi không chết đâu, Yago ạ! Anh hãy nghỉ đi một chút!

- Không! Phong tục xứ này là vậy đó: phải thức canh người bị bệnh hay bị thương, nếu anh là tù trưởng thì còn phải cắt nhiều người canh gác. Nhưng ở đây, anh chỉ có mình tôi...

San cảm động, cố gắng nắm chặt tay bạn, nhưng cậu yếu quá, chỉ đưa ra cho Yago nắm tay cậu mà thôi.

Đúng theo truyền thống, Yago còn phải vẽ mặt trong lúc canh phòng cho bạn. Nhưng cùng một lúc, cậu bé da đen này cũng lại nấu ống chích và kim trên một cái đèn cồn, cậu canh giờ rất đúng và tiêm thuốc cho bạn theo lệnh bác sĩ y như một điều dưỡng lành nghề. Và cũng chính Yago, để giúp bạn đỡ buồn khi cứ phải nằm trên giường, đêm đêm đọc to cho bạn nghe từng đoạn trong cuốn truyện phiêu lưu mạo hiểm, chuyện của Mô-gô-ly, con sói rừng.

- Thôi! Anh nghỉ đi! – San giục – chuyện hay thực, nhưng tôi nghĩ chuyện chúng ta cũng ly kỳ không kém, phải không?

CHƯƠNG 6

Dù sống trong rừng thẳm, mọi người đều biết rằng chiến tranh sẽ bùng nổ nay mai. Từ khi San rời bệnh viện về nhà tĩnh dưỡng thì đêm đêm viên Đồn trưởng Cát và bác sĩ Viết lại trở về thói quen cũ: đến nhà Mặc Lâm để trò chuyện với mọi người. Trong phòng khách lớn, quanh ngọn đèn dầu hỏa mắc vào cái trính trên sà nhà như trong phòng một thuyền trưởng trên tàu thủy, họ thảo luận sôi nổi về thời sự thế giới – thế giới của dân da trắng. Và bởi thế giới ấy quá xa Kotokro cho nên cùng lúc ấy, ở công trường làng, thợ săn tụ tập chuyền tay nhau rượu kê, bàn chuyện mùa màng, săn bắn, chuyện dã thú v.v... Dân da đen không màng đến những khuấy động sôi nổi làm cho năm châu náo loạn, điên cuồng.

Chiếc xe thư mỗi tuần lễ một bận đem đến những thư từ, báo chí cho mọi người, mà trong số ấy, người mong mỏi nhất là cha San. Nhà Mặc Lâm nằm lưng chừng đồi như một đảo nhỏ giữa đại dương rừng rú. Đại dương ấy, gồm những làng xa hun hút, những đồng cỏ rậm, những soukala bí mật...

Rõ là một chốn dè heo hút gió, xa hãn nếp sống văn minh, tiện nghi của loài người. Trên đồn thiếu tá Cát có một cái radio song chỉ bắt được những làn sóng ngắn, mà năm ngày ba trận cứ trực trặc thường xuyên: những buổi truyền thanh từ Âu Châu bị mưa giông khuấy phá trước khi đến tận vùng này. Vì vậy, tin tức nhận được phần lớn là nhờ tiếng trống của dân bản xứ! Phải! Tiếng trống kỳ bí đó bất chấp gió mưa, giông bão, nó len tận những khu vực âm u, hẻo lánh nhất của Phi Châu. Khi thì là một tai nạn của chiếc xe hãng S.A.K.A., khi thì là nước dâng chết người, khi thì một người da trắng lảng vảng có vẻ khả nghi...

- Tên da trắng này không phải tài xế hay nhân viên của hãng, hẳn là một tên bất hảo, nhân dạng đã được tả rõ cho khắp vùng, các đồn bót...

- Phi Châu cũng là nơi cho bọn gián điệp quốc tế dòm hành ư?

- Đâu mà khỏi vết chân bọn chúng? Chúng có mặt khắp thế giới với rất nhiều nghề để che mắt người ngoài: tôi biết một tên, nay đi tìm vàng ở Alaska, sống với dân Esquimaux, ngày kia lại đi tìm dầu hỏa ở Vénézuéla và rặng núi Andes.. Hẳn từng đánh giặc ở Tây ban nha, buôn bán quanh vùng Địa trung hải ; đã sang Á rập, buôn nô lệ... đủ trò. Song việc chính...

- Những tên chó săn... chúng qua mặt cảnh sát như chơi.

- Nhưng chắc dễ gì qua mặt cơ quan Phòng nhì?

- Tôi chán các cơ quan nhà nước, tôi chán giấy tờ, thủ tục hành chánh, vì vậy tôi chọn Châu Phi!

- Ông Mặc Lâm! Ông đừng vội miệt thị chúng tôi, đừng tưởng không ai biết gì về ông, ngay như tôi đây, tôi làm gì biết dĩ vãng của ông? Nhưng có người biết rõ: ông đã săn cá voi, đã buôn lậu với ai, và còn tiếp tục...

- Thiếu tá Cát! Xin ông nói rõ hơn! Ủ, thì tôi buồn lậu, nhưng tôi khác...

- Mặc Lâm! Đừng nóng nảy như thế, tôi chỉ muốn chỉ cho ông thấy là các cơ quan của chúng ta mẫn cán, thể thôi. Hơn nữa, cấp trên họ còn biết rõ những năm đói kém như năm nay, chính ông đã xuất tiền riêng ra mua gạo để nuôi đám dân cùng khổ trong những soukala của vùng này. Họ cũng biết con khi Niki vẫn mang theo trong bao hàng lậu một số thuốc cần dùng cho bệnh viện của bác sĩ Việt, những thứ thuốc mà ông ta đổ mắt chờ hàng tháng, những thuốc quý chỉ tìm thấy tại bên Anh.

San và Yago ngừng chơi cờ, theo dõi câu chuyện. Cha San hỏi Cát:

- Rồi sau tên da trắng đó ra sao?

- À! Tên da trắng bất hảo! Người ta đã lầm mà loan tin là hắn chết, sự thực hắn bị bắt ở Katiola, một đêm nọ hắn trốn được, lén vào nhà xe của hãng S.A.K.A. ăn trộm một chiếc, đổ đầy xăng lái về hướng bắc. Tuy biết cầu bị gãy, giữa đêm tối hắn vẫn liều mạng qua sông. Đáy sông đầy đá, hắn bị kẹt trong ca bin – ít nhất người ta tưởng thế – Cái xe bị cuốn đi hơn trăm thước. Song sau cùng người ta khám phá ra mưu mô của hắn: người da đen lặn xuống, tìm ra cái xe trong một hốc đá, ca bin đóng chặt...

- Nhưng rỗng không?

- Phải! Khi xe đến thành cầu, không, khi xe đến con dốc đưa xuống cầu hắn thoát ra và cho xe lao thẳng xuống, rồi chạy vào rừng để đánh lừa mọi người.

Mặc Lâm xám mặt lại, ông cùng một mối lo với cha San. Cát hỏi ông:

- Theo ông thì hắn là ai?

- Tôi nghĩ đến Lịch, tôi biết hắn, nhưng có trời chứng: tôi thành thực mong hắn chết trong tai nạn vừa rồi!

- Sao ông lại nghĩ đến hắn? Có hàng trăm người làm gián điệp cho tụi Đức...

- Không hiểu tại sao, tôi có một thứ trực giác riêng...

- Quên, Ra-hi-ma có đến kỳ kèo với tôi, tôi đã tiếp nó tử tế, nó bảo ông uy hiếp nó...

- Cảm ơn thiếu tá, nó là thằng đê tiện. Nó chỉ quý có một thứ: Vàng! Nó làm giàu trên sự đói khổ của dân, và nó đã gặp tôi. Tôi lại rất cần thứ vàng vụn đó, để gieo trên sông...

- Chúa ơi! Gieo vàng trên sông! Ông không đùa chứ, Mặc Lâm?

- Không đâu, cũng như người ta gieo kê vậy mà! Tôi phải kiếm cách nuôi dân, tôi biết là sông Bam ba rất giàu kim loại, nó lẩn trong bùn, nhưng dân chúng lại cho là vàng đó thiêng liêng không phạm đến được. Vì vậy, tôi phải giả vờ đem gieo một ít vàng trên sông cho họ chứng kiến, tôi cần lợi dụng lòng mê tín của họ mới có thể giúp họ trong mọi việc. Yago sẽ rỉ tai họ là tôi làm cho vàng mọc lan khắp sông và như vậy, vàng đó không thuộc quyền bày hà mã mà họ coi như linh thần bất khả xâm phạm. Như thế, họ mới đủ can đảm đưa vợ con đến dải vàng trên sông, không sợ hãi.

- Ông Mặc Lâm ơi! Tôi chịu thua ông! Ông là một phù thủy da trắng! Tôi chúc may cho ông...

- Phải, tôi gặp may đúng hơn, tôi chả có tài cán gì đâu. Thiếu tá ạ! Cách đây mười năm, lúc tôi hệt hơi thuyết phục họ gieo lúa, họ có nghe đâu: đất đai màu mỡ đó thuộc về hà mã, theo ý họ! Sau cùng, tôi phải trồng cây lúa đầu tiên, mục đích để khuyến khích họ và tỏ ra chịu trách nhiệm nếu thần linh quở phạt. Vậy

mà, họ vẫn cày cấy trong sự sợ hãi mấy năm ròng mới thôi.

San lắng tai nghe mê say. Cậu cảm phục ông già da trắng đa mưu ấy, ông có vẻ là một tù trưởng, một thủ lĩnh. Quả anh tài xế Dĩ Vinh không nói ngoa.

Ngày hôm sau, từ Bobo, cái xe cà tàng mang thư tín đến cho Mặc Lâm kèm với một bó báo cũ mèm. Chính ở trang ba của một trong những tờ báo đó, cha San đọc được cái tin làm ông sửng sốt: ông già bán đồ cổ, bạn thân ông đã bị giết bí mật trong đêm. Sáng hôm sau, người ta thấy xác ông trong cửa hiệu, đồ đạc bị lục soát tung tóe. Song muốn cho con trai khỏi hoang mang, bác sĩ Vệ giấu biến chuyện này, và ông tiếp tục giúp bác sĩ Việt như cũ, như không có gì làm ông lo ngại.

Ngày thứ ba kể đó, trên đường về sau khi từ biệt bác sĩ Việt, cha San bị một viên đạn ghim vào vai. Tai nạn này làm cho Mặc Lâm sôi sục như vôi sống gặp nước lã. Trái lại, cha San hết sức bình tĩnh:

- Không ai thù oán tôi, chắc là một thợ săn làm lạc đạn...

Mặt nhợt nhạt, cha San nằm dài trên băng ca trong lúc Mặc Lâm hò hét gia nhân âm ỹ. Cha San còn cố gượng đùa:

- Đừng làm to chuyện, Mặc Lâm! Anh tưởng tôi sắp chết sao?

Nửa giờ sau, bác sĩ Việt hấp tấp đến mang theo y cụ. Sau khi khám vai nạn nhân, ông tuyên bố:

- Phải mức đạn ra ngay, nó còn kẹt ở trong.

- Có phạm đến xương không?

-Ồ, không! Tôi tin là không! Anh yên chí!

Trong lúc bác sĩ Việt loay hoay với vết thương, cả San, Yago, lẫn Mặc Lâm đều quay đi hướng khác. Mặc Lâm mím môi, cau mặt, khi thì hút thuốc liên hồi.

Nghe bác sĩ Việt kêu to: “Xong rồi đây!” mọi người nhất loạt thở phào nhẹ nhõm và cùng ào tới. San suýt khóc khi thấy cha mắt nhắm nghiền, hơi thở yếu đuối, tóc dính bết vào thái dương, nhưng Mặc Lâm vội trấn an cậu:

- Đừng sợ! Cha con đã vượt khỏi sự hiểm nguy rồi.

Song ông vẫn không quên đòi bác sĩ Việt đưa cho mình viên đạn quái ác. Cầm trong tay, mắt ông sáng lên một cách kỳ dị, ông gằn từng tiếng:

- Bác sĩ Việt! Ông đã chịu tin tôi chưa? Viên đạn này không phải do thợ săn – tất cả thợ săn ở Kotokro đều không có thứ đạn này, lại càng không phải do tay một người da đen. Họ không bao giờ có thể sát hại bạn tôi. Đây là đạn của tên da trắng khốn kiếp...

Bác sĩ Việt đưa ra một nhận xét phù hợp với lời Mặc Lâm:

- Tôi đồng ý với anh, viên đạn phải do một kẻ đứng xa, rất xa bắn đến...

- Tôi lấy làm lo: Phi châu không che chở nổi bạn tôi thì tôi còn mặt mũi nào...

- Anh đừng lo. Ban chiều chúng tôi đã thảo luận kỹ điều này. Vệ sắp về Âu Châu. Công trình nghiên cứu của anh ấy phải tiếp tục...

- Có cần thiết không?

- Rất cần thiết.

- Nhưng hiện anh ấy đang...

- Không sao, vết thương không đến nỗi nào, anh ấy sẽ chóng bình phục. Anh không nói ra nhưng tôi biết là anh ấy đang băn khoăn về cậu con trai. Dem nó đi thì nguy hiểm, anh cần rảnh tay...

- Tưởng gì, tôi cam đoan sẽ chăm sóc nó tận tình.

- Anh tốt lắm. Nhưng hãy gác mọi việc chờ anh ấy mạnh sẽ tính sau.

San ghen ngào nghĩ đến lúc cha rời Phi châu bỏ mình lại đây cho Mặc Lâm. Ông sẽ trở lại? Vào lúc nào đây? Liệu ông có thể tránh khỏi những lần đạn của bọn gián điệp bủa vây như màn lưới? (vô tình, Yago đã tiết lộ cho bạn hay vụ ông già bán đồ cổ bị ám sát đăng trong báo) Rồi lão bộc Bách, vú Tam A thân tín... chừng nào cậu mới gặp lại các người này?

Yago sẽ sàng nắm tay bạn, an ủi:

- Đừng lo! Có ông ấy và tôi ở cạnh anh. Cha anh sẽ trở về. Nếu ông chết thì ông đã chết vì viên đạn kia rồi, ông dài số lắm, anh tin đi! Có thần linh phò trợ ông mà.

CHƯƠNG 7

"Anh đã suy nghĩ thật chín chắn chưa?

- Rồi, tôi đã cân nhắc kỹ càng, không phải trong vòng một tuần nay mà từ lâu rồi, sau khi đặt chân lên đất này tuần lễ đầu. Đến đây, mục đích tôi chỉ là đánh lạc hướng bọn chó săn Quốc xã, chứ không phải để trốn tránh, để tìm an toàn.

- Vậy anh nhất định lên đường ngay đêm nay?

- Phải! Mong rằng anh hiểu tôi. Trăng thượng tuần đêm nay đủ giúp tôi mà không lộ liễu quá.

Cha San sắp rời Châu Phi, ông còn ở lại đây vài tiếng đồng hồ nữa thôi.

Đồn trưởng Cát cũng có mặt, giọng ông buồn buồn:

- Chiến tranh... chiến tranh không còn đe dọa nữa mà có thực và nước Ba Lan là nước bị xâm lấn trước nhất.

- Phải! Đáng ra, tôi không chần chờ lâu đến hôm nay, song một lá thư từ Châu Mỹ làm tôi nán lại.

- Bây giờ anh có tin là tôi nói đúng chẳng?

- Tin cái gì kia?

Cha San lơ đãng hỏi, Mặc Lâm cau mặt:

- Cái gì, cái viên đạn khốn kiếp do tên da trắng chớ cái gì? Anh còn ngờ là thợ săn bắn lầm không?

- À! – cha San mỉm cười – tin anh chứ. Không tin anh thì còn tin ai?

Mặc Lâm vẫn nghiêm nghị:

- Dù sao, tôi rất mừng thấy anh quyết định dứt khoát rời xứ này. Thằng bé cứ để cho tôi. Chừng nào tôi chết thì mới đáng lo về nó. Anh hãy yên lòng lo tròn sứ mạng anh.

- Cảm ơn anh, cảm ơn anh nhiều lắm, Mặc Lâm! Tôi phải được rảnh tay để đương đầu với mọi nguy hiểm, có nó sẽ bất tiện...

- Nhưng điều quan trọng là anh liệu có đủ sức khỏe chưa?

Bác sĩ Viết gặng hỏi. Mặc Lâm cười xòa:

- Anh thật méo mó nghề nghiệp, lúc nào cũng chỉ nghĩ đến sức khỏe của bệnh nhân.

Cha San cười theo:

- Tôi khỏe như voi ấy. Cường tráng như tôi mà còn nằm cả tuần lễ nay...

- Anh quên là anh bị mất máu nhiều...

- Và đã được bù vào bằng thịt tươi, còn lo chi nữa? – ông vừa nói vừa cử động cánh tay cho mọi người vững bụng – các bạn thấy đó, tôi bình phục sau ba hôm.

- Phải! Vết thương đã hàn miệng, nhưng đừng khinh suất – Bác sĩ Viết hơi ngập ngừng – Kỳ quá: anh là đồng nghiệp tôi, mà tôi cứ quên đi, xin lỗi anh nhé?

- Lại giọng khách sáo ra rồi. Thôi! Bây giờ có lẽ anh Viết nên về vì tôi biết anh đang bận ở bệnh xá. Còn tôi, tôi sẽ giúp Vệ thu xếp hành trang.

- Ồ! Hành trang tôi thì có gì mà phải lo? Gọn lắm.

- Và anh còn phải từ biệt cháu San.

San đưa mắt nhìn Mặc Lâm hàm ý cảm ơn: từ tối đến giờ nó không được gặp riêng cha, nó biết là ông sẽ lao mình vào nguy hiểm khi rời nhà Mặc Lâm, tại châu Mỹ xa xôi mà nó chỉ biết rất mơ hồ trên bản đồ, để đem khả năng của ông giúp họ và có cơ hội thuận tiện mà tiếp tục công trình nghiên cứu của ông.

Bác sĩ Viết bắt tay cha San thật chặt, ra về. Trong góc phòng, con khỉ Niki đang dùng cái muỗng vét bát súp kêu sột soạt. Mặc Lâm ngẩng đầu lên:

- Anh phải ăn một chút gì cho có sức, để lên đường.

- Cảm ơn anh, tôi được tắm bồn cả tuần nay...

- Nhưng anh chưa ăn tối, đừng quên.

- Tôi không thấy đói, Mặc Lâm ơi!

Cha San nói, ánh mắt ông hướng về đứa con trai, ông cười gượng và San cũng làm vui lòng cha bằng một nụ cười buồn.

- Nếu anh không ăn ngay bây giờ thì tôi cho mang theo trong xách của Niki chút đỉnh. Đường dài rừng sâu chưa chắc anh thạo đường, có nó cũng đỡ lo đôi chút. Nó sẽ chỉ cho anh khúc sông cạn nhất để lội qua (quay sang yago). – Yago! Đem ra cho ta hũ bột trường sinh!

Năm phút sau, cậu trai da đen mang ra đưa Mặc Lâm một cái hũ da đồng láng bóng bằng đất nung, đầy kín. Khác hẳn thói quen, Yago hôm nay cũng lây nỗi buồn ly biệt của cha con San, nét mặt dàu dàu. Mặc Lâm loay hoay mở nút, đoạn bảo cha San:

- Nói là bột trường sinh thì quả có hơi phóng đại, song thực ra, nó là một thứ dược thảo tốt nhất chứa trong một thể tích nhỏ nhất, những người leo núi Alpes đã biết công dụng của chất này, tôi cho thêm ít hạt kola và gừng, rất quý đối với bắp thịt và quả tim. Niki đâu? Lại đây!

Con khỉ khôn ngoan bước lại, Mặc Lâm xoa đầu nó như với đứa con nít:

- Ta đã thưởng cho con đường thẻ rồi nhé? Hãy nghe đây: lâu nay mày không có dịp hoạt động. Vậy nay hãy trở tài giúp bạn ta! Yago, giúp nó một tay, nào!

Mặc Lâm vẫy yago lại gần và cả hai mắc dây đai lên vai con khỉ rồi ông thân hành cài nút lại sau khi soát kỹ lần nữa những đồ vật bên trong.

Cha con San cảm động trước sự chu đáo của Mặc Lâm, ông biết thế và lấy làm ngượng, kiếm cách gạt đi:

- Cho anh hay, tôi nhân dịp này sai Niki tải về một ít thuốc men cho bệnh viện đấy chứ, một công đôi

việc: những ống kháng trùng uốn ván đều hết tiệt, bác sĩ Việt đang cuống lên từ ba ngày nay. Lại còn những thư từ của bạn bè...

Cha San đã sẵn sàng. Lần thứ nhất kể từ khi rời Ba Lan, bây giờ ông lại mang cái thắt lưng da đầy nhóc đồng vàng, ngoài ra, ông còn nhét thêm vào đó những giấy tờ quý báu ngang sinh mệnh trong cái ví da màu đỏ.

- Hai đứa nhỏ! (ông Mặc Lâm gọi San và Yago) Các con đưa ông ấy ra đến đầu cầu nghe. Ta phải ở nhà, trong lúc này không nên sơ xuất. Thôi, anh đi may mắn!

- Cảm ơn anh, Mặc Lâm! Cảm ơn anh về những gì anh đã làm cho tôi và cháu San.

- Hãy khoan! Anh không thể đi với hai tay không. Phải có khí giới phòng thân! Yago, khẩu cát bin! (trong nháy mắt, khẩu súng được đưa lại, ông đón lấy trao cho cha San) Đây! Thế là đủ. Tôi rất yên lòng. Hãy cho tôi biết tin tức đều đều.

- Dĩ nhiên.

- Trước hết, đừng đợi đến tận Mỹ Châu, trước khi rời Niki, anh nên nhét vào túi con vật một mảnh giấy văn tắt để chúng tôi yên lòng!

- Vâng! Anh sẽ được yên lòng!

- Thôi! Anh đi bình yên!

Hai người nắm tay nhau thật lâu. Bên ngoài trời đen màu mực, không một ánh sao, trăng thượng tuần vào mùa mưa của Phi Châu như thế đó!

Nhưng rồi phút chia tay cũng đến. Họ rời nhau ra, khi San ngoái lại, nó còn thấy cái bóng cao sừng sừng của Mặc Lâm nơi cửa. Ba người lặng lẽ bước mau. Đến đầu cầu, cái cầu làm bằng những cành cây ghép lại bắc ngang sông Bam ba, cha San ôm chặt con trong đôi tay vạm vỡ, giọng ông nghẹn ngào:

- Con cũng nhớ biên thư cho ba. Thời gian sẽ trôi mau. Ở đây con có bác ấy và Yago, một người bạn quý. Ba không muốn xa con, nhưng vì bốn phận...

Ông lại xoa cái đầu tóc xoắn tít của Yago. Người bạn chí thân của San, bằng tất cả trịnh trọng, đặt cung tên xuống đất, dâng lên cha bạn lời chúc tụng thầm lặng và kính cẩn.

Rồi hai trẻ đứng im như tượng nhìn hai cái bóng – của cha San và của Niki – xa dần, xa dần. Cha San thì cao lớn, khoan thai, còn nó vừa đi vừa nhảy, lưng cúi xuống, thỉnh thoảng lại ngẩng lên, cố gắng cho giống như con người. Trong giây lát, bóng tối xóa mờ hình ảnh người đi.

Tay trong tay, đôi bạn trẻ quay về, lòng trĩu nặng buồn lo. Nếu không có Yago, chắc San đã gục xuống khóc cho bớt khổ.

Nhưng San không khóc được, vì Yago đã tiên liệu, tìm mọi cách cho bạn nguôi khuây: đi ngang khu vườn, mấy con sơn dương to lớn kinh động vì sự hiện diện bất ngờ của hai đứa, chạy ào đến, thăm dò. Khi nhận ra người quen chúng mới trở về chỗ cũ. Con báo Baou cũng thò mặt đến, cô ả đi săn sơn dương đấy, nhưng là thú sơn dương hoang trong rừng, chứ không phải của chủ nuôi. Đàn trâu nghéch mồm lên chờ đợi và mấy cái tổ trong bụi cây, có tiếng vo vo của những đàn ong mật nổi lên...

- Mình thiếu một con voi, San ạ!

San ậm ự trong cổ họng. Men ly biệt còn đắng ở miệng San, cậu khó mà vui. Nhưng Yago không nản. Cậu trai da đen tự hứa sẽ làm cho San nguôi sầu khổ nay mai.

Mà không phải chỉ riêng Yago, Mặc Lâm cũng cố gắng bằng mọi cách, giúp San khuây khỏa: ngay sáng hôm sau, ông ta gọi hai thằng con trai lại, giao công việc cho chúng: gieo vàng trên sông – Nếu cha San chưa đi, việc đó chưa thực hiện ngay đâu, San biết thế.

Mọi người tùm lại đen nghịt ở ven sông. Ngay cả những bô lão cũng có mặt. Miệng móm mém, họ nhai hột kola hay bập bập ống điều bằng đất sét, tò mò chong mắt nhìn hai đứa con trai một đen một trắng sánh vai nhau, đảm nhận công tác đặc biệt của Mặc Lâm giao, người da trắng khả kính, ông vua không có ngai vàng của họ!

Hai đứa con trai mang mỗi đứa một cái túi buộc ngang thắt lưng, chứa hơn một ký lô vàng thiên nhiên, hột nho nhỏ, tròn tròn, có hột chỉ nhích hơn hột cát. Dân chúng dè dặt đôi mắt theo từ xa xa, nhìn giòng sông mà họ cho là thuộc quyền đám hà mã to lớn cai quản, linh thiêng. Trong thâm tâm, họ hết sức kính phục Mặc Lâm, nhưng họ chưa quên là cách đây mười năm, chính ông ta đã khuyên họ xâm chiếm vương quốc của hà mã phía trên cạn để cày cấy. Bây giờ lại thêm lần nữa, xâm phạm đến giòng sông! Họ lặng lẽ, không phản đối nhưng lòng đầy sợ sệt, chờ đợi sự phẫn nộ của giòng sông.

Yago và San điềm nhiên đi dọc theo bờ sông vãi tung những hạt vàng lấp lánh vào giòng nước. Mỗi lần thò vào túi bốc một nắm vàng ra, Yago lại giơ cao lên cho các bô lão và mọi người thấy rõ hạt giống quý báu này. Cậu ta còn làm như lén lút, trao cho họ mười hạt để họ có thì giờ quan sát kỹ hơn. Mọi người xác nhận là thứ hạt giống này khác hẳn thứ hạt giống Mặc Lâm cho họ gieo ở bờ sông lúc trước, cách mười năm nay, thứ hạt đã nảy mầm trên ruộng. Đám bụi vàng từ tay hai đứa trẻ được tung ra, đàn hà mã trời lên khỏi mặt nước đục ngầu và ghéech những cái mõm rộng, đỏ hồng lên, thở phì phò để lộ những cái ngà màu vàng rồi chỉ chốc lát chúng chậm chạp lặn xuống, những cái tai nhỏ xíu, màu tím thẫm chìm ngập nước sau cùng. Mọi người nín thở lặng lẽ theo dõi cảnh tượng ấy, thờ phào nhẹ nhõm, tin là các linh vật không nổi lời đình, biểu hiện điềm lành.

Xa xa, giữa giòng sâu, một con hà mã cái quẫy sóng trời lên như một cái tiềm thủy đình, mang trên lưng một hà mã con trông xa như cục mỡ thừa, lóng lánh dưới ánh mặt trời, đôi chân cụt lùn, đôi mắt long lanh, tất cả đều biểu lộ sự hòa bình, thân thiện. Quả thực Mặc Lâm là một phù thủy da trắng đại tài khả kính đối với mọi người.

- Gieo xong vàng, chúng ta sẽ có một chuyện hay lắm, hãy theo tôi!

Yago bảo bạn, giọng bí mật. Rồi nhanh nhẹn cậu trai da đen nắm tay bạn, hai đứa chạy như điên qua các khu rừng. San kinh ngạc quá, vì dù đã quen tìm phương hướng sau nhiều bận đi theo Yago săn bắn, mà lần này tuyệt nhiên, San không nhận biết khu vực này thuộc chỗ nào. Thực ra, Yago cố ý đánh lạc giác quan của bạn mình, dành sự ngạc nhiên. Đột nhiên Yago kêu nho nhỏ:

- Heo rừng đó! Ngon lành không?

San chưa kịp trông rõ hình dáng con vật thì mũi tên của yago đã xé gió rít lên. Con thú rừng vụt chạy mang theo mũi tên xuyên ngang cổ họng. Nhanh nhẹn, Yago đuổi theo và dùng dao giết con vật. San chạy

đến phụ với bạn mổ xác nó, moi hết ruột gan ra, đoạn dùng một sợi dây rừng thật chắc cột hai chân sau, treo lên cây.

- Chúng ta sẽ trở lại mang nó về sau. Giờ tiếp tục chuyển đi!

Hai đứa chạy bay qua các khu rừng lần nữa... San mệt gần đứt hơi. Cho đến khi Yago buông tay San, khu rừng quang đãng hơn một chút, ánh sáng lọc qua màn lá, dịu lại, mát mẻ. Cậu trai da đen đào đất dưới một gốc cây to, chôn hết khí giới của hai đứa, cả con dao cạnh sườn nữa, giọng trang trọng:

- Dio! Mày phải nhớ ngày hôm nay nghe!

Khi nào chỉ có hai đứa và rất vui, cậu gọi bạn bằng tên “Dio” có nghĩa là thứ hai đấy! Đó là cách đếm của dân Kotokro: Yo: một! Dio: hai! Tio: Ba! Muo: bốn! Vouo: Năm!... Từ một đến năm, trên năm ngón của hai bàn tay. Như vậy còn có nghĩa là San thuộc vào hàng thứ hai sau nó: nó là Yago (tức Yo, thứ nhất). San là Dio, đứa thứ hai, đầu óc đơn giản của cậu trai da đen này mặc nhiên coi San như em mình!

- Dio! Tao sẽ cho mày thấy những linh vật mà ngay cả cha nuôi tao cũng chưa từng thấy...

Trong lúc San náo nức không hiểu đó là con vật gì thì Yago đưa tay chỉ cho San những con vật cực kỳ to lớn giữa một cái đầm cạn, nước và bùn ngập cỡ nửa thân chúng. Thoạt tiên San chưa nhận ra nhưng chỉ chốc lát, cậu biết rõ đó cũng là hà mã, nhưng to lớn hơn đám hà mã trên sông thập bội. Hai đứa tiến tới, ven hồ thật thoáng, quá một chút phía bên kia, lau sậy um tùm che kín cả hồ. Giọng kính cẩn, Yago kêu lên sau khi tháo bùa hộ mệnh ở cổ ra:

- Ma li! Ma... li!

Một con lớn nhất, con đầu đàn, lừ lừ tiến lại gần Yago, nom như một tảng đá lớn lăn đi. Yago tháo trong bọc lấy ra một nắm bắp khô và đợi cho con vật há rộng cái mõm to như cái đấu ra, cậu vãi vào mõm nó, con vật tấp phập một cái, hí lên và cùng lúc từ dưới đầm cả mấy chục tiếng hí theo. Rồi nó thư thả trở lại với bầy, Yago cầm tay bạn kéo tới gần con vật, khom mình, dang tay ra gần như sắp quì xuống trong dáng bộ tôn kính để giới thiệu bạn thân mình với Ngài hà mã đầu đàn, trước khi thì thầm vào tai bạn:

- Nhắm mắt lại, Dio!

San làm theo lời bạn và nghe tiếng thở phì phò của con vật phả trên đầu mình, sau đó, tiếng chân nó dẫm lên bùn nhão kêu chanh chách, xa dần.

Hãy thề với tôi anh không tiết lộ bí mật này!

- Xin thề!

- Tốt lắm! Anh sẽ được thần linh phò trợ, cả cha anh nữa, San à!

(Yago trở lại gọi San bằng anh như cũ) Sau đó, hai đứa lại nắm tay chạy băng đến bụi cây ban nãy chôn khí giới, bới lên, rồi leo đồi trở về.

Đột nhiên, Yago ấn bạn ngồi thấp xuống, vênh tai nghe ngóng. San không hiểu gì nhưng sắc mặt Yago lộ vẻ nghi ngờ, cậu phải tuân theo. Yago thì thầm:

- Cam đoan với anh là có người... nhưng là kẻ gian. Đừng cử động chi hết. Để tôi quan sát xem!

San cũng lắng tai, một bên má úp sát đất, nhưng cậu chỉ nghe tiếng gió reo qua kẽ lá. Cậu phì cười toan bảo bạn: “Yago sợ hã” nhưng cậu chưa kịp mở lời thì nhanh như lăn chớp, Yago quì lên rút một mũi tên

lắp vào dây cung... San còn bàng hoàng thì nghe có tiếng kêu lên, rất nhỏ và theo hướng tên do bạn vừa bắn San thấy một bóng người chạy vút đi, khẩu cát bin trên tay rơi xuống cỏ, và San nhận ra đó là một người đồng chủng của mình. Cậu hốt hoảng la lên:

- Yago! Anh làm gì vậy? Vô can mà bắn người ta ư?

- Hừ! Vô can! Tôi cam đoan là chính hắn đã nã đạn vào người cha anh. Tôi không giết nó đâu. Tên của chúng ta không có thuốc độc, tôi dành quyền đó cho ông Mặc Lâm. Nhưng tôi đã đánh dấu nó rồi, để anh xem!

Than ơ! San không tài nào hiểu nổi: Yago, bạn thân của nó cũng bí mật, kỳ dị như Phi Châu. Tim nó đập liên hồi như trống trận, nhiều lần Yago phải ngừng lại để chờ nó bắt kịp mình.

Cả hai đến chỗ treo con heo săn được, tháo dây, chặt một cành cây dài làm cái sào, buộc con vật vào đó, khiêng về. San bắn khoăn hỏi:

- Anh sẽ nói sao nếu ông chủ biết anh bắn người ta?

- Tôi không giải thích gì cả, nhưng linh tính báo cho tôi biết hắn là kẻ gian...

Bữa ăn hôm ấy, San nuốt không trôi. Mặc Lâm ngỡ là San nhớ cha, tìm lời an ủi, nhưng kỳ thực, San bị ám ảnh bởi người da trắng lạ mặt, mũi tên xé gió rít lên... một tiếng kêu khê và anh ta buông rơi cây súng, chạy biến vào rừng. Có lẽ Yago có lý: nếu không phải kẻ gian sao phải chạy thực mạng như thế chớ? Lý trí bảo cậu đừng thương xót, nhưng con tim cãi lại... làm cậu mệt hơn khi lội suối băng rừng...

San không sao chớp mắt được. Cậu nghĩ đến cha, hình dung một bóng người thui thủi giữa rừng già, không ai bảo vệ, giúp đỡ, săn sóc. Ủ! Có con khi Niki, nó khôn ngoan đấy, nhưng nó vẫn là con vật, sao bằng người?... Rồi cậu lại nghĩ đến lúc cha cậu lên tàu điện ngầm, lên máy bay, lên tàu hỏa, lên tàu thủy, tận dụng những tiện nghi của xã hội văn minh để lẩn tránh kẻ thù... Mà, than ơ! Cha cậu nào có làm gì gây nên thù oán? Những phát minh của ông chỉ nhằm mục đích giúp đỡ loài người. Bóng tối êm ả phủ che, Yago bên cạnh đã thở đều tự bao giờ, mà san vẫn còn thao thức. San đưa mắt nhìn ra phòng lớn của Mặc Lâm: ông chưa ngủ, ánh đèn từ phòng ông tỏa ra tận phía ngoài. Thốt nhiên, San rung mình một cái vì thấy từ ngã hành lang một bóng người dọi lại trên tường. Cậu cố gắng để khỏi kêu lên, ngồi bật dậy, lay Yago bên cạnh. Cả hai cùng nhận ra đó là tên da trắng bị Yago bắn lúc ban ngày: với bộ quần áo kaki vàng, với dáng dấp vội vã, lén lút. Có nên kêu lên để ông Mặc Lâm biết hắn đến chẳng? Hai đứa còn đang nhìn nhau chưa quyết định thì Mặc Lâm đã xuất hiện, đỡ anh ta, hành động thì bình tĩnh, nhưng giọng nói không che nổi ngạc nhiên:

- Anh đấy ư? Lịch? Tôi ngỡ rằng anh... anh bị thương ư?

- Không can gì...

Lịch – đúng là anh ta – trả lời bằng giọng thản nhiên, nhưng nom sắc thái, Mặc Lâm biết là sự thật trái lại. Hắn tiếp:

- Không phải tại vết thương, đây là thứ tên săn, không có thuốc độc, nhưng tôi kiệt sức vì cơn sốt dai dẳng mấy hôm nay.

- À ra thế, nếu không anh chẳng đến đây, phải vậy không? Nhưng thôi, hãy khoan! Anh phải uống cùng một lúc aspirine với quinine! Uống đi! Và nghỉ lại đây! Anh kiệt sức rồi, đừng cãi tôi, vô ích!

Từ chỗ nằm hai đứa chỉ thấy loáng thoáng nửa căn phòng. Người lạ buông rơi mình xuống ghế vải như một bị thịt, không sinh lực.

- Lịch ơi! Anh không cần phải băng bó vết thương sao?

- Không cần thiết, Mặc Lâm ạ! Tôi cần nghỉ hơn.

- Tắt đèn cho anh nhé?

- Tùy ông đấy!

Mặc Lâm yên lặng theo dõi Lịch: chỉ một khắc sau, anh ta đã ngáy đều. Mặc Lâm khe khẽ vào chỗ hai đứa trẻ, bằng giọng thì thào, ông dặn:

- Các con phải canh chừng hăn. Ta ra ngoài có việc cần. Nhưng cốt nhất là đừng cho hăn thấy con, San ạ! Lạy trời! Cha con đã rời đây! Ta biết hăn muốn gì. Hăn dám làm tất cả... tất cả... Hạng người như hăn, chỉ biết trung thành và tuân lệnh kẻ nào trả tiền nhiều, thật nhiều thôi.

Nói xong ông khe khẽ đi ra thẳng ngựa trong bóng tối, lên yên. Trong giây lát, vó ngựa khua vang, thưa dần rồi tắt hăn.

Hai đứa chong mắt, lắng tai. Cạnh chúng, con Baou và con khi nhỏ chừng như cũng hiểu nỗi lo âu đè nặng trong lòng tiểu chủ nên cứ trở mình hoài. Trong mệnh mang của thứ im lặng đầy đe dọa ấy, hơi thở của người và vật nổi lên rõ mồn một.

Một giờ trôi qua, hai giờ rồi có lẽ... ba. Tiếng ngáy ngưng bật và như thể là có tiếng cử động trên ghế vải. Rồi một bóng người dò dẫm đến chỗ tủ lạnh, lấy nước. Hăn ta tu từng ngụm nghe thật rõ ràng. Hai cậu con trai chờ hăn trở lại ghế vải rồi mới nằm, nhưng không, hăn không trở lại, hăn lẩn qua phòng bên kia, mở tủ, lục kỹ từng ngăn. Rồi hăn lại mở rương. Hành động bình tĩnh như một người lục tìm đồ đạc của chính mình. Song hăn ta tỏ ra hết sức kiên nhẫn, lục xong lại sắp đặt ngăn nắp như cũ.

Bóng hăn in lên khung cửa. Hăn lại vào hàng lang, dọc theo đó lần đến phòng đặt cối xay. Không ai bảo ai, hai đứa cùng nhòm dậy, đi theo. Sau cối, phía thấp có một lỗ nhỏ dùng để đưa lúa vào, hai đứa thu mình lại, từng đứa một lách vào trong, leo lên mái, nơi chứa vừa kê. “Đưa tay đây” Yago thì thầm và thò tay kéo bạn lên mái. Chúng nhẹ nhàng như những con mèo đêm, bò lại gần chỗ có tấm kính chiếu sáng phòng chứa đồ thờ.

- Đưa cái đèn bấm đây, Dio!

- Chết! Bấm đèn lên, hăn thấy mình mất!

- Đừng lo! Hăn không tìm nổi lối sang đây đâu. Mà nếu hăn tìm ra thì hăn tận mạng rồi. Tôi sẽ không đợi ông chủ nữa đâu.

Yago trấn an bạn và lấy cái đèn bấm, chiếu xuống phòng. Dưới tia sáng, tượng thần có đôi môi dày như môi khi hiện ra, những vết máu sau cuộc tế lễ đen thẫm lại. Quanh tượng thần, cung tên, dao săn, giáo nhọn treo la liệt. Tiếng bước chân của Lịch vang lên, nhưng quanh quẩn ở hành lang, cách bức tường dày, bên dưới. Chao! giây phút đó mới hồi hộp làm sao: San không dám thở vì kinh sợ. Song chỉ một khắc sau, tiếng

chân xa dần rồi im bật.

- Để tôi đi xem, anh cứ đợi ở đây!

Yago nói và nhanh nhẹn tuột khỏi mái, đoạn rón rén đi dọc theo hành lang. Chỉ năm phút sau, cậu trở lại cho bạn hay là Lịch đã nằm trên ghế. Đêm vẫn sâu dày, có tiếng rì rào nho nhỏ, song San khó mà phân biệt được gì ngoài tiếng chiêm chiếp của đàn dơi và tiếng cánh chúng phấp phật bên tai.

- Gần sáng rồi, san ạ!

Yago nói và chiếu ánh đèn tận cuối phòng cho San thấy, sau tượng thờ là cả một kho tàng: những chuỗi ngọc xanh lấp lánh, những vòng đồng dùng làm vòng đeo tay, hàng đồng vải màu sắc sỡ, ngón ngang những dao săn. Tất cả những thứ đó Mặc Lâm dùng làm quà biếu xén để duy trì tình thân hữu với xung quanh. Trên nền đất, một đồng vun vàng vun, thứ này thì ông dự trữ để đổi gạo, những xe gạo từ Bobo lên, nuôi dân trong những năm đói kém như năm nay.

- Đúng là một kho tàng!

San kêu lên. Yago giải thích:

- Tại Lobi này, các bộ lạc có thể sát hại nhau vì một chuyện mất lòng nho nhỏ, song không ai ăn cắp, ăn trộm của ai. Của cải giao cho thần linh giữ. Lâu lắm, ta mới có thể bắt gặp một kẻ gian, và kẻ đó liền bị chặt một ngón tay, không được dung tha. Đó, Dio! Mà xem đó: cả tấm lặc biểu hiệu của gia đình mà cũng được ông ấy giao cho thần linh gìn giữ, thấy không?

Hai đứa lặng lẽ trở vào phòng. San buồn ngủ đến nỗi không còn đủ sức cố gắng nữa. Yago hiểu bạn, Bảo ngay:

- Bây giờ mà có thể ngủ được! Mặt nhật sắp lên, tội ác chỉ dễ thực hiện trong bóng tối, và lại, ông chủ về gần đến rồi.

Che tay ngáp dài, San gặng bạn:

- Làm sao anh biết ông gần về đến:

- Nếu tôi không biết thì sao tôi xứng đáng là một người rừng?

Quả thật vậy, con báo ngẩng đầu lên gầm gừ khe khẽ, khi A Ta thì làm hiệu chỉ tay ra ngoài. Chỉ năm phút sau Mặc âm vào nhà, nét mặt vẫn lầm lỳ, bí mật. San không mong đợi chi hơn: nó thiếp ngủ tức thì.

- Nghe đây Lịch! Anh đã cãi lời tôi... anh đừng tưởng che được mắt tôi. Sở dĩ tôi tha anh là vì tôi không phải kẻ vong ơn, nhưng anh đã làm quá...

- Mặc Lâm! Anh nói như người nằm mơ...

- Anh bị lộ chân tướng rồi, Lịch ạ!

- Mặc Lâm! Anh tưởng tượng hơi quá. Sự thực...

- Đừng chối cãi vô ích! Ngay từ đầu, tôi không muốn tin điều tồi tệ ấy, song bây giờ, tôi không thể chối bỏ sự thực dù anh đã cứu sống tôi, tôi không thể vì tình cảm riêng. Nay Lịch! Giả danh là một người buôn thú, anh đã có những hoạt động khác bí mật và quan trọng tại Châu Phi! Anh mang nhiều tên giả: Ngọc Sơn, Kỳ Tâm, Hồ Hải, đều chỉ là một mình anh!

Lịch biến sắc, khuôn mặt mỗi mặt vì cơn sốt hành hạ, xám ngoét thêm. Hăn ấp úng không ra lời trong lúc Mặc Lâm cao giọng:

- Bây giờ đây, anh đang ở trong tay tôi. Nếu muốn, tôi có thể hạ thủ một cách dễ dàng, nhưng không: tôi vẫn nhớ là anh cứu tôi khỏi bị đàn trâu rừng dẫm nát, và như vậy, tôi còn nợ anh...

- Rồi sao nữa đây?

Giọng Lịch có hơi vững lại. Mặc Lâm cười khẩy:

- Tôi là người sòng phẳng, tôi phải trả nợ cho anh. Nhưng một lần thôi! Nghe cho rõ đây: anh phải từ bỏ cái việc đốn mạt mà anh đang đeo đuổi. Như vậy, anh có hy vọng toàn mạng trở về gia hương, bằng không...

- Mặc Lâm! Ông hơi quá lỗ! Ông dùng quyền gì mà ra lệnh cho tôi? Nếu tôi không nghe thì sao?

- À! Anh muốn biết? Rất rõ ràng như bàn tay anh có bao nhiêu ngón vậy: tên tuổi anh, nhân dạng anh đều được các bộ lạc Châu Phi biết hết rồi. Họ sẽ nã tên độc vào tim anh, dù tôi có tha anh. Song tôi cố ngăn cản họ: tôi cho anh một dịp may cuối cùng, ba ngày nữa họ mới xuống tay, nếu anh cãi lời tôi.

Lịch cúi đầu suy nghĩ. Mặc Lâm im lặng giây lâu đoạn tiếp:

- Anh có đủ tiền lộ phí không?

- Tôi còn khá tiền.

- Nếu thiếu, tôi có thể giúp anh. Phi Châu không dung chứa hạng người bẩn thỉu như anh đâu, đừng quên điều đó.

Giọng ông thấp xuống, cương quyết:

- Tôi chỉ giúp anh lần này. Một lần thôi. Nhớ là tôi không bao giờ muốn gặp anh lần nữa, vì nếu có tôi sẽ không tha anh đâu. Tôi thề như vậy đó. Trong lúc này, nếu anh còn mệt, cứ nghỉ lại đây cho đến khi bình phục.

Lịch uể oải lắc đầu, mang súng lên vai, không nói nửa lời. Mặc Lâm dặn với theo:

- Hãy men theo giòng sông, tránh vào làng để người ta khỏi biết anh ghé lại Kotokro qua đêm! Tôi hài lòng vì đã trả xong món nợ đối với anh.

Lịch dần khuất dạng. Mặc lâm quay vào, lăm bắm một mình:

- Tao tha mày lần này, nhưng nếu mày cãi lời tao, tao sẽ không tha lần nữa đâu, con ạ!

Trông thấy Yago đang thập thò ngoài hành lang, Mặc Lâm ngoắc vào và hỏi:

- Hai đứa bây thức suốt đêm nay hăn? Tội nghiệp! Thôi, ngủ đi một lát, Yago ạ! Hết nguy hiểm rồi. Ủa, thằng San đâu?

- Thưa, nó đang ngủ, con vừa bảo nó ngủ vì thấy ông về và gần sáng, hết lo rồi.

- Tốt lắm...! Ủa! Có gì vậy? Sao mày có vẻ...

- Thưa, con nghĩ ông nên giết nó cho xong, sao ông lại tha nó? Cái tên da...

- Yago, con biết rất ít về nó. Nó là một người can đảm. Ta không muốn giết một người can đảm, nhưng ta chỉ cho nó một hy vọng cuối cùng, một lần này mà thôi. Và lại, ta còn nợ nó...

- Con không hiểu nổi, con không hiểu nổi...

Giọng Mặc Lâm mơ màng:

- Ta không bao giờ quên nó đã cứu ta: cách đây bốn năm, khi con chưa về với ta kìa, trong một cuộc săn...

- Thưa, săn voi?

- Không, săn trâu, Yago ạ! Ta bị một con bò mộng húc, trong lúc thập tử nhất sinh như vậy... cả đàn điên cuồng quày lại, tất cả thợ săn da đen đều hết hoảng, chỉ duy mình nó là bình tĩnh. Không có nó lần đó, chắc chắn xác ta đã bị dẫm nát và vùi ngập dưới bùn sâu. Nó lao mình tới trước đàn thú dữ, tay khư khư khẩu cát bin liên thanh, sự liều lĩnh vượt mức độ tưởng tượng của ta. Nó đã cứu ta toàn mạng... Yago, con biết không, hồi còn ít tuổi, ta lao đầu vào những cuộc mạo hiểm y như nó, ta tham lam y như nó và ta đã làm hỏng cuộc đời ta, song ta sớm tỉnh ngộ và chọn một lối sống, dù ta không có cái may mắn gặp một người lớn tuổi, có kinh nghiệm bảo ban cho. Còn nó, nó được gặp ta nhưng nó lại ngu ngốc không chịu nghe lời phải của ta... Cho nên, đáng ra thì ta giết nó như giết một con vật xấu xa, phản trắc, song bởi ta còn nợ nó cái ơn cứu mạng nên ta dung cho nó lần cuối cùng. Con đã hiểu chưa?

- Thưa, con hiểu!

- Vậy thì, Yago ơi! Con đừng thắc mắc. Phi Châu không dung hạng người như nó đâu.

- Nhưng con lo cho bác sĩ Vệ, cha San.

- Không sao! Giờ này, ta tin là ông ấy đã vượt biên giới khá lâu, và con Niki cũng sắp trở về.

CHƯƠNG 8

Những lễ lạc kể đó làm San quên đi điều lo ngại trong đêm Lịch ghé nhà Mặc Lâm. Và rồi đến mùa săn voi. Săn voi! Đó là cuộc săn San mong ngóng từ lâu, cho đến nỗi cậu quên phăng cha đang trên đường dài, một mình đầy nguy hiểm. Giọng náo nức, San hỏi bạn:

- Nhưng ngộ ông ấy không cho chúng ta dự thì sao?

- Cái đó thì chắc rồi, ông ấy không cho tụi mình dự đâu, vì tụi mình còn nhỏ, ông bảo vậy nhưng chúng ta sẽ lên đi theo. Tao, tao cũng có đoàn tùy tùng riêng chứ không phải chơi đâu.

- Ngon quá há?

Biết bạn điều mình, Yago cười to:

- Ngon lắm, chứ sao bạn! Nếu bạn tỏ ra biết chuyện, tôi sẽ cho bạn theo đoàn săn. Còn không thì tôi nhốt bạn trong cái soukala chật hẹp này mà đi cho yên bụng, vì tôi được lệnh bảo vệ bạn như đứa em nhỏ dại... Bạn là Dio, thuộc hàng thứ hai, bạn đừng quên!

Giọng lễ phép giả tạo, San trêu lại:

- Thưa Yo, người anh cả! Dio này xin tuân lệnh của anh!

- Được lắm! Hời đứa em thứ hai da trắng! (Yago đổi giọng đột ngột) Thôi! Bây giờ không giỡn nữa! Để tôi nói cho anh nghe: tôi đã chọn được một số con trai trong làng cho đi theo mình để khuân vác. Anh biết không, tôi chuẩn bị sẵn sàng từ lâu lắm rồi à! Thực phẩm đủ thứ, có mỡ và bột nữa đó nghe. Đêm nay, tụi mình xuống làng coi lễ thích huyết, nghe? Ưng không?

- Ưng thì ưng nhưng tao sợ họ không cho, vì nghe là trừ ông Mặc Lâm chủ tọa buổi lễ, không một người da trắng nào được dự...

- Đúng ra thì như vậy, nhưng đừng lo, đã có tao đây. Vả lại tao muốn mày thấy tao cho máu. Chính tao à!

San không tài nào hiểu nổi những thứ tập tục man rợ của xứ này: luôn luôn có máu... máu... song cậu rất tò mò, muốn thấy xem sao.

*

Thật khó quên cái đêm ma quái đó, San thầm nghĩ. Yago và San lén lút đi sau đám dân xa xa, cậu trai da đen giúp bạn tìm một thân cây rỗng bên trong thu mình ngồi vào đó, nhìn ra. Công trường rộng lớn của làng nhờ những bó đuốc rơm tẩm dầu cháy bập bùng soi sáng và cuộc lễ bắt đầu.

- Thôi! Bạn cứ ngồi yên đây! Xong lễ tao đến rước xuống, nghe!

Nói xong, Yago tuột xuống, tiến về đám đông đang nhốn nháo chuẩn bị hành lễ. Ngoài những ngọn đuốc rơm, một đồng lửa vừa được nhóm lên giữa sân cát. Các vũ công nhảy múa, mặt vẽ phấn màu, phản chiếu ánh sáng tạo một cảnh tượng ma quái, lạ lùng. Giàn trống nổi lên, nhịp điệu dồn dập, từng bừng, hứng khởi. Rồi thì im lặng hoàn toàn. Vũ công mệt nhoài nằm dài trên cát. Lão phù thủy được cả bọn trai làng công kênh lên vừa tầm cái trống vĩ đại giữa đám đông. Lão chậm rãi cầm dùi gõ từng tiếng một, tạo thành một thông điệp gửi đến cho rừng già huyền bí, nói rõ ra là gửi đến cho loài voi.

Phải thông báo trước cho các vị lãnh chúa tối cao của rừng già biết là sáng mai, loài người sẽ tấn công và để chuộc lỗi làm đổ máu các vị lãnh chúa có bộ da dày cao quý này, loài người xin dâng máu trước vào đêm nay với tất cả thành kính đúng theo tập tục cổ truyền.

Rồi tiếng trống chợt tắt, những bó đuốc rơm trên tay dân làng được quây lại thành một vòng tròn. Từ phía rừng tràn bóng tối bỗng những người mang lột thú xuất hiện. Họ gồm ba người đội lớp báo, mặt che kín, trên mỗi đầu ngón tay mang những vuốt sắc, có khoen đồng. Chính họ thay lão phù thủy làm lễ thích huyết.

Yago từ từ tiến lại gần ba người thú, cách hai bước nó dừng hẳn lại. San bưng mặt, cố gắng để khỏi kêu rú lên: những móng vuốt nhọn hoắt của sáu bàn tay người thú thì nhau cắm vào tay bạn san, máu vọt ra và yago ngã xuống. Tên phù thủy tức thì nhảy lên mình Yago và trói nghiêng cậu trai da đen lại bằng sợi dây da trong lúc tiếng trống vụt nổi lên cuồng nhiệt. Rồi các thợ săn, tất cả thợ săn xúm lại, vớt chông chất cung tên lên mình Yago và Yago nằm yên như một tử thi.

San không thấy rõ bọn người mang lột báo biến mất từ lúc nào (Họ là những tên phù thủy uy quyền nhất Lobi, không sinh sống chung với dân làng mà sống biệt lập trong rừng sâu với dã thú và chỉ ra khỏi rừng mỗi năm một lần vào đêm đại lễ trước cuộc săn voi).

Yago đứng lên, tỏ vẻ hài lòng. Các vũ công lại quây quanh cậu mà nhảy múa theo nhịp trống. Cuộc lễ kéo dài đến rạng đông. San không ngủ, vì để khỏi phụ lòng bạn. Sau rốt, Yago trở lại hốc cây kéo bạn ra, sóng bước trở về.

Đoàn săn vĩ đại do Mặc Lâm điều khiển lên đường. Ông ta chọn những thanh niên trẻ trung dũng cảm nhất trong bộ lạc. Cùng với hai người hướng đạo, ông đi trước đoàn người. Có bác sĩ Viết trong đoàn săn. Rồi những người mang súng. Cuối cùng là thực phẩm, hành lý do một số người khác lót lá đội trên đầu.

- Họ sẽ đến Đan ka trước.

Yago bảo bạn. Cậu cũng tập hợp sau nhà tám thiếu niên trạc tuổi hai đứa, phân phối những thứ phải mang đi. Mỗi đứa đều có khí giới và riêng San một khẩu cát bin liên thanh. Phần Yago, cũng như tất cả đoàn tùy tùng: khí giới của chúng là cung tên và một ngọn giáo dài rất nhẹ.

Giọng như một nhà chỉ huy chính cống, Yago ra lệnh:

- Lên đường!

Và cậu trai da đen đi trước, vẻ hiên ngang, hùng dũng. Đoàn săn nhỏ bé đi bên nhau trên con đường đá dẫn đến bờ sông Bam ba. Sáng hôm nay trời rất trong, thật hợp cho một cuộc phiêu lưu kỳ thú và... lén lút! Qua khỏi con sông có đàn hà mã hiền lành, xa hơn là đàn sấu tắm nắng lười biếng ; thấy bóng người, chúng

chậm chạp chuôi mình xuống nước. Rừng già như mời mọc, hứa hẹn. Đàn gà rừng xòe cánh bay là là trước mặt, vài con sáo bay vút ngang con đường đất đỏ, như những dải lụa vắt ngang. Đoàn săn của Mặc Lâm đi trước đoàn Yago hai giờ rồi. San lo là đoàn mình sẽ khó mà bắt kịp đoàn người lớn, nhưng Yago tìm một con đường tắt băng ngang rừng. Yago tiết lộ dự tính của mình:

- Tôi có cách, tôi sẽ làm cho đàn voi quày ngược lại, buộc chúng rời khỏi thung lũng, và nhờ vậy, ông chủ sẽ gặp chúng sớm hơn ông tưởng. Tôi đã cỡi ngựa quan sát trước: Hồ Tankon cạn nước mà ông ấy không ngờ.

Dưới những con mắt thán phục, Yago cầm đầu bọn thiếu niên trong cuộc hành trình đầy hứa hẹn mạo hiểm. Chúng qua những đồng cỏ dài xanh ngất, đến một vùng hoang dã không có bóng người, rồi đêm đến chúng căng lều, dựng trại trên một ngọn đồi. Đoạn, để San và các bạn lại trại, một mình Yago len lỏi vào rừng với cây cung – San có ý muốn đi theo, nhưng Yago ngăn lại:

- Ông Mặc Lâm không xa đây. Đừng để ông nghe tiếng súng, chúng ta phải giữ bí mật.

San đành nghe theo. Cỡ một giờ sau, Yago trở lại với một con sơn dương cực đẹp trên vai, giao cho các bạn xẻ thịt làm bữa ăn, rồi nắm tay San kéo đến tận cuối ngọn đồi:

- Anh nhìn xem! Tôi đã biết trước là ông ấy đi về phía Tankon, chúng ta thấy họ, nhưng họ thì không thấy được chúng ta.

San vỡ lẽ: tại sao mà Yago bảo bạn nhóm lửa trong hốc đá, cậu nhìn theo tay Yago chỉ và cậu thấy ánh lửa do đoàn săn của Mặc Lâm đốt lên xa xa.

- Nếu như họ thấy, họ có thể cho là một đoàn săn khác, chứ đâu ngờ là chúng ta?

- Không đâu! – ông ấy biết ngay, vì không ai dám đến săn trong khu vực thuộc quyền ông ấy. Vì vậy, ông sẽ đến, tóm cổ chúng ta và bắt trở về ngay.

- À! Ra vậy đó.

- Ông ấy không chịu nhận là chúng ta đã lớn, cứ liệt chúng ta vào hạng con nít ranh. Mà biết chớ: chúng ta có thể nhận lấy trách nhiệm rồi, đâu khờ khờ như ông nghĩ, nhưng mình...

Đang thao thao nói, Yago bỗng dừng bật, đưa ngón tay chỉ cho bạn thấy một đốm lửa khác, đốm lửa thứ nhì, nhỏ hơn ngọn lửa của đoàn săn do Mặc Lâm điều khiển.

- Lạ quá! Ai mà dám táo gan – Yago thắc mắc bảo bạn – Tao chưa từng thấy...

Rồi không để San có ý kiến gì, nó đứng lên, kéo tay bạn, giục:

- Mình phải thám thính coi sao, không phải chuyện chơi đâu.

Hai đứa vượt con dốc gập ghềnh đi vòng quanh rất xa, dọc theo một con suối cạn tiến lại gần chỗ phát ra ánh sáng. Chốc chốc, ánh sáng lại bị rừng cây che khuất làm yago phải hít mùi khói để định hướng dò lần đến trong bóng tối. Rồi thì... ngọn lửa lóe sáng xuyên qua đám lá rừng dày kịt. Sẽ sàng, hai đứa vạch lá để nhìn cho rõ. Yago kêu lên nho nhỏ:

- Lại tên da trắng đó, San ơi!

San lặng người kinh sợ vì nó cũng nhận ra đúng là Lịch: người đã bị Yago đánh dấu lên vai bằng mũi tên săn không có thuốc độc, người đã được ông Mặc Lâm tha chết với nhiều câu đe dọa quyết liệt. Lịch...

tên da trắng có một tung tích hành vi mờ ám, đáng ngờ, cho đến nỗi Mặc Lâm đã cương quyết nói là sẽ giết như giết một con chó ghê nếu hắn còn lảng vảng tại vùng này! Hắn có sợ ông hay không?

Ngồi một mình trước ngọn lửa cách hai đứa trẻ cỡ vài chục thước, bên cạnh là khẩu cát bin và cái túi da, trên ngọn lửa ấm, một con chồn lớn mình xuyên qua một que nhọn sắp chín vàng ; trong lúc chờ đợi cho thịt ăn được, Lịch moi lấy những bắp ngô vùi dưới than hồng lên, lột vỏ, đáng bộ mỗi một, thờ ơ.

Yago lặng lẽ ra hiệu cho bạn rút lui. Hai đứa cẩn thận không gây một tiếng động khê nào, cả đến hơi thở cũng gần như cố nín, vì sợ gấn phát giác ra mình. Chắc chắn là hắn không tha San, đứa con trai của nhà bác học đã chạy trốn khỏi Âu châu như ma đuổi, đã phải thay tên đổi họ ; và giờ đây, người cha lại bỏ con một mình cho bạn và một cậu trai da đen mà về Âu Châu theo đuổi nhiệm vụ. Thốt nhiên, Yago lạnh người vì khiếp sợ: nếu San bị Lịch trông thấy thì sao đây? Chắc chắn, Yago sẽ liều chết cứu bạn...

15 phút sau, hai đứa mới thực sự tin là mình được an toàn. Mùi thịt nướng thơm lừng đánh thức giác quan, Yago hoàn hồn, bảo bạn:

- Thôi! Thoát hiểm rồi, San ạ! Ăn đi!

San chưa kịp trả lời bạn, Yago chợt nhớ ra:

- Từ này, anh không được giữ tên San nữa, nghe không? Anh là Hà, nhớ chưa?

San phì cười, song cũng nhận là sự cẩn thận của Yago rất cần mà nó quên khuấy đi, tuy nhiên, San cố gượng vui:

- Cũng chẳng cần chi hai tên đó. Tôi đã có tên anh đặt: Dio! Anh quên ư?

Yago cũng cười theo vui vẻ:

- Phải, Dio! Tên này con hay hơn mà lại có vẻ Châu Phi biết mấy! Được đó: Dio! Thôi! Ăn đi, đói quá rồi!

Song San không ăn được trong lúc bạn mình ăn uống ngon lành. Bộ mặt xương xẩu và hung ác của Lịch ám ảnh San. Nó thầm hỏi tại sao Mặc Lâm ra lệnh cho hắn phải rời Kotokro mà hắn vẫn chưa chịu làm theo, cứ lẩn quẩn đây? Để làm gì chớ? Hắn đã biết tin cha San rời Châu Phi chưa? Hắn có biết ông còn để con trai lại không? Lại còn vết thương? Sao hắn không lo chạy chữa?...

Hắn không sợ ông sao? San rùng mình một cái, cảm thấy ớn lạnh toàn thân. Yago ngừng nhai, chăm chú nhìn bạn:

- Dio! Mà làm sao vậy? Mà đã uống kí ninh chứ? Hay lại quên rồi?

Quả thật, từ mấy ngày qua, có quá nhiều điều xảy đến dồn dập cho nên San quên khuấy chuyện uống thuốc ngừa. San không trả lời mà chỉ lắc đầu với Yago. Yago kêu lên, giọng bất bình:

- Coi chừng mà sốt cho coi! Nếu tao biết mà không uống thuốc ngừa, tao không dẫn mày đi săn đâu.

- Yên chí đi, Yago! Tôi không sốt đâu mà.

Miệng nói cứng nhưng sự thật, San đang lạnh cóng. Yago giọng thành thạo:

- Tao chắc mày bị mệt quá đó, vì mày không quen vất vả như tụi này, nhưng không sao, tao đã chuẩn bị chu đáo mọi thứ cần thiết cho cuộc đi này. Cứ yên tâm!

Nói xong, Yago lục trong đồng đồ đạc mang theo lấy ra hai cái chăn len đưa cho bạn, đoạn lôi trong túi

da ra một mớ lá kí ninh, cho vào nồi, bắc lên bếp tức thì.

- Nói cho Dio biết trước: đằng hơn thứ kí ninh viên đó nghe? Nhưng để phạt cái tội hay quên của chú mày...

- Cảm ơn Yago! Tôi vẫn còn là đứa trẻ con cần có người chăm sóc, tôi chỉ vướng chân anh...

- O, thôi! – Yago ngượng ngập gạt đi – anh nói gì điên điên vậy? Tôi há không nhờ anh mà biết được nhiều chuyện hay, lạ ở Âu Châu đó sao? Thôi, ngủ đi một chút rồi tôi sẽ đánh thức dậy uống thuốc. Đừng quan tâm đến thằng Lịch khốn nạn, đừng sợ nó. Nó không biết có mặt chúng ta ở đây đâu. Mà nói cho cùng nếu nó biết, nó sẽ chết trước khi lại gần Dio, tôi cam đoan vậy!

San không thể quên được đôi mắt Yago lúc đó: nó lóe lên một tia sáng kỳ dị, vừa cương quyết vừa man rợ, và tia mắt của Yago đã giúp San yên tâm, chìm trong một giấc ngủ say sưa.

Sáng hôm sau thức giấc, San thấy khỏe khoắn hẳn. Nó được uống một cốc café đậm, và cảm thấy quả mình có đầy đủ phong độ y như lời Yago hứa trong đêm, khi San từ chối nửa bát nước kí ninh đắng nghét còn lại: “Uống đi! Uống hết thuốc này, sáng mai anh sẽ có đủ phong độ như khi còn ở nhà, Hà ạ!” Thực ra lúc đó vì nể bạn, chớ San không thể tin được lời Yago, vậy mà những lời đó lại là sự thực!

Cậu trai vờn vai hít mạnh mấy cái, đoạn nhìn Yago cười hàm ý cảm ơn. Cả bọn lại lên đường. Đoàn tùy tùng của yago bước đều phía trước, trên đầu lắc lư những bọc hành lý kèn cang. Tiếng chim và tiếng khỉ trò chuyện líu lo, chí chóc trên cành cây, trong vòm lá rậm.

Không khí của rừng già trong bình minh thật tinh khiết. San thở mạnh, sung sướng nghĩ đến cuộc săn voi hào hứng, quên hết lo âu sau một giấc ngủ ngon lành. Bên cạnh nó, Yago như một người anh cả sẵn sàng chở che, bảo vệ...

Bằng qua ngọn đồi đến dòng suối cạn, chúng ghé lại chỗ Lịch cắm trại đêm qua: vắng ngắt, lặng yên ngoại trừ đồng tro tàn chứng tỏ sự thực trong đêm.

Một ngày nữa, chúng mới đến Volta. Lịch biến mất không còn dấu vết. Yago đi một mình thăm dò rất lâu, đoạn trở lại quả quyết nói:

- Hẳn đi về hướng mặt trời lặn, tôi đã thấy vết chân hẳn, hẳn đi khắp khiêng, một chân kia thì kéo lê trên đất.

San muốn học cách quan sát của Yago nên mỗi bận bạn đang đi mà ngừng lại áp tai xuống đất lắng nghe, nó cũng làm theo. Mặt san thoáng hiện vẻ vui mừng, ngỡ như mình đã nắm được bí quyết phân biệt những bước chân di chuyển của thú rừng, San kêu lên:

- Yago! Có phải là đàn voi đang đi tới?

Yago cười xòa:

- Dio! Bạn lầm rồi, chỉ là bầy ngựa rừng đi uống nước đó. Nhưng đừng nản, bạn sẽ biết, không lâu đâu.

Rồi đến một gia đình công đi dạo: những con chim to lớn đó vừa đi vừa cào cào mỏ, đập đập cánh. Thình thoảng, tiếng động dội lại tai người nghe như những tiếng động do cây can chống của một người, một người chỉ dùng can để thăm dò chứ không phải là một cụ già tựa hẳn thân mình trên đó.

Sau bữa ăn trưa, lần thứ nhất Yago tươi hẳn nét mặt: nó quả quyết là mình khám phá ra dấu vết đàn voi trên ba chục con. Cánh đồng cỏ bị dẫm nát, chúng đi dọc theo dòng sông ngược về phía Dankana. Yago còn bảo mình phải cố gắng làm cho chúng đi vào thung lũng Tankon để đoàn săn có thể gặp chúng trên hồ.

Yago lấy cái còi săn bằng gỗ mun – vẫn đeo lưng lắng theo mình cùng mấy thứ bùa hộ mệnh – đưa lên miệng, huýt một tiếng dài. Bước chân nó cũng dài và vội vã. Phía sau, đoàn tùy tùng theo sát Yago. Khẩu cát bin được san rút khỏi bao.

- Phải đi nhanh! – Yago nói – Nếu không, tối đến gió đổi hướng đàn voi sẽ nhận ra mùi của chúng ta, hỏng mất, chúng nhảy lăm kia.

Đến gần Volta, trong đám cỏ chẳng chịt bày ra nhiều đường mòn từ đồi đổ xuống. Về hướng Tây, mặt trời sắp lặn làm đỏ rực tận chân trời. Chợt, qua khe hở giữa các chòm cây, đoàn người trẻ tuổi trông thấy đàn voi nhẹ nhàng tiến đến: những con voi mẹ bụng lặc lè chậm bước vừa đi vừa canh chừng đàn con dưới bụng chúng một cách cẩn trọng, những cái chân trước của chúng to bằng cả cái cột nhà lớn mà kỳ quái: lại rất sẽ sàng. Sau cùng là con voi chúa đàn trong lớp giáp da lưng lằng phủ lấy bộ xương to cự đại và cặp ngà dài chấm sát đất.

Khấu cát bin run lên trong tay San.

Quì cạnh San, Yago nhích nòng súng của bạn lên và đặt dựa vào một cành thấp, giọng Yago cũng thấp:

- Con voi đực già nhất đấy, hãy ngắm đúng vai nó... được rồi, đợi một tí! Cẩn thận!

Đàn voi vẫn không hay biết tai họa đang đợi chúng, cứ từ từ vượt lên dốc tiến gần chỗ bọn trẻ nấp và thủ sẵn khí giới. Yago ước lượng khoảng cách: còn hai trăm thước nữa, còn trăm hai, còn một trăm... Ngồi xếp xuống đất, cậu trai da đen tháo bùa hộ mệnh của mình ra, đào lỗ chôn xuống: thờ Thần Thú rừng, Thần săn bắn và Sơn Thần, đoạn cậu ta đập đầu xuống đất, trán chạm vào cát thì thầm cầu nguyện rất lâu với Thần Voi. San lắng tai song chỉ nghe lồm bồm vài tiếng: "... Bụng dân Kotokro lép xẹp, họ đói meo... xin Voi Cha đến thăm họ! Xin Voi Cha ghé mắt lại, ban cho dân Kotokro chút ít phần thịt của Ngài, Ngài rộng lượng..."

Tuy lạ lùng về phong tục kỳ quái của xứ này, San vẫn không tỏ vẻ chống đối. Yago đã cho nó biết rằng ngay cả Mặc Lâm, người da trắng khả kính cũng không dám bắn voi khi người ta chưa xong phần nghi thức cầu nguyện với Thần Voi, những lời khẩn nguyện chân thành nhất.

Đàn voi cứ chậm chậm tiến đến. Bấy giờ chúng chỉ cách chỗ bọn trẻ cỡ 50 thước. Bỗng mấy con đi đầu đưa vòi lên cao, bứt vài ngọn lá non cho vào miệng nhai, và rồi lại tiếp tục đi. "Hú vía! Tao tưởng chúng đã đánh hơi thấy chúng ta chứ" Yago thì thầm trong tai bạn. San cũng nóng nảy không kém, tay nó áp sát vào báng súng. Từng cái một, những khối xám xịt to lớn lừ lừ diễu qua trước nòng súng, vài con to nhất lọt vào đúng điểm nhắm của San, song nghe lời bạn, cậu không vội bóp cò, đúng như kế hoạch của Yago.

- Đây! Coi chừng bắn, nghe! Nó sắp đến đó!

Cổ họng San như bị ai siết lại. Bầy thú khổng lồ chột đời ý bước mau. Có vài con đi gần cho đến nỗi San nghe cả tiếng ồ ộc trong bụng chúng kêu lên bên tai. Đi đoạn hậu, con voi đực già nặng nề, sà sĩnh với bộ ngà vĩ đại, chỉ cách tầm súng San không đầy vài chục bước.

- Coi chừ... ng!

Yago chưa dứt lời thì một tiếng nổ chát chúa dữ dội vang lên như xé cả màng tai. Cái khối đen sì to lớn chậm chạp kia chuyển động một lượt: những cái tai to hơn cả cái quạt nhất tề vênh lên đập phành phạch vào vai, những cái vòi nhăn nheo lắc lư chĩa lên trời và những tiếng rống báo động bắt đầu. Tức thì, cảnh hỗn loạn kinh tởm diễn ra: chúng chạy tán loạn khắp các ngã, những khối thịt nặng nề va chạm nhau, xô đẩy nhau, mặt đất rung chuyển, khu rừng náo động, cành gãy răng rắc. Lũ trẻ khuân vác hành lý không ai bảo ai cùng co giò chạy trốn giữa các cây to, làm rớt hết đồ đạc không kịp hay biết. Đàn voi trong cơn tức giận và sợ hãi, điên tiết quày lại giương vòi quật ngã những cành cao, nhổ bật những cây chắn đường, chà đạp hết những gì trước mắt để tìm lối thoát.

Bị vây khốn giữa cơn lốc kinh hoàng, tay chân cứng đờ, San không thể nào cử động và trong lúc San vẫn còn đứng trơ ra như vậy thì sừng sừng trước mặt nó một khối xám đen to lớn với cặp ngà hạ thấp. Tức thì, San bật dậy như thể cái lò so vừa bung ra, vụt bừa khẩu súng cát bin, phóng càn về phía trước. San băng qua những cành gãy gập, những bụi gai nhọn rồi sau cùng bí quá nó chạy vòng quanh một gốc cây to. Sát gót San, con vật giận dữ vừa đuổi theo, vừa thở phì phì, hỗn hển, chân nện thình thình trên mặt đất. Rõ ràng là San sắp nạp mạng cho con voi to lớn...

- Dio! Chớ sợ! Đã có tôi đây!

Qua lùm cây xanh, San thoáng thấy bóng Yago, mắt San mờ đi trong lúc con vật vẫn phóng về phía nó. San kiệt lực, khụy xuống, nhắm hai mắt lại, mong con vật kết liễu đời mình một cách nhanh chóng, nhưng tiếng kêu mơ hồ của Yago như một sức mạnh nhiệm mầu làm San lại lao đảo gượng đứng lên... Hình như Yago lao mình tới? Hình như con voi hung tợn đã trông thấy Yago? Và trời ơi! Hình như nó bỏ San mà quay lại đuổi theo Yago, có phải...? San nằm dài trên bãi cỏ, ngất đi.

Khi San tỉnh lại, bên cạnh nó, Yago, mồ hôi nhễ nhại, hơi thở dồn dập nhưng trên môi một nụ cười làm khuôn mặt cậu rạng rỡ hẳn lên.

- Dio! Mà không... sao cả chứ? Tao hoảng quá!

San cảm động thấy bạn coi rẻ mạng sống vì mình, ấp úng:

- Trời ơi! Nếu không có anh cứu tôi thì...

Yago gạt đi:

- Chẳng qua con voi nó thích mùi của tao hơn mùi của mày thôi. – Và cậu trai da đen lại cười vui vẻ. – Ủi chao! Chút xíu nữa là nó rượt kịp tao, nó theo tao bén gót, trong lúc tao cuống quýt vì chưa kiếm được cách gì thoát thân thì nó phát điên sao đó, dừng lại nhổ một gốc cây, ô không! Nó không điên: có một thằng nhỏ trong bọn tụi mình trốn trên cây và nó thấy mùi. Nhưng nó giận quá hóa ra ngu: không nhận thấy cái cây đầy những gai là gai, mà cái nào cũng nhọn, cũng dài làm cho vòi nó chảy máu... nó bị đau điên lên... Ủa! Dio! Mày cũng chảy máu đây mà? Sao vậy? Đưa coi nào!

- Không sao! Thoát chết là may, chảy máu thì ăn thua gì...

Thật ra, San không ngờ mình bị sây sát nhiều chỗ, da mặt bị rách và ngẫu nhiên làm sao: lại rách gần đúng chỗ mà Yago và những thợ săn thuộc quyền chỉ huy của Mặc Lâm đánh dấu cho giống ông ta: miếng da có cả chút thịt lủng lẳng kéo dài từ má đến tận tai San! Yago dùng khăn tay chấm máu ở vết thương trên mặt bạn, giọng vui vẻ:

- Rốt cuộc, mày cũng giống tao! Tao đã nói là không đau đớn gì hết, kia mà!

San bật cười theo khi nhớ lại Yago vẫn khuyến dụ mình đánh dấu nhiều lần mà San sợ đau, từ chối. Bây giờ thì... Yago nghiêm giọng:

- Cứ ngồi yên, tao sẽ làm, đừng sợ, tao còn khéo tay hơn cả y tá Vân kia!

Nói xong, Yago rút trong thắt lưng con dao hai lưỡi và San nhắm mắt, phó mặc cho bạn ra tay.

Quả thật, Yago rất nhẹ tay, trong chớp mắt, nó kêu San mở to mắt mà xem miếng da mặt của San nằm gọn trong tay nó, nát nhều. Bằng nụ cười hài lòng ngây ngô, Yago bảo bạn:

- Rồi mày xem! Ông Mặc Lâm sẽ rất vui lòng!

San quên hỏi bạn đàn voi tàn mác hướng nào và nó thấy lũ trẻ từ trên các ngọn cây cao, lục tục thò mặt xuống, còn dớn dác vì sự khủng khiếp đã qua, lo lục tìm đồ đạc vứt bừa khắp các bụi rậm. Sau một hồi còi do Yago thổi lên, cả bọn lại hàng ngũ chỉnh tề. Yago ra lệnh:

- Thôi! Lên đường! Đàn voi đã đi trước chúng ta, chúng sắp gặp đối thủ xứng đáng trong lúc lợi qua hồ. Mình sẽ cắm trại xa xa một chút, đề phòng...

Thế rồi, cả bọn lại qua một đêm ngủ giữa trời và lộ bộ trọn buổi sáng, chúng đến ranh giới Tankon. Đàn voi bằng ngang vũng lầy làm lún sâu, láng quáng lại gần sẽ bị chôn sống mất tích. Kinh nghiệm đã giúp Yago khám phá điều đó kịp thời, cả bọn phải đi vòng phía khác. Yago chỉ để cho các bạn có chút thì giờ nhai vùi vài trái bắp nướng, đoạn xuống suối lấy đầy nước vô bình dự trữ rồi tức tốc theo dấu chân voi. Tối đó chúng thấy đám lửa trại của đoàn săn. Yago rất hồi hộp: với chút ít may mắn, ngày mai những người này sẽ tấn công đàn voi. Cỏ rất tốt quanh chỗ chúng nằm, cỏ như cỏ ở xứ Anh cát lợ. Cách đó không xa có một bầy hà mã, cho dù chúng là những thú không nguy hại, Yago vẫn phải cắt người thức cầm đao canh phòng. Bởi nó e rằng với bốn chân cụt lùn mà rời khỏi mặt nước, hà mã thường lúng túng, không biết cái gì sẽ xảy ra.

Mờ sáng hôm sau, lại sang sông tiến về phía đường mòn, len lỏi giữa những đám cỏ cao xanh tốt. Trước mặt chúng, đoàn săn Mặc Lâm đã hiện ra. Chúng hết sức cẩn thận, cố để họ không trông thấy, giữ khoảng cách xa xa. Và bây giờ lại đến lượt Yago ra lệnh lần nữa:

- Chúng ta phải tránh xa, thật xa. Voi để dành cho họ, ta, ta chỉ săn trâu hay bò rừng thôi.

Yago chỉ cho San và các bạn trông thấy những chấm nâu sẫm nổi bật giữa đám cỏ cao trong thung lũng. Con đầu đàn đưa mõm lên cao, có vẻ nghi ngờ. Con vật tuyệt đẹp với màu lông nâu tươi, láng mượt, song nó có vẻ bức bối khác thường. Đứng cách đó cỡ vài chục thước, Yago đưa súng lên vai nhắm thật kỹ, thật lâu. Song khi Yago sắp nổ súng thì con vật tinh khôn co giò biến vào rừng rậm. Tuy vậy Yago đã gửi viên đạn đi rồi. Có tiếng dội lại làm người ta có thể lầm là tiếng nổ thứ hai. Yago tức tối, gầm lên:

- Trật rồi! Chưa bao giờ tao ngu thế!

- Mà làm nó bị thương rồi chẳng?

- Chưa, nó chưa hề hấn gì hết, chưa rụng một cái lông, uống toi viên đạn!

Chợt, Yago ngừng nói, lắng tai và lẩm bầm: “Hình như là... tụi bay có nghe gì không?”

- Không! Anh nghe được gì vậy?

- Voi!

Yago buông nhẹ một tiếng rồi im bật. Bỗng có tiếng cát bin nổ. Ánh nắng mặt trời gay gắt chiếu trên khu rừng già im lặng. Tiếng nổ khô và ngắn tựa như tiếng gãy của một cành cây. Đưa cái còi mun lên miệng, Yago thổi lên. Từ xa có tiếng trả lời. Hai bên đã nhận ra nhau? Ông Mặc Lâm có cáu giận chẳng? Ông nghĩ sao khi biết bất chấp lời dặn của mình, Yago đã lôi cuốn San vào cuộc săn đầy nguy hiểm?

Mặc cho San lo lắng, Yago vẫn thản nhiên tiếp tục ra mặt hiệu cho Mặc Lâm. Đôi bên trò chuyện qua cái còi săn bằng mun đen bóng loáng. Sau cùng, nó tươi tỉnh cắt nghĩa cho cả bọn nghe:

- Ông ấy đã nguôi giận, tha lỗi cho tao, vì tao cứu sống Dio và lừa được đàn voi về hướng ông đón đợi. Hiện ông đã cho bao vây khu rừng phía Volta, ông chọn những tay thiện xạ nhất. Ông còn hứa từ nay sẽ cho tao nhập đoàn săn.

Thế là cuộc lùng bắt đã thật sự mở đầu cũng như mọi năm, do ông chủ da trắng can đảm chỉ huy, kiếm thịt cho dân Kotokro. Chốc chốc, Yago lại dùng còi săn hỏi và sau đó giải thích cho cả bọn biết:

- Họ đã chặn đầu đàn voi, chúng chia làm hai tốp... à! Mấy con voi mẹ dắt con nhỏ xuống sông. Toán

của bác sĩ Viết đi xa quá rồi, toán do ông ấy cầm đầu thì đang tiến gần con đầu đàn.

Những tiếng còi trao đổi im bật sau đó. Cả bọn cùng nín thở lắng tai. Một tiếng nổ to dữ dội vang lên rồi lần lượt hàng loạt súng thi nhau nổ ròn, vang dội rừng già. Như thế là có trận động đất đầu gần lắm, tiếng voi gầm rít, tiếng cây ngã đổ, tiếng chân chạy thành thành chen trong tiếng súng nổ liên hồi. Mấy thằng bé nhất gan nhớ lại cảnh tượng hãi hùng đã qua, lại tái diễn màn chạy trốn cũ: vút bừa hành lý, leo lên cây hoặc nấp sau các bụi gai. Yago vẫn bình tĩnh quan sát. Bỗng trước mặt hai đứa cây cối vệt đôi ra: một khối đen lù lù xông tới nhưng là một khối nhỏ tròn trịa, lóng bóng với cái vòi nhỏ nhỏ xinh xinh, một chú voi con!

Tức thì, Yago lao tới, bám vào cái vòi voi để chọc con vật giận dữ chống cự. Đôi bên vật lộn nhau rồi sau cùng Yago lôi nó vào một bụi dây rừng, vừa loay xoay với nó, Yago vừa kêu to:

- Lại giúp tôi, mau lên coi!

San và lũ trẻ chạy tới, song khi đến nơi thì Yago đã chế ngự được vị tiểu vương của rừng già: bị vướng trong đám dây rừng, con voi con vùng vẫy, húc bừa tứ phía một cách vô vọng. Thừa dịp ấy, Yago trói nghiến chân sau nó lại. Những nụ cười lạnh lạnh đặc trắng vang lên nhưng vụt tắt ngay vì trước mắt chúng hai khối đen to lớn lại sừng sững tiến đến. Như có phép lạ, bọn con trai da đen biến mất trong một nháy mắt. Yago la San:

- Chạy vô lùm cây! Mau! Tụi nó lạnh ghê chưa? Mà thì...

Nó không nói hết lời, vội vàng kéo bạn bằng mình chạy. Đến một gốc cây to, trong lúc San mệt gần đứt hơi, nó ra hiệu cho bạn leo lên vai mình đoạn trèo lên thân cây, tìm chỗ núp an toàn. Yago leo lên sau nhanh như vượn.

Hai con voi cái chạy thành thịch phía sau, nhưng không, chúng không có ý đuổi theo hai đứa mà lo tìm cách cứu voi con. Hai cậu trai trên cây hoàn hồn, giương mắt nhìn chăm chăm bên dưới: đôi voi cái đứng một chỗ, đầu lắc lư, vòi đong đưa một cách tuyệt vọng, những con mắt nhỏ lấp lánh tia nhìn khổ sở còn voi con thì rên lên khe khẽ. Sau đó chúng đưa vòi lên cao hít hít và như thế nhận được cái mùi ghê gớm: mùi của loài người! Phải! Loài người hung bạo đã gieo rắc tai họa cho chúng, bất chấp chúng vốn là chúa tể rừng già. Khi vòi chúng chạm đến mình voi con, chúng có vẻ hãi hùng nhận ra mùi tay của hai đứa con trai cùng khắp mình con. Lần này hai voi cái lại nhìn nhau, do dự giây lâu như bàn tính cách cứu con. Cảnh tượng đó làm cho Yago và San cùng xúc động. Song đột nhiên hai con vật cùng ngẩng lên, chăm chú lắng tai, chúng lại vừa nhận ra tiếng kêu của đồng bọn. Sau cùng, chúng quay nhìn con voi nhỏ lần cuối rồi lặng lẽ chạy về hướng phát ra tiếng kêu.

Từ trên cây cao, hai đứa nhìn theo hướng hai con voi cái chạy đến. Cách hai lần tên, chúng trông thấy rõ cả ngọn đồi. Một khối đen to lớn nằm nghiêng, vây quanh là đám đông, những người thợ săn giơ cao dao sắc và ngời sáng. Điệu múa chiến thắng bắt đầu trong lúc con vật thoi thóp thở, máu chan hòa thấm cỏ.

Con thứ nhì chỉ bị thương, đang chạy trốn. Nó khắp khiêng trông thật tội. Mỗi lần nó ngã quỵ xuống làm một khoảng cỏ cao rạp xuống theo, song rồi nó gượng đứng lên, bộ da xám vương đầy máu. Hai con voi cái vừa đến kịp, chúng cong mình xuống, mỗi con một phía để giúp con voi bị thương chạy trốn; con voi

bị thương gần như nằm lên mình hai bạn, từng bước một chúng cố gắng vượt qua sông Volta. Nghe lời bạn, Yago đã đặt còi sẵn lên miệng toan thổi để chỉ cho đoàn săn bắt kịp ba con vật, song nó lại hạ xuống để tha cho cả ba được thoát. Hai đứa nhìn nhau, tim cùng nhịp đập và San hết sức sung sướng vì Yago cũng đầy lòng trắc ẩn như mình. Yago mỉm cười:

- Nếu ông Mặc Lâm biết chuyện này, ông ấy sẽ không cho tao dự cuộc săn nào nữa, kể từ đây!

San không nói, lặng lẽ nắm tay bạn thật chặt, hồi hộp nhìn theo ba con vật. Nhưng lòng tốt của Yago và San không kết quả như ý muốn: đoàn người của Mặc Lâm đã theo dõi vết máu mà tìm thấy cả ba con mỗi đáng giá. Hai con voi cái kinh hoảng, cắm cổ chạy tràn. Con vật bị thương ngã gục xuống. Mặc Lâm cho nó một phát để nó khỏi phải kéo dài cơn đau đớn.

Hai đứa từ trên cây tuột xuống và lủ nhỏ lại ủa ra. Những giây phút cuối của cuộc săn thật say mê, thích thú đối với bọn trẻ. Chúng dùng búa, dùng dao săn, mã tấu sả thịt voi, rồi chúng cắt, xẻo những tảng thịt còn nóng hổi, chan hòa máu thắm. San cũng bị lôi cuốn trong bầu không khí nhộn nhịp đó, quên cả cảnh tượng đáng thương, quên nốt nỗi lo lắng khi chạm mặt Mặc Lâm. Tuy ông đã cho biết bằng tiếng còi là sẽ tha tội cho Yago, nhưng riêng với San, ông có tha không? Ông đâu có cho phép nó được tiến sâu vào rừng già không có mặt ông? Trong lúc mà tên Lịch độc ác còn lảng vảng chưa chịu rời Lobi như lời ông cảnh cáo? Tưởng tượng đến đôi mắt sáng quắc của ông chiếu vào mình và cái giọng trầm trầm nghiêm nghị của ông là San lạnh cả người. Ông sẽ bảo sao? “San! Ai cho phép cậu?” hay “Nếu cậu có mệnh hệ nào, tôi làm sao trả lời với cha cậu, hả San?” Trời ơi! San lo quá đi thôi!

Nhưng mặc cho San hồi hộp, Mặc Lâm không vội đá động đến cái tội tày trời của nó. Giọng ông sắc lạnh song vẫn trầm tĩnh:

- San! Ta sẽ nói chuyện với cậu sau.

Trời ơi! Giá ông quát tháo, la lối, mắng nhiếc, San lại yên tâm hơn. Ông sẽ dành cho San thứ hình phạt nào đây? Hai đứa lăm lét nhìn trộm ông, ủ rũ đi bên nhau lòng buồn rười rượi.

Đoàn săn lục tục mang chiến lợi phẩm trở về. Tiếng trò chuyện vui vẻ vang lên khác hẳn khi đi: ai nấy lăm lỳ rào bước không trò chuyện ngoại trừ những câu trao đổi cần thiết giữa trưởng đoàn và vị chỉ huy da trắng. Mặc Lâm, tuy giận San, vẫn góp chuyện với mọi người.

Đang đi, ông kêu lên một tiếng thất thanh, tiếng kêu át cả tiếng xé gió của một lần đạn nhắm đúng vào ông; hơi cúi xuống, ông đã nhờ trực giác tinh nhạy mà tránh được và viên đạn cắm phập vào thân cây gần đó. Lập tức, Mặc Lâm ra lệnh cho đoàn săn dừng lại. Yago lấy búa chặt cái cây để lấy cho ông viên đạn quái ác kia. Chỉ trong giây lát, việc đó hoàn thành như ông muốn. Cầm viên đạn trong tay, Mặc Lâm hàm hàm nét mặt – coi ông giận hơn cả khi biết San có mặt trong đoàn săn – nhưng giọng ông vẫn lạnh lùng, thản nhiên:

- Ta đã biết ai bắn lén ta. Hừ! Dám cả gan!

- May mắn biết chừng nào! Nếu chệch đi một chút, nói rõ ra là nếu anh không lanh mà tránh kịp thì viên đạn đã ghim vào đầu anh. Bác sĩ Viết bảo bạn.

- Phải! Thật may mắn cho tôi. Y như là có ai bảo cho biết trước chớ nào tôi đã kịp nghe đạn réo đầu.

Yago ngừng bước, cho tay lên mớ bùa hộ mệnh trên cổ, cạnh cái còi săn, nét mặt đăm chiêu thành kính.

Bác sĩ Viết đón lấy viên đạn trên tay Mặc Lâm thốt lên nho nhỏ:

- Cũng cùng một cỡ với viên đạn đã ghim vào vai cha San hôm trước, có phải không?

- Khá lắm. Anh đã có thể biết gần hết rồi đó, anh Viết ơi! Không phải chỉ cùng một cỡ đạn mà phải nói là cùng một nòng súng và cùng một người bắn, rõ ràng hơn.

San lại lạnh mình, gai ốc mọc khắp toàn thân. Mặc Lâm vui vẻ trở lại:

- Thôi, hãy gác mọi việc, bây giờ là lúc mừng cuộc săn thành công!

Dân chúng các làng thuộc khu vực ảnh hưởng Mặc Lâm được nhận thịt voi. (Họ không quan tâm chi đến việc cha San và Mặc Lâm bị bắn lén, đến kẻ đã rình rập trong rừng. Với họ, đó là chuyện muối tép, khi cần, Mặc Lâm kêu lên một tiếng, tức thì kẻ gian mất mạng ngay). Mặc Lâm sai dân cỡi ngựa phi báo cho các xóm hẻo lánh, họ cũng được phần thịt chia đều. Người già cả, đàn bà, con trẻ từ hóc hẻm xa xôi kéo ra. Họ hát vang lên. Vừa đi, họ vừa lấy dây rừng, cành cây đan giỏ đựng phần thịt sắp được nhận. Rồi đầu đội, vai mang, họ vừa kéo nhau tản mác về chỗ ở tận các khu rừng kế cận, miệng không ngớt hát nghêu ngao.

Phần Yago và San thì đi sau, lũ trẻ phía trước khiêng con voi con cột tám bốn chân treo trên cái sào dài, chắc chắn. Để nó khỏi bị trầy da, Yago cẩn thận dùng lá non lót mấy chỗ cột dây cho êm.

Hai đứa thì thầm bàn tính và sau cùng đi đến quyết định chung: nhận con thú làm em, đứa em thứ ba sau Dio và tên nó sẽ là Tio! Phải: Tio đứa thứ ba!

- Rồi mày xem: tao bảo đảm là mày sẽ quên chuyện ba mày về Âu Châu, nhờ nó!

Yago hớn hờ bảo bạn. San thì vẫn nơm nớp lo ông Mặc Lâm hạch tội và sẽ trừng phạt, chưa biết bằng cách gì đây. Yago biết ý bạn, an ủi:

- Không sao! Cùng quá là ông ấy đánh đòn, tao sẽ chịu chia một nửa hình phạt với mày, đừng sợ!

CHƯƠNG 10

Tội lỗi của San được Mặc Lâm bỏ qua, không nhắc tới, có lẽ một phần vì cuộc săn được nhiều may mắn, không thiệt hại nhân mạng như trước nay và phần nữa, ông bận tâm nghĩ đến thủ phạm bắn lén ông. Tuy ông kín đáo không tiết lộ ra, song hai đứa trẻ tình khôn biết thế.

Nhiều ngày qua. Cuộc sống êm đềm trở lại. San cùng Yago lại đi săn thịt cho cả nhà ăn. Tio cũng lớn lên, tuy vậy, vẫn cứ ở trong soukala với hai cậu con trai, con báo và con khỉ tạo thành một gia đình ngộ nghĩnh, buồn cười. Sau một thời gian, mỗi lần vào soukala nó phải thót bụng lại mới chui lọt. Biết rằng nó sẽ phải ngủ ở ngoài nhà một ngày sắp tới, nhưng hai đứa cứ cố giữ nó trong soukala được ngày nào hay ngày ấy, chưa muốn rời ra.

Những con vịt trời mập mạp đi dạo từng cặp trên mấy đám ruộng gần làng, mấy con gà gô ngu ngốc và những con bồ câu xanh xinh đẹp lần lượt thay nhau nấp mạng dưới những mũi tên của San hoặc Yago. Yago đã phải thành thật công nhận là San bây giờ nhanh tay, nhanh mắt không kém chi mình. Sau khi đi săn, hai đứa sóng bước bên nhau vừa đi vừa trò chuyện vui vẻ, có khi ghé lại một xóm nhỏ xem phụ nữ nặn đất sét hay làm mặt nạ. San đứng nhìn họ, bàn tay nhanh nhẹn vò viên đất sét, thoáng chốc trở thành cái cốc, con chim hay bất cứ vật gì như ý muốn. Một bữa, Yago đưa San đến gặp một phụ nữ chuyên nặn đồ gốm này. Hai bên bàn tán rất lâu, đôi khi Yago và bà ta ngừng lại đưa mắt nhìn San. Sau này, San mới biết là Yago nài nỉ bà ta giúp bạn mình, quả đó là một bà phù thủy, hiểu hết những dấu hiệu có tính chất huyền bí cũng như tạo ra chúng vậy.

Hôm sau, Yago đưa bạn lại, nó sung sướng đón nhận trên tay bà ta một cái cốc thô sơ chứa cỡ phần tư lít có vẽ hình mấy con rắn quấn lấy nhau. Đó là biểu hiện tình bạn thâm sâu, mà cũng mang ý niệm về sự trường sinh. – Rắn là loài vật thay da – Và kể từ đó, San phải làm vui lòng bạn: uống nước trong cốc ấy để được an lành và để tình bạn hai đứa ngày càng thêm thắm thiết. Đầu óc ngây ngô đơn giản của Yago chỉ mong mỗi có một điều là San sẽ quên hết: Ba Lan xa cách muôn trùng, người cha bác học đang một mình với muôn vàn nguy hiểm... bởi chính Yago đã thấy con báo Baou, con khỉ A Ta, con khỉ Niki và mới đây con voi Tio đều vui vẻ chấp nhận quê hương mới thì tại sao San lại nhớ mãi chuyện đã qua?

Riêng Mặc Lâm, không nghĩ như Yago, ông cũng đối xử với San như trước song có phần dịu dàng hơn. Đôi khi, ông trầm giọng bảo:

- Con hãy yên tâm! Cha con sẽ được bề trên phò trợ. Người tốt có gặp nạn song rồi sẽ qua đi. Con Niki chắc còn bận vài nhiệm vụ, và ta cam đoan nó sẽ về cùng với thư của cha con.

Mặc cho một già một trẻ tìm mọi cách cho San nguôi buồn khổ, San không thể nào quên được chuyến dạ hành nguy hiểm của cha, nhất là mỗi khi nhớ đến Lịch, gã da trắng đã bắn lén cha mình và ông Mặc Lâm...

Mà tại sao con Niki đi lâu đến vậy chứ? Những lần trước nó về sớm hơn nhiều. Trong đầu cậu, cả ngàn câu hỏi hiện lên làm San khó giữ được vẻ bình thản dù hết sức cố gắng.

Mấy ngày đầu, việc gieo vàng trên sông, việc đến chỗ hà mã tụ tập, rồi kể đến việc săn voi... việc chăm sóc voi Tio choán hết thì giờ nên San tạm nguôi khuây. Ngay cả Mặc Lâm, miệng nói cứng để trấn an con bạn, mà chính ông, ông cũng tỏ ra thắc thỏm lo âu. Ngồi một mình, ông hút ống điếu không ngừng và thở dài sườn sượt, rồi ông chấp tay sau lưng đi ra, đi vào cả chục lần. Tối tối, bác sĩ Viết, đồn trưởng Cát cùng ông bàn bạc nho nhỏ, nét mặt trang trọng mà động thấy bóng San là họ im bất tức thì. Họ hết sức tránh không muốn cậu con trai buồn lo về chuyện cha nó không tin tức.

Con Niki coi như mất tích cùng với cha San.

Thế rồi một hôm, sau bữa ăn tối nó lừng lững bước vô nhà. San ứa nước mắt vì sung sướng. Yago và Mặc Lâm cũng mừng không kém. Con vật bươn bả đến gần người này, người kia mong có bàn tay tháo ngay cái bao da nặng trĩu trên vai nó, song không một ai nhúc nhích vì đột ngột quá, mừng rỡ quá. Nó kêu lên khe khẽ mấy tiếng biểu lộ niềm vui. Tận lúc ấy, Yago mới nhớ ra, vội vã tháo cái bao da đem lại cho cha nuôi. Mặc Lâm run rẩy lòi ra từng thứ một, nào thuốc cho bác sĩ Viết, nào đèn bấm, nào đá lửa... nhưng ông có vẻ không cần những thứ đó, ông nóng nảy thò tận đáy bao tìm vật muốn tìm – trong lúc San nhìn chăm chăm vào tay ông, không chớp mắt – Song rồi, già lẫn trẻ cùng thất vọng: cha San không viết cho họ chữ nào hết, không nhắn nhủ gì hết. Niki rất khôn ngoan nhưng không biết nói, làm sao mà hiểu được những gì đã xảy ra?

Mặc Lâm tìm lời an ủi San:

- Ta nghĩ là gấp quá nên cha con không viết được thư. Hãy kiên nhẫn con ạ! Để đợi kỳ xe thư tuần tới xem sao... Phải kiên...

Ông ngừng bật vì có tiếng trống vang lên, càng lúc càng dồn dập và dù không hiểu được thứ ngôn ngữ đặc biệt ấy, San cũng đoán được một phần mức độ quan trọng của bản tin vì Yago và Mặc Lâm đều không giấu được vẻ lo âu. Tiếng trống khoan dần và tắt hẳn sau 10 phút. Mặc Lâm kín đáo đưa mắt cho Yago, cậu con trai bảo San:

- Tình hình nghiêm trọng: trời không chịu mưa cả tháng nay, lúa gieo bị nắng như lửa đỏ đốt cháy. Dân chúng yêu cầu cha nuôi tôi mua cho hạt giống kê hay bắp để gieo, nếu không sẽ đói... mà cha nuôi tôi thì... kỳ này không có tiền.

Không quen nói dối, cho nên Yago không thể đánh lừa được San. Cậu thất vọng đưa mắt nhìn Mặc Lâm cầu cứu. Ông già cũng bối rối không kém chẳng biết làm gì hơn là quay phía khác, tránh cái nhìn tha thiết, cầu khẩn của San. San không chịu được sự úp mở này, nó đánh bạo đến trước mặt ông, run giọng:

- Thưa bác, con muốn biết rõ mọi việc. Thà con biết một lần con hơn phấp phỏng thế này. Con chưa là người lớn nhưng cũng không còn trẻ con nữa, con đủ sức chịu đựng, dù sự thực có tàn nhẫn đến đâu. Xin bác thương con... con muốn biết tin cha con, con van bác!

Mặc Lâm quay lại nhìn San, những lời của nó làm ông xúc động tận đáy lòng. Có lẽ nó nói đúng: che giấu sự thực chỉ làm nó khổ sở thêm. Và lại đã chắc gì là cha nó táng mạng...? Bằng giọng hết sức điềm

tỉnh, Mặc Lâm nói:

- San ơi! Ta không muốn con lo lắng quá, và lại bản tin cũng chưa đích xác. Nhưng thôi, ta nói cho con biết: có hai người da trắng thanh toán nhau tại vùng biên giới Biển Vàng (Gold Coast) một trong hai người ấy bị thương rất nặng và chạy vào một làng da đen lẫn trốn, còn người kia thì lại mất tích ngay sau đó. Ta cũng như con, suy nghĩ đến điên đầu mà chẳng biết sự thực ra sao. Nhưng San ơi! Ta từng nói với con rằng có...

San ù tai lại không nghe gì nữa. Người bị thương lẫn trốn là ai nếu không là cha nó? Tên Lịch thì đời nào dám chường mặt vào các làng để được dân làng dung chứa? Nó không cần cầm giữ nữa, bưng mặt khóc ròng.

Nó khóc rất lâu, rất nhiều, rất hả hê, cho đến lúc nỗi đau đón vơi đôi chút rồi nó im bật, lau nước mắt nhìn quanh. Ông Mặc Lâm đã vào phòng, cạnh nó Yago ngồi bó gối, gương mặt buồn rười, ngay đến khi A Ta vẫn liến thoắng mà cũng ngồi yên, đưa mắt nhìn San nửa như dò hỏi, nửa như cảm thông. Con Niki thì sau khi uống cạn tiếp hai tách sữa nóng do Yago pha cho, nó nằm lăn ra ngủ tức thì.

Hai tuần nữa trôi qua, hai tuần lễ dài lê thê như vô tận. Cứ mỗi thứ bảy, lúc tờ mờ sáng, San đã leo lên đồi, sớm hơn cả toán lính có phận sự kéo cờ bên dưới cái sân trải cuội. San trông thấy toán lính đi lại nhộn nhịp rồi sắp hàng, chào cờ và đồn trưởng Cát hiện ra với quần soọc và sơ mi ngắn tay. Xa xa, bác sĩ Viết cũng tiến lại trước khi vô bệnh viện.

Nhiều toán người phạt cây, đốt bụi, phá những khu rừng dọc theo ven hồ và thung lũng để làm nhà; họ được bác sĩ khuyên nên làm nhà gần nơi có nước và khoáng đăng vì muối Tsé-tsé gây chứng bệnh buồn ngủ đáng sợ rất kỳ ánh sáng mặt trời, chỉ ưa ẩn nấp ở bụi bờ rậm rạp. Vì vậy, họ đốt phá hết những bụi rậm gần soukala của dân chúng. Dần dà, từng ngày một, màu đỏ trên bản đồ lúc trước rất nhiều – màu đỏ chỉ vùng dân chúng bị chứng buồn ngủ hoành hành – được thay bằng màu xanh dịu mắt. San thơ thẩn trong đồn, lơ đãng nhận xét công trình kiên nhẫn của bác sĩ để đợi chuyển xe thư, có khi hàng hai giờ chưa thấy tăm dạng.

Trước hiên đồn, dân bản xứ từ các vùng hẻo lánh kéo nhau đến, họ ngồi phetch ngay dưới nắng hút ống điếu chờ đợi đồn trưởng Cát tiếp mình. Cát giải quyết nhanh gọn, dứt khoát những tranh chấp qua viên thông ngôn, những khiếu nại nhỏ (những điều quan trọng thì được giải quyết tại nhà Mặc Lâm) Mặc Lâm phân xử không cần thông ngôn như đồn trưởng Cát. Ông biết hết cung cách gieo tai họa, phù phép, bùa chú của bọn phù thủy da đen, họ không dám chống lại ông và tuân lời răm rắp. Ông cắt đôi con rắn nước xanh biếc mà dân Lobi ưa thích, đoạn chia cho mỗi bên một nửa, sau khi hòa giải. Hai đối thủ được hút ống điếu của Mặc Lâm mời và mỗi người giữ nửa con rắn, biểu hiệu bảo đảm cho sự hòa bình. Họ sẽ ăn sau khi về đến nhà riêng.

Song con người da trắng đầy quyền uy đó cũng đành bó tay trước sự phiến muộn của con trai bạn: xe thư không ngừng lại trước nhà ông.

- Nay con – Mặc Lâm cố nén lo âu, nói – hãy kiên nhẫn chút nữa, chắc cha con không đến nỗi nào đâu, nếu có gì ta đã biết tin qua đồn trưởng Cát, hay tiếng trống. Đừng lo lắng, không tốt!

Không để cho san cô độc lâu, Yago chạy bay đến đón bạn đi săn. San được người đi giầy lát. Tio, con voi em nuôi hai đứa lớn như thổi vì được hai người anh, một trắng một đen săn sóc chu đáo, kỹ càng. Nhờ Yago – người anh cả da đen – dạy dỗ khéo léo, nó đã biết dùng cái vòi nhỏ xíu để tháo một nút dây hay quấn quanh cái chày và giã kê trong một cái cối làm bằng khúc cây đục giữa lòng. San, người anh thứ hai, dạy nó tiếng Pháp song quả thực nó dễ thụ nhận tiếng Lobi hơn cho nên sau cùng hai anh dùng tiếng đó để sai phái nó công việc. Giọng đặc thẳng, Yago bảo San:

- Thấy chưa, tao nói có sai đâu: nó quên bộ lạc nó rồi, nó chạy theo anh em mình như một con chó nhỏ trung thành, ăn trên tay mình như con Niki, giã kê như con người, tháo dây như... thứ gì... à, như Hường đạo ở xứ mày, bảo gì nghe nấy, thấy chưa?

Đôi khi, hai anh giả vờ bỏ cái cung hay túi tên trong rừng, chỗ nghỉ chân khi đi săn, rồi hỏi qua, hỏi lại như là quên thật, đoạn Yago lớn tiếng bảo:

- Tio! Đi kiếm cái cung (hay túi tên) mau!

Tio gật đầu quay lại bởi từng bụi cỏ tìm vật bỏ quên, và luôn luôn nó làm cho hai ông anh nghịch ngợm hài lòng. San công nhận nó có một giác quan tinh nhạy. Dùng cái vòi, nó rà rà trên mặt đất, bụi cây, nó ngửi và tìm thấy mùi như một con chó săn có biệt tài.

Càng ngày nó càng lớn phổng và đã có thể chở một lúc cả hai anh trên lưng.

Song anh cả nó là người khó tính, luôn bảo San:

- Ta phải nhắc cho nó nhớ nó thuộc giòng giống cao quý của rừng già. Nó phải...

Rồi Yago tổ chức cuộc tranh tài giữa báo với voi, nhưng hai con vật chỉ đùa chơi: báo nhảy lên lưng voi, voi lấy vòi hất nhào báo xuống, thế là hai ông anh quên vai trò ban huấn thị, xông vào cuộc vui luôn. Người và vật quần nhau trên thảm cỏ, cho đến lúc báo Baou đè lên mình làm San và Yago gần ngạt thở, như hai con chuột nhắt trong vuốt con mèo già, voi tức thì can thiệp: nó dùng vòi kéo chân báo ra, đoạn cặp từng anh trong vòi, đem đi chỗ khác.

Nhưng Yago vẫn chưa hài lòng, nó muốn cho Tio tiến hơn, hơn nữa mới nghe.

- Tại sao bên Ấn Độ người ta bắt voi làm công việc nặng nhọc hơn Phi Châu? Mày đọc nhiều sách, mày biết chứ?

- À! – San lúng túng – Tôi chưa đọc sách nói về điều này, nhưng tôi nghĩ có lẽ những voi đó giỏi làm việc vì họ bắt lúc nó còn nhỏ, luyện tập thuần thục...

- Làm sao mày dám cả quyết như vậy?

- Sao lại không? Thì coi con Tio của mình đó...

- Mày có lý! Hay là chúng ta thử nói với ông ấy xem sao?

- Phải! Có voi, người ta sẽ đỡ nhọc nhiều lắm.

- Trong lúc chờ đợi ông ấy thuyết phục dân chúng bằng lòng bắt voi con về dạy làm việc, chúng ta thí nghiệm con Tio, nghe?

- Đồng ý!

Thế là hai đứa đến ông thợ rèn bảo làm một cái cày có dây bằng da trâu, rồi bắt ách vào cho Tio và con

vật kéo theo lệnh anh cả.

Yago mừng rơn. Giọng hân diện, Yago bảo San:

- Một ngày kia tao sẽ chỉ huy một đàn voi thuần thực. Dio! Sau này, tao sẽ thay cha nuôi và tui tao không được cái màu da trắng, tao sẽ chỉ huy dân chúng vùng này như ông ấy hiện nay.

- Tao sẽ làm phụ tá cho mày, à, quên, cho anh chớ, Yago!

San đang vét cái hồ ở cuối khu vườn, chỗ con Tio ưa dầm mình xuống và lăn tròn trong bùn dẻo quánh (bùn rất mau khô bao một lớp mỏng quanh mình nó, nhờ vậy mấy con ruồi trâu chích nó không đau). Chợt Yago phóng tới, hét dừng:

- Mau lên chú em! Có một lá thư cho chú à!

San quăng cái xẻng chạy bay lại phía bạn, mình mẩy tóc tai dính đầy bùn, hai đứa kéo nhau chạy bằng băng, thở hồng hộc. Trước sân, cái xe thư đang rồ máy. Mặc Lâm vui vẻ trao cho San một tờ giấy đánh máy mỏng tanh và không để cho San ngạc nhiên, giải thích:

- Ta biết con đợi lá thư đúng một lá thư, nghĩa là có bao thư và đề tên con đảng hoàng nhưng có lẽ cha con vội quá không đủ thì giờ, con hiểu chứ? Ông ấy gửi chung trong thư ta...

San không nghe gì nữa, nó vồ lấy tờ giấy mỏng đọc ngẫu tức thì, tay run rẩy, mắt hoa lên, những giòng chữ đánh máy như nhảy múa dưới mắt nó, song nó vẫn đọc được. Thư rất ngắn – chắc cha mình bận quá, San nhủ thầm – dù vậy, ông cũng có hỏi thăm đến Yago. San sung sướng quá, nó đọc đi đọc lại hàng chục bận và còn đưa cho Yago đọc nữa. Trong lúc Yago đón lấy lá thư, nét mặt rạng rỡ, ông Mặc Lâm nói với San:

- Thôi, vậy là chúng ta yên tâm nhé? Ta cũng mừng như con vậy.

Thật y như cơn ác mộng kéo dài và giờ được chấm dứt. San vui không thể tả, Yago cũng vậy, hai đứa bá cổ nhau nhảy, hét điên cuồng. Thật là một ngày đáng ghi nhớ. Lại càng đáng nhớ hơn nữa khi tối đó, con Tio không sao vào lọt trong phòng ngủ của hai anh: nó đã quá lớn, nên dù lối đi khoét rộng hai thước và nó đã cố thót bụng lại nó vẫn không đi qua được. Đứa em thứ ba rên rỉ, gần như muốn ép dẹp xương sườn...

Hai anh nó cố xoa dịu nỗi đau của nó và dịu dàng dịu nó trở ra, con vật buông thả cái vòi không ngớt vừa đi vừa rên rỉ.

San ghi vào nhật ký chung của hai anh em: “Tội nghiệp con Tio quá: từ nay nó không được ngủ với anh em tôi. Bên ngoài rất lạnh. Lúc đi ra ngoài tôi thấy mắt nó ướt đẫm. Thật mà! Nó chỉ lớn xác chớ vẫn còn trẻ con. Nó nhỏ hơn chúng tôi nhiều. Yago bảo tôi là từ nay hai đứa phải chăm sóc nó cẩn thận hơn. Khéo bày đặt, Yago lúc nào cũng làm ra vẻ người lớn, kỳ thật hai đứa bằng nhau, nhưng không sao, cứ để anh ấy ra vẻ như vậy, may ra ảnh cao hơn tôi”

Tuần lễ kế, San nhận được thư cha, cũng lối đó, ông không chịu viết riêng. San hơi phật ý, song rồi đoán là cha quá bận, vả lại bác Mặc Lâm cũng như cha, có gì mà phàn nàn? Quý hồ được tin ông là tốt rồi. Kỳ này thư hơi dài, ông nói là đợi ít lâu sắp đặt nơi ăn chốn ở đảng hoàng ông sẽ đem San theo, San cần tiếp tục học hành.

- Yago! Tôi sẽ xin cha tôi đưa anh đi với tôi.

- Đi đâu? Qua Mỹ hả?

- Tại sao không? Chỗ nào tôi đến là anh đến. Anh sẽ đi học với tôi, mình là anh em mà?

- Cha nuôi tao có cho không?

- Sao lại không? Cha tôi xin chắc ông bằng lòng.

Mắt Yago sáng ngời lên, nhưng chợt nụ cười tắt mất ngay sau đó. Ngập ngừng một giây, nó bảo San:

- Không được đâu, Dio! Tao không thể rời Châu Phi...

- Vậy mà nói là anh em với nhau?

Lần thứ nhất San nói với Yago bằng giọng hờn dỗi. Yago cũng bằng thái độ ấy, bảo San:

- Vậy chớ anh, anh có chịu ở lại đây với tôi không? Anh bỏ tôi, anh đi mà!

Bầu không khí giữa hai đứa ngột ngạt khó chịu. San không bao giờ quên được cuộc đối thoại hôm đó: hai đứa đang đứng trước cái cối xay bột to lớn do Mặc Lâm có lòng tốt sắm cho phụ nữ trong làng đến xay bột, tiện lợi hơn những cái cối nhỏ mà họ quay lâu lắc trong những căn nhà tồi tàn của họ. Lòng cối rất sâu, Mặc Lâm cung cấp bốn con trâu to bắt vào ách để kéo cối xay. Bây giờ thì chỉ một mình Tio đảm nhận việc đó, nó vừa kéo vừa nhảy tung tung vui vẻ, chốc chốc lại nghịch ngợm dùng vòi hít hít mấy cái làm bột trắng xóa bay tung lên, ba anh em cùng cười. Song hôm nay, Tio ngạc nhiên thấy hai anh không hưởng ứng trò chơi. Hai anh nó đang giận nhau. Bởi một lẽ giản dị là chúng yêu nhau quá, thế thôi.

Nhưng không ai chịu làm lành trước, cho đến một hôm, Mặc Lâm gọi hai đứa lại giao cho một sứ mạng mới: đưa một đàn bò của ông sang vùng đất Anh Cát Lợi. Thật là một dịp tốt cho đôi bạn trẻ. Cả hai cùng cười mà trả lời rằng chúng có thể đi bất cứ chỗ nào nếu có nhau. Ngày khởi hành là sáng hôm sau.

- Thừa, bò có được làm dấu chứ?

- Đúng, dấu lửa nung in trên móng mặt chân trước. Cả thảy 50 con, rất đẹp. Cố giữ chúng đừng cho chúng sút ký lô nhiều lúc đi đường. Việc này quả không dễ dàng nhưng ta tin hai đứa. Các con đi ngựa đến Kouloumitan rồi để ngựa lại trong làng, ta sẽ cho người đến đem về nội trong ngày đó.

Đúng như lời ông Mặc Lâm nói, đó là 50 con bò bướu lớn, sừng rộng. Hai đứa có phận sự hộ tống chúng đến Gold Coast. Yago xem xét cẩn thận từng con, chúng đứng dưới một gốc cây to giữa làng. Người ta tặng cho hai đứa một bầu sữa và giỏ trứng. Trong nháy mắt, Yago và San chiêm trứng ăn, uống sữa và tức tốc lên đường. Cuộc hành trình kéo dài cả tuần lễ, hai đứa đi hai bên đàn bò, mỗi ngày chúng gầy đi một chút, cho đến ngày thứ bảy thì những cái bướu mềm nhũn, ngã oặt về một bên vai, nom thảm hại hết sức. Yago đề nghị dừng lại từng chặng ngắn cho chúng ăn. Thật là một công việc khó chu toàn: phải cố đưa chúng đi mau, vì kéo dài cuộc đi thì chúng sút ký lô, nhưng bắt chúng đi hoài không dừng lại cho ăn, chúng lại cũng sút ký lô trông thấy rõ. Mà thức ăn thì toàn cỏ cháy hàng dăm dăm! Gặp những thung lũng nhỏ, cỏ còn khá xanh, Yago tức thì cho dừng lại ngay. Tối tối, phải tổ chức đóng trại: trước tiên chúng chọn một chỗ đất trống có cỏ mà phải gần ven rừng, đoạn hai đứa dùng dao sắc chặt những thứ cây gì có gai, trái ra, vây quanh đàn bò như một thứ hàng rào. Kế đến, kiếm củi thật nhiều để đủ gây ngọn lửa ấm và sáng, suốt

cả đêm. Lửa ấm và gai nhọn có công dụng ngăn ngừa thú dữ. Kinh nghiệm cho Yago biết rằng một con sư tử phóc qua rào gai rất dễ dàng. Bên đồng lửa, Yago kể cho bạn biết là có lần một con sư tử dúi nhảy vào rào gai, rào không cao nhưng được trải rộng, vì vậy nó vướng gai không phóng tới được và người giữ bò dùng gậy xúm đến đập nó chết tươi. San còn ngủ gà, ngủ gật chớ Yago thì thức trắng đêm, canh, vì nó nhận lấy trách nhiệm trước cha nuôi, San chỉ đi với nó cho có bạn thôi.

Một buổi sáng vào ngày thứ tám, một con bò trong đàn báng lộn và chạy vụt ra khỏi đàn, đông tuốt vô rừng. Hai đứa bạn mình chạy theo đến bìa rừng và con vật quỉ quái lại chạy vào sâu hơn nữa, San cầm cổ đuổi theo liền bị Yago giữ lại. San ngờ ngác:

- Sao không rượt theo, chịu khó một chút mình có thể bắt nó được mà? Nó gần đứt hơi rồi (trông đáng bộ nghiêm nghị của bạn, San ngờ ngợ hỏi) Anh làm sao vậy? Lại có gì đây?

- Thôi! Thà mất một con, ông ấy không la mắng chi đâu. Đó là khu rừng cấm, không ai được bước chân vào, mất mạng như chơi.

Yago kéo bạn ngồi xuống cỏ, dưới gốc cây to tàng lá xòe rộng màu tím, thân cây màu tro, điểm những đường gân xanh, hai đứa nhìn theo con bò, nó chậm bước lại và mất hút sau đám cây thưa. Cuối tầm mắt hai đứa, những gò mồi thật cao nổi bật lên sắp hàng như thể những tấm bia mộ cổ. Những đồng đất sét đỏ được nước dãi của loài mồi làm cho dẻo thêm và cứng lại, trông xa tựa những cái soukala của bọn người lùn. Xa nữa là khu rừng già xanh ngút ngàn. Có một cái gì ngăn cách khu rừng với dân chúng bên ngoài, không một đường mòn, không cả bóng chim. Từ giữa rừng, một làn khói lam bốc lên, quán quít qua các cành cây, càng tăng thêm vẻ âm u, huyền bí.

San chợt nghĩ đến những phù thủy mang lột thú, mang mặt nạ xuất hiện trong buổi lễ thích huyết với những cái móng sắt pha đồng. Ánh mắt nó nhìn Yago như dò hỏi. Yago gật gù:

- Và chỉ gồm toàn đàn ông thôi. Không ai có quyền bén mảng gần đó. Vậy mà có một lần, cách đây hai năm, cha nuôi tôi đã bị rắc rối trong vụ này...

- Bác ấy định vô coi, hả?

- Không đâu. Ông hướng dẫn một đoàn săn người da trắng, từ Âu Châu đến săn voi. Một bữa tối đóng trại tại đây, con sơn dương láng quáng sao đó chạy vô khu rừng cấm, một ông tiếc con vật quý rượt theo, cha nuôi tôi cố ngăn lại mà ông ta không nghe, bảo là nhầm nhí, nhất định làm theo ý mình...

- Rồi sao?

- Cha nuôi tôi sợ những mũi tên từ trong rừng sẽ không tha mạng người khách hàng của ông nên ông phải bắn một viên đạn vào bắp chân người Anh đó.

- Trời ơi!

- Chớ sao, đó là cách duy nhất để cứu mạng ông ta, vả lại cha nuôi tôi chịu trách nhiệm đoàn săn, để mất một người Anh trong đoàn săn đâu được.

- Rồi sau ra sao?

- Ra sao? – Yago cười hì hì – anh ta ngã quỵ xuống, nhân viên phải dùng dây đan cái võng khiêng về Kotokro chớ còn làm sao?

- Có anh lúc đó không?

- Không! Nhưng cha nuôi tôi hay kể chuyện này lại cho mọi người nghe. Bác sĩ Viết cũng có mặt...

- Vậy mà anh kể như là có mặt anh tại trận. Giỏi lắm! Anh có thể làm nhà văn được đó, Yago!

- Nhà văn? Là cái quái quái gì?

- Là viết sách cho người ta đọc, kể lại những chuyện đã xảy ra hay là tưởng tượng, nhưng mà phải rất khéo.

- Thôi, cái đống con lành ghê? Tôi, tôi sẽ huấn luyện voi, thú hơn.

Đôi bạn đã làm hòa dễ dàng. Kéo nhau đứng lên, chúng trở lại với đàn bò đang gặm cỏ. Theo bản năng thiên phú, đàn bò tự động tập hợp lại, đứng sát vào nhau, hai con lớn nhất đứng canh chừng, sừng ngẩng cao, tai dỏng lên để đề phòng bất trắc. Mỗi tối, cuộc đóng trại lại diễn ra, khó nhọc, vất vả, nhưng hai đứa không kêu ca.

Sau cùng, hai đứa hoàn thành sứ mạng, tuy 49 con bò còn lại da bọc ngoài xương. Trên đường về, chúng thư thả ghé ngủ đêm trong mấy xóm làng nghèo, lụp xụp. Một bữa, trong khi ngồi hút ống điếu và tán dóc với các bô lão trong làng, Yago đã được biết là có một người da trắng bị thương nặng được họ săn sóc bằng được thảo và bùa chú tằm phơ. “Ông ta cao lớn, khoảng trung niên, mặc quần soọc và sơ mi ngắn tay, có cái thắt lưng da thật to. Năm ngày sau, mặc dù chưa dứt cơn sốt do các vết thương hành hạ, ông vẫn khăng khăng lên đường, bảo vì có nhiệm vụ quan trọng đang chờ đợi”

Bên ngọn lửa bập bùng ma quái, yago kể lại cho bạn câu chuyện vừa nghe.

Người và vật đều rất mừng được thấy hai đứa trở về. Mặc Lâm bảo là khi hai đứa vắng nhà, khi Niki, khi A Ta và con báo quần lấy ông: ban đêm chúng sợ không dám ngủ trong soukala với nhau. Con Tio thì khỏi nói, nó mừng hơn hết, nó dùng vòi cặp hai anh lên lưng, chạy thẳng tới chỗ đặt cối xay, đòi bắt ách vô để nó xay bột, đừng có díp phì phì cho bột trắng phủ cùng mình.

Đêm đó hai đứa thức rất khuya, vì Yago lục trong tủ sách của cha nuôi tìm được một cuốn chỉ cách huấn luyện voi.

- Dio! Tao đã nói chuyện với cha nuôi tao rồi, chuyện huấn luyện voi đó mà.

- Bác ấy bảo sao?

- Ông chịu lắm. Ông bảo là tao có sáng kiến, nhưng phải thông thả, bây giờ đang có nhiều mối bận tâm...

- Vì cha con tôi chứ gì?

Yago biết mình lỡ lời vội gạt đi:

- Tằm phơ! Ai nói là vì cha con mày? Ba mày đã bình an từ xa lắc. Ông điên đầu vì trời không mưa, biết chưa? Dân làng đã nhảy múa, cầu khẩn đủ thứ vẫn vô hiệu. Tao thì cho là tại ông phù thủy này già quá rồi, ông không đủ sức hô phong hoán vũ nữa... Mà thôi, chuyện người lớn, can gì đến tụi mình? Nghe đây!

Yago đổi giọng, đọc to lên:

“Phải đem voi con để riêng ngay sau khi bắt được, phải dạy cho nó vài tiếng mà các chú nai thường

dùng, vài tiếng mà thôi, cần kiên nhẫn, chờ nóng nảy vô ích... Phải nhớ là voi tinh khôn nhất trong loài thú rừng, có giác quan tinh nhạy như loài người. Phải... “

Nhưng San không chú ý nữa. Nó biết ông Mặc Lâm bận tâm nhiều, rất nhiều vì nó, Yago không thể lừa nó được đâu.

Sáng thứ bảy, San cỡi con ngựa kim của mặc Lâm đi dạo nơi sân tập do Mặc lâm làm cho hai đứa. Yago thì cỡi ngựa ô, không yên cương. Mặc Lâm đã nhiều lần chỉ vẽ cho San cách cỡi ngựa. Ông vẫn chê:

- Con cỡi ngựa như một dân biển.

Sáng nay, ông không ra chỉ cho San, ông bận gì đó. San loay hoay với cái bàn đập và khi lên yên chạy được một quãng ngắn, cậu bị ngựa hất ngã xuống đất, đập mũi.

- Đau không Dio?

- Không đau mấy, nhưng đứt dây đan rồi.

- Tao sửa cho, rồi tụi mình đi tắm sông chơi, mình mây mây đầy đất sét.

- Tôi thích tắm ở cái vòi trong soukala hơn, Yago à!

Và San đi về phía soukala, Yago ngăn lại, thế là hai đứa vật lộn nhau để nhân đó, Yago dạy cho San một thế võ. Bấy giờ đã thông thạo và San có thể quật lại thầy mà Yago không ngờ, vì vậy, San khóa tay bạn trong cái thế hai đứa vẫn gọi là thế báo Baou, Yago khó khăn mới phá được thế đó và sơ ý bị San hất lăn cù xuống dốc rồi San chồm dậy, chạy bay về. Yago hoảng hốt rượt theo nhưng quá muộn, mấy con sơn dương cũng tham dự trò rượt đuổi thích thú đối với San nhưng nghiêm trọng đối với yago.

San bỏ Yago rất xa, qua khỏi hành lang, nó chứng kiến một điều ngoài sức tưởng tượng: San khựng lại trước cái máy chữ đang phát ra những tiếng tót tót chậm rãi, đều đều dưới hai bàn tay vụng về lóng cóng của Mặc Lâm. San choáng váng lùi lại, nó đã hiểu: không phải vô tình mà Yago ngăn nó trở về tắm trong soukala. Rồi những tờ thư đánh máy mỏng tanh (thứ giấy mà cha San không bao giờ dùng đến, theo một thói quen cố định). Hừ! Thư viết chung với ông Mặc Lâm, không bao giờ có bao thư riêng... rõ ràng quá rồi. San ghen cứng cổ.

San nhẹ nhàng lùi ra – tuy đau đớn vì bị lừa dối, nó biết rằng ông ấy vì thương nó mà làm vậy – nó không muốn làm ông ta bẽ mặt trong cái hành vi vì lòng tốt gây ra. Yago cũng vừa đến kịp, lặng người nhìn bạn. Suốt sáng đó đầu óc San rối không. Khoảng đứng bóng, chiều ý bạn, San xuống đồn với Yago, nó bước những bước nặng nề, chán nản. Trước đồn, Cát đang coi người ta khuân hàng hóa. Bỗng tài xế đưa túi thư xuống, hai người lính đón lấy mang vào đồn, cầm cúi soạn ra. Yago lảng mất, nó không đủ can đảm đứng đó. Mặt trời chói chang, lá cờ phe phẩy, tiếng trò chuyện huyền ảo, tất cả những thứ đó như mờ dần trước mắt San. Chợt San giật mình, tiếng Cát gọi to:

- Cậu bé, lại đây mau! Có tin mừng cho cậu!

San không còn tin ở mắt mình nữa, nhưng vẫn mở to mắt, kinh ngạc khi nhìn thấy tuồng chữ quen thuộc của cha trên cái bao thư đề tên nó rõ ràng! Mặt xám ngoét, San gần như phải tựa vào vai bạn. Cát la lên:

- San! Cậu làm sao vậy? Thư cha cậu đây mà!

Và bảo Yago:

- Có một cái cho ông Mặc Lâm nữa đây, chú bé!

Yago vồ lấy rồi hai đứa kéo nhau chạy bay về. Mặc Lâm cũng đã giấu xong cái máy chữ. Giọng ông trầm ấm:

- Có thư... hả?

Rồi cố lấy giọng bình thản, ông nói sau khi cầm lá thư mong đợi trong tay:

- Hôm nay chính con đi lấy thư đó ư? Nào, cha con viết gì đây?

Ông đóng trò không tẻ lắm, San thầm nghĩ trong niềm xúc động trào dâng. Hai lá thư cùng được xé soạt một lần. Một lá thư thật sự. Cha San cho biết là sau nhiều hiểm nguy ông đã đến được nơi muốn đến bình an, hiện ông đã bắt tay vào việc, tiếp tục công trình nghiên cứu của mình. Phần Mặc Lâm, ông phải mất nhiều thì giờ mới đọc trọn là thư có tuồng chữ như mèο quàο của cha San.

Người ta không thể nói được niềm hân hoan của mỗi người ra làm sao, chỉ nhìn nhau chia xẻ bằng ánh mắt. Mặc Lâm như trẻ lại mấy tuổi sau nhiều ngày lo lắng buồn phiền.

Chiều hôm đó, đồn trưởng Cát cho người cấp tốc mang đến cho Mặc Lâm một điện tín ông ta vừa nhận được: chiến xa Đức Quốc Xã đã tiến chiếm Ba Lan.

Chiến tranh bùng nổ.

CHƯƠNG 11

Chiến tranh cùng đến với cơn mưa!

Trong căn nhà của ông Mặc Lâm, ông, Cát và bác sĩ Viết ngồi góp chuyện.

- Phải, lần này chúng ta vương rồi.

- Sau Ba Lan sẽ đến các nước khác: Pháp...

Tiếng trống từ rừng sâu vang dội lại và Mặc Lâm ngưng bật, lắng tai nghe.

Giọng ông thích thú:

- Đó, các anh thấy không? Điện tín đến buổi sáng, buổi tối dân da đen cũng báo tin, họ có kém chi ta đâu?

San và Yago không thích ngồi hóng chuyện với họ, hai đứa ra thăm voi Tio. Bầu trời đen xanh tuyệt đẹp, hay bởi lòng chúng hân hoan nên thấy cái gì cũng đẹp theo? Con Tio đón chờ hai anh tự bao giờ. Nó tỏ ra thích làm thợ mộc lắm. Móc vòi và quấn vào một đầu cửa thật vững, nó đẩy tới, kéo lui cái cửa xuyên ngang khúc gỗ trong lúc Yago cầm một đầu cửa bên kia. Vừa làm việc với em voi, Yago vừa kháo chuyện:

- Mưa sắp đến rồi đó, Dio à!

- Ủa, mưa đến? Tôi chẳng thấy cái gì tỏ ra sắp mưa hết, kia mà?

- Vậy mới tài. Đêm nay sẽ có mưa, mà mưa lũ cơ, chú em.

Thật vậy, khi bác sĩ Viết và đồn trưởng Cát ra về thì những mây lửa giăng đầy trời, sáng rực cho đến nỗi tên gia nhân vẫn cầm đèn đi cùng họ phải tắt đèn, vì vô ích. Sấm nổ ầm ầm. Hai người phải cúi rạp đầu. Gió thổi mạnh làm cây cối trong vườn oằn xuống, ngã nghiêng. Bầy sơn dương và Tio sợ hãi chạy tràn qua đồng cỏ tìm chỗ trú an toàn dưới cái trại chứa gỗ mà San và Yago vẫn ra đó mắc võng ngủ trưa. Chốc chốc gió ngưng lại rồi thổi mạnh hơn và mưa lũ đổ xuống ào ào. Chưa bao giờ San được chứng kiến một trận mưa dữ dội kiểu đó, bầu trời như nứt ra, trút nước xuống đè bẹp dí mọi vật bên dưới. Nhìn qua cửa sổ nhỏ, hai đứa thấy đỉnh đồi, cái đồn, bệnh xá, tất cả như bị chìm trong màn lửa và bể nước. Sấm nổ từng hồi, rung chuyển cả mặt đất.

Rồi dần dần, sấm chớp dịu lại và mưa càng lúc càng to hơn. Mưa to không tả được. Hai đứa nằm cạnh nhau, chần quẩn tận tai. Mấy con vật tỏ vẻ sợ sệt, riêng A Ta, nó thu mình trong ngực Yago.

Tiếng nước chảy ào ào như thác đổ làm cho San nhớ đến những lần giông to gió lớn tại quê nhà, vú Tam A thường đến quì cạnh giường mình, giúp mình vững tâm và khuyến khích:

- San ơi! Hãy cầu nguyện cho những người đang lỡ đường, những người đang đi giữa biển cả...

Bây giờ đây, một mình trong căn nhà nhỏ giữa rừng sâu tại Vạt xô vì chắc bà cũng đang thì thầm cầu nguyện, không phải chỉ cho hai hạng người trên mà còn cho cha con San và những chiến sĩ ngoài trận địa.

Sau cơn mưa, cây cỏ được tái sinh, khu rừng sạch như lau, sáng chói. Trên các ngọn cây các đợt non nhú lên, hoa dại nở giữa đám cỏ khô của cánh đồng. Trời và đất cùng xanh.

Tio đang lo thất nghiệp liền được nhiều người cầu cạnh: sáng sáng dân làng niềm nở đón toán thợ nề gồm người và vật: San, Yago và Tio. Mưa lũ đầu mùa dữ dội cho đến nỗi các soukala của họ sập hết các tường, mặt tiền, các lỗ châu mai đất sét đỏ rã ra, chảy thành một đồng bùn, phải tô trét lại, mà họ không biết sắm đến cái bay. Voi Tio dùng chân trộn đất sét lẫn với phân bò cho dẻo quánh, phần còn lại của công tác đặc biệt này thuộc hai anh nó. Công việc kéo dài nhiều ngày, cả ba ra đi từ sáng tinh mơ và Mặc Lâm đứng ở cửa nhìn theo với ánh mắt sáng ngời, vui vẻ.

Cho đến khi tất cả các nhà trong làng hoàn toàn như cũ, bộ ba thợ mộc lại xoay qua nghề khác: đi săn. Lần này không chỉ tiếp tế cho trong nhà mà còn cho đồn trưởng Cát, bác sĩ Viết và bệnh xá.

Tio luôn luôn làm hai anh hài lòng. Chúng ngỡ mình là hai ông Hoàng của xứ Ấn Độ huyền bí mỗi khi ngồi ngất ngưỡng trên mình nó, rong dạo trong rừng sâu.

Chúng đi tận Comoé. Nhờ Tio cường tráng, hai anh em thăm thú khắp vùng lân cận, thám hiểm hết các quả đồi xa, dọc theo đáy thung lũng, nhận xét các đường đèo giữa các ngọn đồi, tìm xem chỗ nào có thể dựng lên một cơ sở huấn luyện voi. Giọng chững chạc, Yago ngó mông một loạt rồi bảo bạn:

- Tao sẽ đặt cơ sở chỗ này.

San chú ý đến lời Yago, quả thật là một địa điểm tốt, nhiều con thú đứng đỉnh lại gần hai đứa, không chút e dè. Đồng cỏ trải dài với vô số đóa hoa dại mang nét xinh đẹp của đồng cỏ xứ Anh. Rải rác đó đây vài cây cao trông xa San có thể mừng tượng đến vài người nhàn rỗi dong chơi trên đồng cỏ. Thung lũng thoải thoải xuống tận sông Comoé, chỗ có đàn hà mã vầy vùng, ngụp lặn.

Dưới một gốc cây tuyệt đẹp, thân láng nhẵn, Yago dùng chân lấy dao khắc tên hai đứa lên đó: Yo và Dio, bên dưới là ngày tháng. Nghe bạn dự tính đến tương lai, San cũng chợt nhớ đến cha. Trong thư mới nhất, ông đã hứa không bao lâu nữa ông sẽ đưa San qua cùng với ông. Ngày nào đây? Trước kia, San mong ngóng được về với cha, nhưng bây giờ nó lại muốn trì hoãn ngày ấy. Nghĩ đến lúc chia tay bạn, San buồn cho đến nỗi không muốn cất nhắc chân tay. Hai đứa chợt nhìn nhau, cùng chung ý nghĩ. Chúng biết rằng tình bạn cao quý của chúng không phải là một lý lẽ vững chắc để chúng mãi mãi gần nhau. Sau lần cãi nhau, chúng cố tránh không bàn đến chuyện hai đứa sống chung nữa, song chúng hẹn sẽ thăm nhau ngay nếu có dịp.

Đứng dưới gốc cây mà Yago vừa khắc tên hai đứa để đánh dấu tình bạn, cả hai cùng trầm ngâm, nghĩ ngợi mông lung. Chúng buồn trước cho ngày ly biệt... trong khi đứa em thứ ba, Tio vẫn ngụp lặn dưới sông. Ra khỏi nước, mình lấm láp đầy bùn, nó còn nghịch ngợm dùng vòi hít nước vung lên tứ phía rồi dùng đỉnh chạy đến với hai người. Đột nhiên, nó ngừng lại chồm lên để lộ cặp ngà tơ mới nhú nhọn hoắt, vòi cong lại rồi lại giương thẳng trong một dáng bộ bất động, khác thường.

Yago lộ vẻ lo lắng:

- Dio! Nó cũng sắp bắt chước mày, bỏ tao lại một mình đó...

San ngạc nhiên:

- Anh nói gì vậy? Không giỡn chứ?

- Vui vẻ gì mà giỡn? Để ý coi kìa, nó đang lắng nghe và... thôi! Không nên quyết đoán, để coi cái gì sắp xảy ra...

Khu rừng chợt yên lặng như tờ: gió ngừng thổi, lá cành bất động, không một tiếng chim. Yago và San đều trong dáng bộ nghe ngóng, mong chờ. Rồi có tiếng xào xạc chứng tỏ đàn thú rừng đi ngang cách đó không xa, ngược phía Comoé và bản năng tinh nhạy của giống nòi Voi vừa được đánh thức trong tim con Tio, lúc này sắp vào tuổi trưởng thành. San hốt hoảng nhìn Yago trong lúc Yago bất động như pho tượng. “Nếu con Tio chạy theo nhập đàn thì Yago sẽ tính sao?” San thất ruột khi nghĩ đến điều này.

Đứng cách hai đứa cỡ trăm rưỡi thước, con vật phình bụng và cuống họng ra rống lên những tiếng khô khan buồn thảm và núi đồi như nhại lại. Rồi Tio vênh tai lên, lặng lẽ chờ tiếng trả lời. Yago hình như không chịu đựng nổi tình trạng căng thẳng đó, cậu kêu lên thật to như để nhắc nhở cho nó biết rằng cạnh nó đang có người anh, tuy khác nòi giống song rất mực thương yêu:

- Tio! Tio! Hãy lại đây!

Con vật nhảy cẫng lên, tiến tới bốn bước rồi thu mình lại, đứng im như cũ. Phải chăng nó đã quyết định? Không thể biết được nó toan tính cái gì, hai đứa hồi hộp đợi. Bất ngờ, không dấu hiệu gì báo trước, con vật cẫng cổ chạy tràn về phía có tiếng động phát ra. Yago lao mình chạy theo nhanh hơn ma đuổi sau lưng, miệng hét dựng lên:

- Tio! Tio! Đứng lại! Tio!

San thất vọng đứng nhìn suông. Tiếng kêu của Yago lần này đầy tuyệt vọng, nó gào khan cả cổ, và núi rừng nhại lại tiếng nó một cách vô tình. Đột nhiên đến bìa rừng, con vật ngừng lại, ve vẩy tai và rồi bất ngờ làm sao: nó nặng nề quay đầu lại. Hình như nó đã chiến đấu với nội tâm dữ dội mới có thể rút chân lên khỏi bìa rừng mà chậm chậm trở lại với Yago. Nom nó buồn rầu, nhỏ bé khác hẳn mười phút trước.

Má San và Yago ướm dẫm. Khi Tio lại gần hai đứa, nó dùng vòi vuốt ve lên vai làm chúng đau nhói nhưng chúng lặng im, không một tiếng kêu. Yago nói như rên:

- Tio! Đừng bỏ anh, nghe?

Cơ xúc động qua, hai đứa thu nhặt cung tên và Tio lại ngoan ngoãn đưa một chân ra để hai anh dùng làm bàn đạp leo lên mình nó, trở về.

Ngày hôm sau mấy người da trắng lại họp nhau tại nhà Mặc Lâm, sau bữa ăn thịnh soạn có thịt săn do hai đứa trẻ đem về. Mặc Lâm lên tiếng trước trong khi mấy người kia còn đang hút thuốc:

- Thôi! Tiếp tục câu chuyện: cứ như lời các anh thì nó vẫn cãi lời tôi, có đúng không?

- Chắc chắn, anh không tin ư? Vậy chớ anh không nghe tiếng trống báo tin đó sao?

- Công việc bản thủ, hạ tiện... tôi rất ghét...

- Ít nhất nó phải hiểu rõ tình trạng nó hiện nay chứ? Sao nó ngu đến mức...

- Nó đã giết hụt ông Vệ hai lần, nó còn toan ám sát cả tôi bằng chính cái súng tôi cho nó, tôi, người đã gia ân cho nó. Thật là quá, quá lắm rồi.

- Anh có gì làm bằng cố? Tôi, tôi khoa học lắm, tôi cần phối kiểm mọi nguồn tin trước khi...

- Yago! Đem cho ta khẩu súng, khẩu súng mà ta cho bác sĩ Vệ mượn lúc ông ấy lên đường.

Yago dạ to một tiếng vội vàng đi vào trong, chưa đầy năm phút nó trở ra, lễ phép trao cho cha nuôi khẩu súng bằng cả hai tay. Mặc Lâm chậm rãi nói:

- Đây! Cái súng này làm bằng cố, một người thân tín của tôi đã nhặt được nó sau khi bác sĩ Vệ bị thương nặng, vứt súng chạy bừa vào làng. Ông ấy kiệt sức cho đến nỗi không giữ được súng trước khi vượt biên giới, đủ biết...

Bác sĩ Viết nói lời ông:

- Tội nghiệp anh ấy, anh ấy không phải là nhà thiện xạ, anh dự những cuộc săn tài tử.

- Còn Lịch, tên khốn kiếp thì lại giỏi săn người.

- Tôi nghĩ ông đã dung túng nó, Mặc Lâm ạ!

- Không, tôi chỉ cho nó cơ hội chuộc tội...

- Bây giờ thì không còn viện cố gì hòa hườn nữa. Đã có lệnh chính thức...

- Này Cát, ông có tin tôi không?

- Ông muốn nhận công tác đặc biệt này ư? Liệu ông...

- Vâng, tôi muốn nhận.

- Ông có cần lính của tôi theo giúp không?

- Khỏi.

- Anh nên nhớ nó là một con chồn tinh quái chứ không phải sơn dương.

- Tôi biết, tôi biết rõ hơn cả anh mà.

- Vậy thì tốt lắm! Bọn lính tôi nghe đến tên Lịch là hoảng rồi, tuy vậy, nếu cần, chúng vẫn sẵn sàng...

- Thôi! Tôi đã nói tôi muốn tự tay trị tội nó, một mình tôi và mười tên thủ hạ của tôi, đủ rồi.

- Đồng ý!

- Ông định đón nó ở phía nào?

- Vùng Tankon và xa hơn một chút, theo những tin tức nhận được.

- Thôi! Chúng ta về chứ? – bác sĩ Viết che tay ngáp – trời lại sắp mưa kìa.

- Chào, cơn mưa hôm kia to quá nhỉ?

- Nhưng đất đai khô nẻ đã uống cạn hết rồi. Phải mưa, mưa nhiều hơn mới đủ.

Câu chuyện chấm dứt, Mặc Lâm cầm đèn ra tận cửa đưa hai người. Họ bắt tay nhau thật chặt và cùng hẹn: “Ngày mai”.

Khi trở vào, ông bảo hai đứa:

- Hai đứa con sẽ được đi theo ta lần này. Cuộc săn không ngoạn mục lắm đâu, nhưng...

- Con sẽ nã súng vào đầu nó!

Yago hăng hái nói. Mặc Lâm trầm tĩnh:

- Yago, con còn nhỏ quá, hãy để việc đó cho ta.

San tự hỏi thậm không biết lần này Mặc Lâm xử trí ra sao khi đụng đầu Lịch? Hầm đã bị truy nã và nhân dạng cũng bị tất cả vùng ghi nhận qua những giấy tờ do đồn trưởng Cát gửi về. Hầm lần trốn tài tình trong rừng rậm, tránh xa các chỗ có dân cư vì biết họ không dung chứa hằm, nhưng liệu được bao lâu?

Toán người của Mặc Lâm rời Kotokro vào lúc rạng đông. Một cuộc săn kỳ lạ: những khẩu cát bin vẫn nằm yên trên giá súng, bụi phủ dày. Đoàn tùy tùng mang theo giáo, cung và tên như thể săn sơn dương. Riêng Mặc Lâm, ông đi với đôi tay không.

Một cuộc săn đuổi khác tất cả những cuộc săn San được dự từ ngày đặt chân lên đất Phi Châu. Nhiều lần, đám người tiên phong khuất trong rừng rậm dùng còi báo hiệu cho Mặc Lâm biết đã tìm thấy vết chân kẻ mà họ được lệnh đuổi theo, và kể đó họ lại báo tin mất dấu tức thì. Mặc Lâm với một chủ định riêng, không tỏ ra vội vã chút nào: mỗi lần dừng lại cắm trại qua đêm, ông cho đốt lửa sáng rực, không che giấu. San và Yago cũng như đoàn người tỏ ý bức bối vì ông không kín đáo, song họ chỉ phản đối ngầm vì xưa nay, ông chủ của họ chưa hề sơ xuất lần nào.

Sáng hôm sau, ông cũng không cho xóa dấu vết dựng trại, chỉ tắt lửa rồi ra lệnh tiến về hướng bắc theo đúng dự định ở nhà.

- Tao nghĩ là ông ấy còn muốn tha nó, chỉ chứng tỏ cho nó biết ông có rượt theo, nhưng cho nó có thì giờ trốn thoát. Ông ấy quá rộng lượng!

- Tao thì sợ với quả tim dã thú, nó đã chẳng biết ơn ông mà biết chừng có một đêm nó sẽ lên đến ám sát ông...

- Tao cũng đồng ý với mày, vì vậy, tao có bốn phận thức canh chừng...

- Chúng ta chia phiên nhau chứ?

- Tốt lắm! Chúng ta chia phiên nhau, dù là có người gác, vì lòng dạ thẳng đó còn dữ hơn ác thú.

- Và người gác có thể ngủ quên.

Hai thằng con trai không ngớt thì thảo bàn tán. Và rồi sau rốt, San ngáy đều trong khi Yago thao láo mắt, cung tên luôn luôn ở tầm tay, canh giữ cho cha nuôi.

Rừng già vẫn bao trùm bí mật. Đôi khi thức giấc, San lắng tai nghe một tiếng đập cánh của loại chim đêm, một tiếng cú rúc trong bụi rậm, một giọt sương đọng lâu trên chót lá rụng xuống kêu lên một tiếng tạch làm cho cậu con trai chợt bồi hồi nhớ lại những tiếng động quen thuộc ở khu vườn nhà. Và rồi, cảm thấy vững lòng được bao bọc trong tình bằng hữu của Yago, San lười biếng nhắm mắt lại, tiếp tục giấc ngủ êm đềm, không mộng mị.

Một hôm, giữa ban ngày, trong khi qua một khúc quanh người ta thấy rõ trước mặt kẻ mà họ tốn nhiều ngày săn đuổi: Lịch! Tức khắc, dùng thổ ngữ Lobi ông chủ ra lệnh cho bọn tùy tùng không được đụng đến dây cung. Đầu ngẩng cao, ông già gọi to khi chỉ còn cách hằm cỡ một trăm thước:

- Lịch! Ta muốn nói chuyện với anh! Đứng lại!

Nhanh như chớp, Lịch quay lại, không cần biết Mặc Lâm có khí giới hay không mà hình như hấn cũng không cần nhắm, hấn bắn bừa đi một viên đạn về phía có tiếng kêu phát ra. Vẫn bình tĩnh, ông Mặc Lâm gọi tiếp sau khi né tránh và viên đạn lại y như lần trước, bay vút tới làm gãy một cành cây kêu soạt lên một tiếng dòn khô, tiếp theo tiếng nổ.

- Lịch! Hãy nhìn và nghe cho rõ: ta không muốn giết mày! Ta không có khí giới cầm tay. Hãy nghe ta!

Lịch quay lại nhìn lần nữa và hấn thấy rõ thiện ý của Mặc Lâm, nhưng hấn không ngừng, không trả lời, cầm cổ chạy tràn về khu rừng cấm.

San choáng váng khi nhận ra đó là khu rừng Yago đã kể cho mình nghe câu chuyện người Anh bị ông Mặc Lâm bắn gãy chân để cản hấn chạy vào, khu rừng mà bọn phù thủy mang lối thú ngự trị và cấm tất cả mọi người lai vãng đến gần. Con đường dốc thoai thoải dẫn đến đó như trải dài ra, cuốn hút, mời mọc một cách ma quái. Lịch chạy không quay đầu lại, mặc cho phía sau Mặc Lâm khan cổ gọi và đoàn người há hốc miệng kinh hoàng, đứng sững ngó theo.

San không nghe tiếng những mũi tên phóng tới vì xa quá, song nó thấy rõ ràng cái bóng dáng mảnh khảnh của Lịch nhòe đi trong ánh nắng mặt trời... Khi hấn nhận ra điều nguy hiểm muốn quay lại thì đã muộn. Trễ quá rồi! Hấn giơ hai tay lên cao, loạng choạng mấy giây rồi ngã khụy xuống lăn đi mấy vòng theo triền dốc, và sau rốt hấn nằm yên không nhúc nhích. Một tiếng kêu thất thanh kinh dị phát ra và tắt nghẹn tức thì.

Mặc Lâm thở dài lẩm bẩm:

- Những mũi tên không hề biết tha thứ như người. Núi rừng cũng nghiêm khắc y như vậy!

Suốt chuyến về ông không nói một lời nào nữa, hút thuốc liên hồi. Nhưng khi đến gần Kotokro ông ngẩng lên nhìn bầu trời xanh, nét mặt ông dịu lại, San đánh bạo:

- Thưa bác, con nghĩ là bác rất tốt, quá tốt đối với tên...

- Phải! ta thương hấn, ta tiếc cái gan của hấn. Ta đã làm trái với lời hứa: không chỉ cho hấn một cơ hội duy nhất như ta nói mà tới hai. Ta chưa hề dung ai kiểu đó bao giờ. Mỗi đêm ta đều mong hấn rời Châu Phi toàn mạng. Nhưng hấn cứng cổ cãi ta. Ta không giết hấn...

Thở dài một cái, ông bảo hai đứa trẻ:

- Hấn đã đền nợ máu. Hai con coi đó: không ai thoát được lưới trời. Dù cho đồng loại dung tha, rừng già vẫn nghiêm khắc lắm. Các con đừng quên.

Con người có cái oai và một bề ngoài sư tử đó lại dung chứa một quả tim từ mẫu bên trong.

Còn vài tuần nữa San rời Châu Phi. Ông Mặc Lâm lo mọi thủ tục cho nó. Cứ mỗi ngày qua, San bồn chồn thêm vì khoảng thời gian được gần Yago thu ngắn lại. Tình bạn giữa hai đứa thấm thiết hơn chúng nghĩ. Đêm đêm, ông Mặc Lâm nói vọng vào:

- Thôi chớ! Tụi bay phải ngủ đi chớ, khuya rồi.

Cái đèn bấm lập tức được tắt đi, căn phòng tối om nhưng hai đứa nằm cạnh nhau vẫn không sao ngủ

được. San dặn bạn có đến trên ba chục bạn:

- Nhớ được thư thì trả lời ngay cho tôi, Yago nhé?
- Yên tâm! Tao nhớ kỹ mà. Hễ có dịp là trở lại thăm tao ngay, nhé?
- Biết rồi, dặn mãi.

Giấc ngủ chập chờn ngắt quãng đến với chúng vì chúng mãi nghĩ đến cuộc chia tay. Trong những giấc ngủ đó, chúng mơ thấy xa nhau và chúng khóc trong mơ.

San không muốn dùng xe thư xuống Bobo mà yêu cầu được cùng Yago đi chung một đoạn cho đến chỗ trước đây Yago theo lệnh cha nuôi đón cha con mình. Ông Mặc Lâm, sau khi dặn dò San năm lần bảy lượt và ôm nó trong đôi vòng tay rắn chắc, gật đầu cho Yago tiễn bạn lên đường. Khi A Ta, báo Baou, khi Niki cũng theo tiễn một quãng đường. Cuối cùng, chỉ mình Tio chờ hai anh băng rừng. Cả hai im lặng không nói nên lời.

Chiếc xe thổ tả của hãng S.A.K.A. vẫn còn đó và bác tài xế lăm lờ vẫn như lúc cha con San xuống máy bay.

- Lê...ên xee!

Gã tài xế vui vẻ kéo dài giọng khi trông thấy San. Hai đứa con trai đứng sững nhìn nhau. Có phải chẳng chúng đã thực sự nếm cái chất nồng cay của men ly biệt? Xung quanh chúng như không có ai nữa. Chúng chỉ còn trông thấy có nhau thôi. Yago nắm chặt tay San, nghẹn giọng, thì thầm:

- Hẹn tái ngộ! Dio thân mến của đời tao!
- Tái ngộ... Yago, bạn quý nhất của đời tôi!

Chúng không cầm giữ nữa, thả mặc cho hai hàng nước mắt nóng tuôn trào. Lần thứ nhất sau một thời gian dài chung sống, San thấy Yago òa khóc như đứa trẻ con. Mắt nó nhòe trong màn nước, hai cây cung, hai túi tên đặt chéo nhau trên cát cũng mờ đi.

San quên rút khăn tay, đưa vôi ống tay áo lên lau mắt, gượng cười nhưng méo xệch. Yago bình tĩnh trước, giục bạn:

- Thôi! Lên xe đi! Dio!

San làm theo lời bạn trong lúc Yago bước lên lưng voi.

Đó là hình ảnh cuối cùng của xứ Lobi mà San mang theo về Châu Mỹ.

Trong nắng sớm, khuôn mặt đen pha tím của Yago long lanh ướt đầm và con voi Tio, như tận lúc bấy giờ mới biết cuộc chia tay quan trọng giữa bộ ba, giơ vòi lên rít một tiếng dài.

CHƯƠNG 12

Ngày tháng trôi qua. Những ngày tháng vô cùng sôi động. Từ Châu Mỹ, San nhiều lần liên lạc với bạn bằng thư. Rồi một thời gian sau đó, chúng bắt tin nhau vì chiến cuộc. Nhưng cả hai vẫn nhớ đến nhau.

Sau chiến tranh, San học tại Pháp, cha con cậu lấy quốc tịch Pháp và định cư tại đó luôn. Ba Lan với khu vườn rộng, vú Tam A và lão bộc Bách bị vùi trong dĩ vãng như một truyện thần tiên, như một trang sách đẹp đã bị lật qua. Không bao giờ San có dịp trở về đó cả.

Trong khi đảm nhận công tác của một công ty dầu hỏa và khảo sát chất titan, San có dịp trở lại Châu Phi thăm bạn.

San suýt không nhận ra khung cảnh cũ: đồn Kotokro gần như một dinh thự thay vì một căn nhà lụp xụp mà thiếu tá Cát làm việc trước kia. Vẫn hãng xe S.A.K.A. nhưng không còn chiếc xe cà tàng như trước mà là một chiếc xe tuyệt hảo, mới tinh khôi, trọng tải mười tấn đổ viên kỹ sư trẻ tuổi xuống chỗ có rải cuội trắng gần cột cờ. Ngoài bệnh viện, người ta còn dựng được một nhà bưu điện và một trường học. Kotokro giờ đã thay hình đổi dạng, tiếp xúc với văn minh và trở thành một thị trấn tuy nhỏ nhưng khá khang trang.

Rồi khu công viên với căn nhà đỏ chóa, những bức tường cũ kỹ của Lobi không thay đổi, cũng như những soukala của dân chúng. San lên đồi tiến về phía nhà Mặc Lâm. Một cậu bé da đen, nhỏ hơn Yago đạo đó trả lời là chủ nó đi vắng đến chiều mới trở về.

San ngồi xuống gốc cây phượng già nhìn quanh, hồi tưởng lại những ngày qua. Mấy con sơn dương chạy đến bên khách lạ không tỏ vẻ e dè chi cả. Trong thoáng chốc, San mơ màng nhớ đến những bước chân nai đã cùng rải theo cho kịp đôi bạn một trắng, một đen. Vài con ong vo vo đầu đó càng gợi nhớ ngày qua. San như mê đi, như được du vào dĩ vãng êm đềm xa lơ, xa lắc. Cậu không nghe cả tiếng hát của những người da đen từ dưới sông lên. Khi cậu chợt tỉnh, thấy họ thì họ đã tiến quá gần.

- San, con đó hả? Con còn nhớ đến ta ư?

San lao tới Mặc Lâm, ông xuất hiện khá kỳ quặc: mấy người da đen vừa đặt cái kiệu đặc biệt xuống, nom giông giống cái hộp, một cái ghế sâu, có nệm lót sau lưng treo lủng lẳng xuyên qua cái sào dài để khiêng đi. Một cái kệ phía trước nho nhỏ vừa đủ để ông có chỗ đặt hai khẩu súng. Mặc Lâm cười giải thích:

- Chính cái kiệu này, ta ngồi vô đó mà vẫn tiếp tục hướng dẫn đoàn săn như trước, San à!

San nhìn kỹ Mặc Lâm, ông không thay đổi bao nhiêu, mái tóc màu đỏ hung chỉ điểm thêm một số sợi bạc. Khi đứng lên, lưng ông rất thẳng, chỉ có hai chân hơi yếu thôi.

Vẫn cái giọng trầm ấm cũ, ông nói với viên kỹ sư trẻ tuổi trước mặt mình:

- Mùa đông năm rồi ta bị một cơn... Chắc con thừa hiểu, thật là xui xẻo cho ta, một tay xuyên sườn bặt hải như ta mà phải chịu cái nạn này, song con xem, ta vẫn cứ hướng dẫn đoàn săn như thường...

Rồi nhớ ra, ông vui vẻ đổi giọng:

- Quên chớ, đây, ta giới thiệu với con: cậu Giang từ Anh quốc đến, nhờ ta đưa đi săn voi. Dân Ảng lệ chính cống đó, nghe!

Giang tiến đến bắt tay San. Ông Mặc Lâm cười, tiếp:

- Chưa giới thiệu xong mà, còn đây là Hoàng Đình San, con trai của nhà bác học lừng danh và cũng là bạn thân của ta...

Giang ngắt lời:

- Thưa ông, cháu đã biết tiếng ông ấy, thực hân hạnh gặp con trai ông ở đây, ngày hôm nay...

- Cậu thua tôi chỗ đó đó nghe: tôi, tôi hân hạnh biết nó từ hồi nó mới vào tuổi 15 kia, và nó còn có nhiều tên khác: Hà, Dio... tôi biết nó từ hồi... tôi còn đi vững bằng hai chân chớ không có nhờ cái kiệu chết bầm này lặn kia.

Sau vài câu xã giao, Giang đi tắm. Ông già kêu lên:

- Giúp ta một chút, Dio! Ta rất mừng gặp con. Nào! Con ở lại với ta lâu mau? Đố con biết rõ ta từ đâu về? Đoán coi nào?

- Từ Tankon. Bác hướng dẫn người ta săn voi, con biết mà!

- Đúng đó, Dio! Con biết không: thằng Giang nó muốn hạ voi, mà nó ngu quá, cứ bắn tràn. Lại một nhà đi săn tài tử! Nhưng bốn phận bác là phải làm cho khách hàng vui lòng và tự tin, phải làm sao cho tiếng súng mình nhắm cùng nổ lên một lượt với tiếng súng họ, để họ lầm mà hãnh diện rằng chính tay họ hạ được mồi.

Ông cười khanh khách, ròn rã. San hỏi đến Yago, ông ồm ờ:

- Thong thả, con sẽ gặp nó, nôn gì? Ở đây với bác một đêm coi! Mà đến đây mục đích vì tao hay chỉ vì nó thôi?

- Ủa, vậy ra Yago không ở với bác nữa sao?

- Chớ cháu muốn nó ở đâu? Nhưng nó lớn rồi, phải để nó bay nhảy chớ! (Vừa nói ông vừa đưa tay cho San dìu ông tiến vào nhà) Bữa nay nó đi công tác ở Comoé. Nó dự tính hồi xưa với cháu, cháu nhớ không? (San gật đầu chăm chú nghe) Mới đầu thì nó được thu nhận như một tên công nhân xoàng, đến nay nó đã leo nhanh và có chức vụ quan trọng trong các tổ chức bảo vệ và huấn luyện voi...

San “à” to lên, lòng tràn ngập niềm vui. Mặc Lâm sáng ngời mắt:

- Hiện nó lo về những đoàn trừ bị.

- Chắc Yago thành công, bác nhỉ?

- Con đoán đúng. Nó thành công mạnh đi chớ! Nếu con muốn thấy, hãy đi với ta con sẽ thấy vườn nuôi thú của nó. Nó có ba con voi cái rất thành thạo công việc và hai voi con đang trong thời kỳ luyện tập. Ui chào! Bầy voi đã làm khổ nó không ít, nhưng nó thích lắm. Nó đã vùi được một tay huấn luyện giỏi nhất từ ngoại quốc về, nhờ vậy nó làm việc có phương pháp và chế ngự được bầy voi.

- Còn con Tio của tụi này thì sao, thưa bác?

- Tio? Em của tụi bay ấy ư? Còn phải nói... Ngày mai con sẽ gặp Tio và Yago một lần. Bây giờ để bác hướng dẫn đi thăm bầy voi của nó trước, chịu chưa?

Một già một trẻ sóng bước cạnh nhau. Quá nôn nả được thấy chúng, san quên là ông già yếu hai chân, ông kêu lên:

- Trời ơi! Chậm chậm một chút đi, Dio! Mày đi như voi đuổi vậy đó hả?

- Xin lỗi bác.

San lùi lại tươi cười nói và hai bác cháu chậm chậm băng ngã sau, ra vườn thú của Yago. Vừa lúc đó, hai con voi cái đi làm việc trong rừng về: chúng chở gỗ cung cấp cho một trại thợ mộc.

Cây cầu nhỏ bắc ngang sông đã được thay bằng một cái cầu mới khá vững vàng.

- Thưa bác, còn vàng?

- Vàng? Con muốn hỏi...

- Thưa bác, vàng hồi tụi cháu gieo đó...

- A! Có gieo thì có gặt chứ, nhưng ít quá, ít hơn bác tưởng. Buồn cười hết sức: ta cho tìm mua những dụng cụ đãi vàng tốn tiền bỏn đi, mà đãi chả được bao nhiêu. Nhưng nhờ vậy mà dân chúng hết tin dị đoan, không còn thờ hà mã như thờ thần sống.

- Dạ còn ruộng?

- Ờ, còn ruộng thì kết quả tốt. Bây giờ họ đã phá thêm hàng chục dặm ven sông, mà đất chỗ đó màu mỡ lắm.

San dự một bữa tiệc nhỏ do ông Mặc Lâm khoản đãi và ngủ lại đêm trong phòng mà ngày trước cả một đại gia đình đã thú ở lẫn với người. A Ta đi vắng, còn báo Baou và Niki đều đã già và cũng nhận ra bạn cũ, rất mừng.

Trên kệ sách, cuốn Mô Ly còn đó, xếp hàng đầy bụi cùng với mấy cuốn sách khác, loại mạo hiểm đường rừng và loại huấn luyện voi.

San nằm thấp thỏm cố dỗ giấc ngủ và mong cho mau sáng. Uống vội cốc cà phê, từ chối bữa điểm tâm thịnh soạn, San từ biệt ông Mặc Lâm đi đến ngay chỗ Yago làm việc để gặp bạn mình. Thằng bé da đen kêu giật sau lưng:

- Dio! Ông Dio! Cụ chủ bảo phải có bản đồ, cụ đưa ông đây nè!

San đón tập bản đồ trên tay thằng bé, cảm ơn nó và cười bảo:

- Về thưa ông cụ là không có bản đồ, ta cũng tìm ra chỗ Yago được, nghe không?

Buổi chiều ngập nắng, cánh đồng cỏ như bốc khói, không khí oi bức làm thành một vầng hào quang xanh nhạt, chập chờn trên ngọn cỏ cao. San ngừng lại ở lối vào rừng. Giòng sông Comoé chảy xiết gần đó, bầy hà mã nhào lộn lảo nháo ở cái vũng cạn. Sừng sừng trước mặt San, ba cái cây già cỗi xám xịt bóng láng, cây trong cùng vẫn còn ghi tên hai đứa do Yago khắc sâu khi họ dạo chơi. San hồi hộp, sẽ sàng từng bước

một, định bụng dành cho yago một ngạc nhiên. Từ trong xa có tiếng hát vọng lại, giọng của những người da đen. Bỗng trước mặt San, bụi rậm rẽ đôi, San không kịp trở tay (khẩu cát bin đã dựng dưới gốc cây có khắc tên San và bạn). San định kêu mà không thành tiếng, chỉ vừa kịp thấy cái đầu tròn to lớn húc đến liền quay đầu chạy.

- Tio! Tio!

San khấp khởi mừng vì nhận ra tiếng Yago, ngẩng đầu lên. Thì ra Yago chơi nghịch, trèo lên cây để mình Tio ra đón bạn. Một tràng tiếng cười ròn rã nổi lên và từ trên cây, Yago phóc xuống đứng trên lưng voi rồi tuột xuống, chân đặt lên đầu gối con Tio vừa co lên:

- Hai bên không nhận racố trisao? Tồi quá! Tio, mày không nhận ra anh hai của mày, Dio đó mà!

- Yago!

San kêu to vui vẻ trong lúc Tio cũng vừa dùng cái vôi hít hít tìm cái mùi quen thuộc của anh hai, rồi nó quẩn vôi quanh vai San biểu lộ sự mừng rỡ. Và sau cùng, nó rống lên.

- Tio đã nhận ra cậu đó!

San tiến lại, hai người nắm tay nhau, im lặng giây lâu.

- Sao không đánh điện cho tớ đi đón cậu?

- Tôi muốn dành cho Yago một bất ngờ.

- Hãy khoan, Tio! Đưa Dio lên trước đi, coi!

Yago ra lệnh, San chưa kịp chuẩn bị thì đã bị cái vôi của Tio cuộn chặt, nhấc bổng lên và đặt trên lưng nó, rồi nó cũng làm vậy với Yago. Hai người ngồi bên nhau, ngất ngưỡng, sung sướng và cùng cảm thấy như bé nhỏ hẳn lại sau bao năm tháng xa nhau.

- Khoan nói gì hết, đi tắm một cái cho mát, rồi về trại sẽ hàn huyên.

San ngoan ngoãn làm theo lời bạn. Tio cũng chạy theo. Bộ ba ngụp lặn dưới giòng sông ngẫu đực thỏa thuê, vui vẻ như ba đứa trẻ, mặt trời gần lặn mới mò lên. San có súng săn hai nòng và Yago có súng cát bin do Mặc Lâm tặng song họ không đụng tới thứ khí giới đó. Hai bạn sóng vai nhau dùng cung tên hạ vịt trời đang bay để làm món ăn tối.

Bên đồng lửa, sau bữa ăn, họ thi nhau kể chuyện không biết mỏi.

- Cậu nhớ không?... Hôm đó...

Rồi lại:

- Anh còn nhớ chứ, lần đó...

Trên một cái thùng gỗ trống, dùng nắp làm bàn, có cái máy chữ mới tinh khôi. Một người giúp việc theo thói quen của Yago, lo loay hoay đốt đèn cồn và sắp đặt giấy tờ cho Yago làm việc.

Nhưng anh ta ngạc nhiên biết bao, khi nghe chủ bảo:

Samy! Hãy dẹp đi!

Samy còn ngơ ngác thì Yago giải thích:

- Bữa nay tôi có khách quý đến thăm. Xếp công việc lại, hiểu chưa?

San mở màng nhìn cái máy chữ, hồi tưởng lại cái máy chữ cà tàng mà Yago và Mặc Lâm cùng âm mưu lừa mình bằng những trang đánh máy mạo thư cha mình từ Châu Mỹ gửi về. San quay nhìn bạn, bắt gặp tia mắt Yago cũng lóe sáng lên tình nghịch:

- Anh biết không: thật ra tôi không được ông cụ dặn dò chi cả, cũng không cả hai tiếng “im lặng” nữa. Nhưng tự nhiên cảm thấy cần phải phụ với ông...

- Biết mà! Tôi hiểu anh quá rồi mà!

Đôi bạn cùng cười vang. Chợt Yago hỏi:

- Này, cậu ở đây với tớ được mấy ngày? Chúng mình đi Tankon chơi đi! Cậu còn nhớ Tankon chứ?

- Sao lại không? Nhưng anh bận việc mà!

- Sẵn dịp tớ đi kinh lý ở Tankon hai ngày, ta đi chơi. Chịu không?

San gật đầu đồng ý. Yago thích thú cười khanh khách, đoạn giả giọng ông Mặc Lâm, khi ông nói chuyện với bác sĩ Viết hay đồn trưởng Cát, Yago cao giọng:

- Giấy tờ! Luôn luôn bị rầy rà vì giấy tờ. Tôi rất ghét, vì vậy tôi chọn Châu Phi!

- Và vì vậy, tôi phải đánh máy mỗi ngày!

San tiếp. Hai người lại nắm tay nhau, nhìn sâu vào mắt nhau, không nói.

Thật là một cuộc dừng chân đẹp, quá đẹp trong đời, họ được bao bọc trong tình bằng hữu thâm sâu, thấm thiết. Người nọ kể cho người kia nghe những dự tính trong đầu và những gì đã hoàn thành được đôi phần.

- Này Yago! Tớ định sẽ viết lại chuyện chúng ta thành một cuốn sách.

- Ủa, ra cậu toan tính làm nhà văn nữa kia à?

- Không! Tôi không làm nhà văn, tôi không có biệt tài đó, nhưng tôi kể lại chuyện chúng ta, cũng hay đấy chứ? Anh nghĩ sao?

- Còn phải hỏi, tôi tán thành lắm. Nhưng đừng có tô vẽ quá nhiều... Tôi cũng đang tính viết một cuốn...

- Anh viết?

San ngạc nhiên hỏi. Yago cười:

- Phải, nhưng tôi viết chuyện thiết thực hơn anh: về cách săn voi, cách bẫy chúng, cách huấn luyện và tất cả dự định của tôi về cách tổ chức đoàn săn hậu bị. Tôi sẽ đề tặng cậu với câu này: “Tặng dio, người bạn đã giúp tôi tạo dựng tương lai” chịu không?

San cảm động:

- Sao lại không? Nhưng anh có nói quá không, khi anh cho tôi là người bạn đã giúp anh tạo dựng tương lai? Tôi có giúp anh chi đâu? Anh giúp tôi thì có, anh đã cứu tôi...

- Thôi đi cậu! Cái đó là cái quyền của tôi cũng như nhận xét của tôi, cậu không cần tôi được đâu. Chúng ta đã sống bên nhau một thời gian dài, chúng ta đã tựa vào nhau...

- Tôi cũng sẽ đề tặng anh trên cuốn sách tôi viết...

- Như thế nào? Nói thử xem?

- Như thế này: “Tặng Yago, anh tôi và anh của Tio”!

Yago vỗ tay tán thưởng. Giữa khu rừng quang đãng, chỗ Yago làm việc tại Lobi, xa các trung tâm đô thị và xa cả loài người, đôi bạn cũ gặp nhau, họ không thềm tính đến thời gian. Họ hẹn nhau không xé lịch, để sống bên nhau những ngày thật đẹp bù lại nỗi nhớ nhưng.

San sung sướng vì bạn có công tác quan trọng ở Lobi. Trong khi chờ giấc ngủ, San mơ hồ nhớ lại câu Yago thốt năm xưa:

- Dio! Mày sẽ thấy, sau cha nuôi, tao sẽ là người ngon lành đặc biệt ở Kotokro!

Sàigòn**30-6-72**

MINH QUÂN – PHƯƠNG BA

Nguyên tác: TRAQUÉ DANS LA BROUSSE

Tác giả: RENÉ – GUILLOT

MINH ĐĂNG xuất bản

Ngày phát hành: 21-1-1975